

Afgangsprojekt, HD i Regnskab og Økonomistyring

Aalborg Universitet, 8. semester 2013

Virksomheders regnskabsmæssige behandling af goodwill

- regulering og praksis

Udarbejdet af: Marie Lam

Vejleder: Steffen Hansen

1 Indhold

2	Forord	3
3	Summary.....	4
4	Indledning.....	6
5	Problemformulering	7
5.1	Underspørgsmål	7
5.2	Metode og afgrænsning	7
6	Virksomhedssammenslutninger	9
6.1	Indledning.....	9
6.2	Definition af en virksomhed	9
6.3	Definition på en virksomhedssammenslutning	10
6.3.1	Former for virksomhedssammenslutninger	11
6.3.2	Virksomhedssammenslutningsmetoder.....	11
6.4	Forskelle mellem IFRS og Årsregnskabsloven.....	21
7	Goodwill.....	22
7.1	Første indregning.....	22
7.2	Efterfølgende indregning og måling	23
7.2.1	Regnskabsmæssig behandling af goodwill efter Årsregnskabsloven	23
7.2.2	Nedskrivningstest efter IFRS.....	24
7.2.3	Generelle oplysningskrav om immaterielle aktiver	31
7.2.4	Fokuspunkter til undersøgelsen af danske IFRS regnskaber	32
7.3	Forskelle mellem Årsregnskabsloven og IFRS, værdiforringelse	32
7.3.1	Afskrivninger	33
7.3.2	Nedskrivningstest	33
8	ESMA undersøgelse	34
8.1	Hvem er ESMA?	34
8.2	Indledning.....	34
8.3	Udvælgelse af virksomheder	35
8.4	Krav ifølge IFRS	36
8.5	Indholdet af undersøgelsen.....	36
8.5.1	Resultat af ESMA undersøgelsen.....	37
8.6	Konklusion på ESMA undersøgelsen	41

9	Undersøgelse af danske IFRS regnskaber	43
9.1	Indledning og forudsætninger	43
9.2	Udvalgte virksomheder	45
9.3	Undersøgelsens resultater	45
9.3.1	Generelle oplysninger.....	45
9.3.2	Gennemgang af anvendt regnskabspraksis.....	47
9.3.3	Grundlagt for opgørelse af genindvindingsværdien.....	48
9.3.4	Specifikation af immaterielle aktiver	48
9.3.5	Opdeling af goodwill på CGU.....	49
9.3.6	Budgetteringsperiode.....	51
9.3.7	Vækstrate i terminalperioden	54
9.3.8	Diskonteringsfaktoren	56
9.3.9	Oplysninger om nøgleforudsætninger	59
9.3.10	Følsomhedsanalyse	63
9.4	Opsummering af resultaterne i undersøgelsen.....	67
9.4.1	Hvor meget nedskrives der?.....	67
9.4.2	Opfylder virksomhederne samlet set kravene i IAS 36?.....	68
10	Sammenligning af danske og europæiske virksomheder.....	71
10.1.1	Fungerer reguleringen efter hensigten?	72
11	Konklusion	74
12	Litteraturliste.....	78
13	Bilag 1 – Overblik over undersøgelsen	80

2 Forord

Dette afgangsprøjt er udarbejdet i forbindelse med afslutningen af HD 2. del i Regnskab og Økonomistyring på Aalborg Universitet. Opgaven er udarbejdet i overensstemmelse med den udleverede vejledning for afgangsprøjtet på HD Regnskab & Økonomistyring for foråret 2013.

Vejleder på opgaven er Steffen Hansen.

Opgaven er udarbejdet med udgangspunkt i faget eksternt regnskab, og emnet har været goodwill og nedskrivningstest.

Den overordnede problemformulering er:

Hvor gode er virksomhederne i Europa og specifikt i Danmark til at overholde kravene til nedskrivningstest af goodwill i regnskabet og siger det noget om hensigtsmæssigheden af reguleringen?

Aalborg den 3. maj 2013

Marie Lam

3 Summary

The current financial crisis has resulted in many companies experiencing difficulties. This may result in the company's financial statements users – to a higher degree than previously – having a need for reliable information regarding the company's financial situation. In relation to this, assets without physical substance are particularly interesting to the financial statements users.

In continuation hereof the focus of this project will be how companies should treat goodwill in the financial statements and, not least, how both European and in particular Danish companies handle the financial treatment of goodwill in practice.

Goodwill arises in relation to a company merger and is stated as the difference between the net value of the acquired assets and liabilities and the total payment for the transaction.

Companies presenting financial statements according to the Danish Financial Statements Act must perform systematic write-downs over a number of years, up to 20 years. Companies presenting financial statements according to IFRS are instead to perform annual impairment tests of goodwill. Contrary to other assets where impairment test is only to be performed if there are indications of decrease in value, goodwill and other intangible assets with indefinite useful lives are to be tested for write-down on an annual basis.

In an examination performed by ESMA on selected European companies' financial statements, the following problem areas were noted;

- There was insufficient information regarding significant assumptions for the statement of the value in use.
- A large part of the companies had omitted the sensitivity analysis
- The companies must be better at using external information in relation to fixing the recoverable amount
- In general the growth rate in the terminal period was high
- A number of companies stated an average discount rate instead of at CGU level

Moreover, ESMA believes that one of the large problems in the examined financial statements is that even though a number of the companies give the information which is required, the quality is too weak, for instance as a consequence of this being standard texts and not company specific information.

In this project an examination was performed of 25 Danish IFRS financial statements. This examination shows that the companies included in the examination were doing well at giving overall information on intangible assets and the impairment test in the financial statements, however there was a clear tendency

in the examination that when the requirements became more complex fewer companies met the requirements. In addition to this the main items of the examination were:

- Low write-downs in relation to a large volume of goodwill and the general financial crisis
- The companies did not provide sufficient information regarding choice of a longer budgeting period
- Information regarding key assumptions were of varied quality
- Lacking sensitivity analysis in a large part of the companies' financial statements

The lacking information in the financial statements which was noted in both the ESMA examination and the examination of this project may result in the financial statements user not receiving the same transparency in the financial statements and therefore the financial statements user may be uncertain as regards whether the assessment of goodwill is correct. In particular when viewing the expected long useful life which this year's write-downs indicate, it seems certain that the financial statements users require very valid information in order to support the assessment of goodwill.

The lacking information and the low write-downs could indicate that the method from the Danish Financial Statements Act with systematic write-downs may be a better solution and may give a more fair and true view, if a suited useful life is applied.

4 Indledning

Den nuværende økonomiske krise har betydet, at mange virksomheder har det svært. Dette kan betyde at virksomhedens regnskabsbrugere, nu i en højere grad end tidligere har behov for pålidelige oplysninger om virksomhedens økonomiske situation, uanset om der er tale om investorer, långivere eller andre væsentlige interessenter.

Det må formodes at et af de områder, hvor regnskabsbrugeren er meget afhængig af pålidelige oplysninger, er om de værdier der befinder sig i virksomheden, er korrekte. Specielt må aktiver uden fysisk substans være særligt interessante for regnskabsbrugeren.

Et af de aktiver uden fysisk substans der kan fremstå specielt uhåndgribelige er goodwill. Opgavens udgangspunkt vil derfor være goodwill og den regnskabsmæssige behandling heraf. Fokus vil være hvordan virksomhederne bør behandle goodwill i regnskabet, og ikke mindst hvordan både europæiske og specielt danske virksomheder håndterer den regnskabsmæssige behandling af goodwill i praksis. Sluttende med en vurdering af anvendelse af de internationale regnskabsstandarder og om reglerne heri er hensigtsmæssige i forhold til regnskabsbrugeren.

5 Problemformulering

Ud fra ovenstående indledning er opgavens overordnede problemformulering følgende:

Hvor gode er virksomhederne i Europa og specifikt i Danmark til at overholde kravene til nedskrivningstest af goodwill i regnskabet og siger det noget om hensigtsmæssigheden af reguleringen?

5.1 Underspørgsmål

Spørgsmål 1: Hvordan opstår goodwill og hvordan opgøres det ved første indregning?

Spørgsmål 2: Hvordan behandles goodwill efterfølgende i regnskabet, med fokus på nedskrivningstest?

Spørgsmål 3: Hvad viser ESMA undersøgelsen om de europæiske virksomheders regnskabsmæssige behandling af nedskrivningstest af goodwill og andre immaterielle aktiver?

Spørgsmål 4: Hvilke oplysninger giver danske IFRS regnskaber om nedskrivningstesten og opfylder de kravene i IAS 36?

Spørgsmål 5: Hvad er de generelle tendenser i de to undersøgelser og siger det noget om hensigtsmæssigheden af reguleringen?

5.2 Metode og afgræsning

I indledningen ovenfor er det gjort rede for opgavens problemstilling, dette afsnit vil derfor redegøre for opgavens valg af metode til besvarelse af opgavens problemstilling samt afgræsning i forbindelse hermed. Nærværende afsnit er bygget på om en kort redegørelse af opgavens hovedafsnit og herudover en redegørelse for den valgte metode og afgræsning.

Opgaven tager udgangspunkt i de regnskabsmæssige krav for danske virksomheder i regnskabsklasse D. Derfor indledes opgaven med en gennemgang af hvordan goodwill opstår ved henholdsvis bestemmelserne i IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger og bestemmelserne herom i Årsregnskabsloven. Formålet med dette afsnit er at skabe en grundlæggende forståelse for begrebet goodwill og dets opståen. Goodwill stammer fra andre forhold, end virksomhedssammenslutninger jævnfør IFRS 3 behandles ikke i nærværende opgave.

Efterfølgende vil bestemmelserne om værdiforringelse af goodwill blive behandlet. Dette via IAS 36 om værdiforringelse af aktiver og bestemmelserne i Årsregnskabsloven om afskrivninger af goodwill. Kort berøres IAS 38 om immaterielle aktiver, angående oplysningskravene for immaterielle aktiver. Her er formålet at skabe overblik over kravene til behandling af immaterielle aktivers værdiforringelse til brug for analysen af om virksomhederne overholder kravene.

Løbende redegøres der for hvilke forskelle der er mellem indregningsmetoden efter IFRS og Årsregnskabsloven, og hvilken betydning dette kan have for regnskabet. Der vil blive set på både forskelle ved første indregning og efterfølgende behandling af værdiforringelse.

Det primære fokus ved behandlingen af regnskabsreguleringen vil være goodwill.

Efter redegørelsen vil ESMA's undersøgelse om europæiske virksomheders oplysninger, om nedskrivningstesten er i overensstemmelse med kravene i IAS 36, blive gennemgået og resultaterne i undersøgelserne kommenteret ud fra hvilken betydning resultatet kan have for regnskabsbrugeren. Formålet er at skabe et grundlag for sammenligning af den efterfølgende undersøgelse af danske IFRS regnskaber.

Efterfølgende vil der blive udarbejdet en undersøgelse af danske virksomheders IFRS regnskabers behandling af nedskrivningstesten. Undersøgelsen vil omfatte 25 danske børsnoterede virksomheders seneste offentliggjorte regnskaber. Med udgangspunkt i ovennævnte gennemgang af reglerne om værdiforringelser, vil der blive opstillet nogle fokuspunkter for undersøgelsen.

Resultatet af denne undersøgelse vil blive sammenholdt med resultatet af ESMA undersøgelsen for at se om de danske virksomheders oplysninger om nedskrivningstesten er på samme niveau som de europæiske virksomheders. I forbindelse med undersøgelsen er nedskrivninger eller eventuelt manglende nedskrivninger på andre aktiver end goodwill, herunder de CGU'er goodwillen vedrører, ikke behandlet.

Opgaven afsluttes med en vurdering af om der er en tendens i de to undersøgelser, og hvad denne tendens betyder for regnskabsbrugeren. Derudover foretages der en vurdering af, om metoden i IAS 36 er den rette i forhold til at skabe et retvisende billede af virksomhedens værdiansættelse og behandling af værdiforringelse af goodwill.

6 Virksomhedssammenslutninger

6.1 Indledning

Mange virksomheder ønsker vækst og at indtage nye markeder. En af de måder der gør dette muligt på en lettere måde, er ved at købe en anden virksomhed, og derved foretage en virksomhedssammenslutning.

Den regnskabsmæssige behandling af virksomhedssammenslutninger efter de internationale regnskabsstandarder findes i IFRS 3. Reglerne heri finder anvendelse når en virksomhed enten opnår kontrol over en anden virksomhed eller enhed, oftest i forbindelse med opkøb eller sammenlægning af to enheder. For at der er tale om en virksomhedssammenslutning, skal der være tale om overdragelse af en hel virksomhed eller enhed, og ikke en gruppe aktiver og forpligtelser, der ikke repræsenterer en virksomhed. Hvis der er tale om en gruppe aktiver og forpligtelser er der jf. IFRS 3 tale om en tale om en overdragelse af aktiver.

6.2 Definition af en virksomhed

For der kan være tale om en virksomhedssammenslutning, er det derfor vigtigt der er tale om overdragelse af en virksomhed.

En virksomhed defineres i IFRS 3 B7 – B12, således:

”En virksomhed består af input og processer anvendt på disse input, der har evnen til at producere enheder. Selvom virksomheder normalt producerer enheder, er sådanne ikke krævede for, at en integreret mængde opfylder kriterierne for at være en virksomhed.”

Endvidere definerer IFRS de tre elementer, der indgår for at der kan være tale om en virksomhed. Input er en økonomisk ressource, som eksempelvis kan producere enheder, her kunne der være tale om anlægsaktiver.

De processer, der er med til at gøre en enhed til en virksomhed, er dem der gør det muligt at skabe et produkt i forening med virksomhedens input. Disse processer kan være dokumenteret, men det kan også blot være medarbejdernes viden og evner.

De producerede enheder er et resultat af de processer der sker på virksomhedens input. Det vil sige at det er de produkter en virksomhed sælger til deres kunder, og derved skaber økonomiske fordele til ejerne af virksomheden.

En virksomhed kan have flere input og processer. Når en virksomhed har forskellige processer, har de også typisk flere produkter. Nye startede virksomheder har typisk få processer.

Der skal foretages en vurdering af, om der er tale om, at en mængde aktiviteter eller aktiver udgør en virksomhed. Det vil sige, den del af der overdrages, skal kunne fungere som selvstændig virksomhed. Det betyder således ikke noget, at den del der overdrages, tidligere har været en del af en anden virksomhed, så længe denne kan fungere som en separat enhed.

Jævnfør afsnittet nedform om virksomhedssammenslutningsmetoder, er der ved virksomhedsovertagelse altid en overtagende og en overtaget virksomhed.

Hvis der er tale om, at en virksomhed eller enhed er under opstart, og derfor endnu ikke har produceret enheder, er det den overtagende virksomhed der skal vurdere, om der er tale om en virksomhedssammenslutning.

Ifølge IFRS 3 B10 skal en overtagende virksomhed derfor overveje, om der er tale om en virksomhed, og derved en virksomhedssammenslutning, eller om der blot er tale om tilførsel af aktiver. Nogle af de punkter den overtagende virksomhed skal kigge på er blandt andet om virksomheden har planlagt, eller påbegyndt at planlægge, sin hovedaktivitet. Derudover skal virksomheden vurdere, om medarbejderne og input til virksomheden er til stede, og om medarbejderne er kvalificerede til at anvende det pågældende input. Derudover er det vigtigt at virksomheden følger en plan for at producere enheder og at virksomheden er i stand til at få adgang til de kunder der ønsker at købe produkterne.

Ovenstående punkter skal dog ikke nødvendigvis alle være opfyldt, mens der også kan være andre punkter, der kan afgøre om der er tale om en virksomhed.

Hvis det ikke er muligt at dokumentere, at de aktiviteter og aktiver der sælges, ikke er en virksomhed, antages det ifølge IFRS 3 at der er tale om en virksomhed, såfremt der indgår goodwill i handlen, og således anvendes reglerne om virksomhedssammenslutning og ikke overførsel af aktiver.

6.3 Definition på en virksomhedssammenslutning

JF IFRS 3 B5 defineres en virksomhedssammenslutning således:

”Denne standard definerer en virksomhedssammenslutning som en transaktion eller en anden begivenhed, hvor en overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse på en eller flere virksomheder.”

For at den overdragende virksomhed kan opnå bestemmende indflydelse er der en række former dette kan gøres, som er i overensstemmelse med IFRS 3. Disse former kan for eksempel være¹:

- Overdragelse af likvider eller andre aktiver
- Ved at påtage sig de forpligtigelser der ligger i virksomheden
- Ved at overdrage egne aktier
- En blanding af ovenstående betalingsmetoder
- Vederlag på baggrund af kontrakt

Grunden til, det er vigtigt at definere om der er tale om en virksomhedssammenslutning eller overførsel af aktiver, skyldes at den regnskabsmæssige behandling er vidt forskellig. Ved en virksomhedssammenslutning, vil der som hovedregel bliver anvendt overtagelsesmetoden, eller sammenlægnings metoden, som begge vil blive beskrevet senere.

¹ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger afsnit B5

Er der tale om en virksomhedssammenslutning, hvor overtagelsesmetoden anvendes, skal alle aktiver og forpligtelser opgøres til dagsværdi og der skal tages højde for udskudt skat, hvorimod der ved overførsel af aktiver skal anvendes kostpris på overtagelses dagen og ikke tages højde for udskudt skat. Dette vil blive beskrevet nærmere nedenfor. Dette er en af grunde til det er vigtigt at finde ud af om der er tale om en virksomhedssammenslutning eller overførsel af aktiver.²

Det kan være situationer, hvor der foretages virksomhedssammenslutning af virksomheder inden for samme koncern. Disse transaktioner er ikke omfattet af bestemmelserne i IFRS 3 og skal derfor ikke behandles som en virksomhedssammenslutning. Det vil sige at fusioner mellem datterselskab og moderselskab, søsterselskaber og lignede ikke skal behandles efter IFRS 3. Der udover er joint ventures heller ikke omfattet af bestemmelserne.³

Nedenfor vil det blive gennemgået, hvordan en virksomhedssammenslutning udføres, hvilke former for virksomhedssammenslutninger der kan forekomme, identifikation for virksomhedssammenslutning, samt metoder for udførsel af virksomhedssammenslutning.

6.3.1 Former for virksomhedssammenslutninger

Der finde forskellige former for og måder på, hvordan man kan strukturere virksomhedssammenslutninger.

Den første mulighed, er at den enhed eller virksomhed der overtages bliver til et datterselskab af den overtagende virksomhed. Det vil sige at de købte aktiviteter bliver et selskab for selv og derved en selvstændig enhed.

Det er også den mulighed at de overtagende aktiviteter bliver lagt i et eksisterende selskab, som udgør den overtagende virksomhed. Her vil der juridisk set blive foretaget en fusion ind i den overtagende virksomhed. Det vil sige, at både overtagende aktiviteter, overtagende forpligtelser og eventuel goodwill kommer til at ligge i samme juridiske enhed, altså typisk et selskab.

Hvis der er tale om sammenslutning af et helt selskab, kan ejeren af den virksomhed der overtages, overdrage sine ejerandele i virksomheden til den overtagende virksomhed, mod vederlag.

Der kan i forbindelse med en virksomhedssammenslutning også stiftes et nyt selskab hvor ejerne i de selskaber, der bliver overtaget, overdrager deres ejerandele i egenkapitalen til det nystiftede selskab, mod et vederlag. Som tidligere nævnt kan vederlaget bestå af for eksempel likvider eller ejerandele i det nystiftede selskab.

6.3.2 Virksomhedssammenslutningsmetoder

Der findes to former for virksomhedssammenslutninger: overtagelsesmetoden og sammenlægningsmetoden. Overtagelsesmetoden er den eneste der kan anvendes ifølge IFRS. Det vil sige at sammenlægningsme-

² Indsigt i Årsregnskabsloven, KPMG, 5. Udgave 2010/2011 side 166

³ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger afsnit 2

toden, som tidligere nævnt, kun kan anvendes hvis der aflægges regnskab efter Årsregnskabsloven, og derudover visse krav, jævnfør nedenstående er opfyldt.

6.3.2.1 Overtagelsesmetoden

Overtagelsesmetoden anvendes således som hovedregel, da denne er obligatorisk i henhold til IFRS 3. Denne metode, består af fem hovedpunkter, som skal gennemgås for at opfylde kravene til overtagelsesmetode jf. IFRS 3. Nedenfor findes de fem punkter:

- Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed
- Fastlæggelse af overtagelsestidspunkt
- Opgørelse af kostpris
- Opgørelse af identificerbare aktiver og forpligtelser
- Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill (Badwill)

Nedenfor vil disse fem punkter blive gennemgået, for at skabe overblik over krav til virksomhedssammenslutninger.

6.3.2.1.1 Identifikation af overtagende og overtagne virksomhed

Det første punkt i en virksomhedssammenslutning er at identificere, hvilken af de virksomheder der indgår i sammenslutningen, som er den overtagende virksomhed, og hvilken virksomhed der er den overtagne virksomhed.

Det er vigtigt at foretage en korrekt vurdering af virksomhedernes rolle i virksomhedssammenslutningen, da det er, den overtagne virksomheds aktiver, der skal vurderes til dagsværdi, for at kunne fordele den overtagende virksomhed kostpris for den overtagne virksomhed, og derved også beregne eventuel goodwill. Til denne identifikation anvendes både IFRS 3 og IAS 27 om koncernregnskaber og separate årsregnskaber.⁴

Den overtagende virksomhed, er ifølge IFRS 3, den virksomhed der opnår den bestemmende indflydelse når virksomhedssammenslutningen er foretaget. Ifølge IFRS 3 giver kontrol virksomheden mulighed for at gennemtvinge beslutninger, både finansielle og driftsmæssige, i de eller den virksomhed der bliver overtaget. En måde at opnå kontrol med en anden virksomhed på, er at have flertallet af stemmerettighederne i virksomheden, det vil sige halvdelen eller mere. Hvis den overtagende virksomhed har mulighed for at afgive den afgørende stemme, for eksempel hvis bestyrelsesformanden, som er valgt af virksomheden, kan afgive den afgørende stemme, hvis der er stemmelighed, er der også tale om kontrol.⁵

Det er ikke sikkert at en virksomhed, i forbindelse med virksomhedssammenslutningen, opnår flertallet af stemmerne ved generalforsamlingen, men den har stadig mulighed for at blive den overtagende virksom-

⁴ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger afsnit 6-7

⁵ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger afsnit B15 – B18

hed, hvis virksomheden har mulighed for at udnævne flertallet af bestyrelsesmedlemmerne. Dette kan ske ved en ændring i den overtagne virksomheds vedtægter.

Endvidere er det oftest også den virksomhed, der overdrager likvider, optager forpligtelser, eller overdrager andre aktiver, der er den overtagende virksomhed. Dette er også i overensstemmelse med Erhvervs og Selskabsstyrelsens opfattelse, af at den overtagende virksomhed, juridisk overtager en anden virksomhed.

Et andet punkt der, ifølge IFRS 3, kan hjælpe til at identificere den overtagende virksomhed, er at det oftest, er den virksomhed, af de virksomheder der sammensluttes, med den højeste dagsværdi, der er den overtagende virksomhed.

Den virksomhed, hvis ledelse kontrollerer sammensætningen af ledelsen efter sammenslutningen, kan indikere at dette er den overtagende virksomhed.

I forbindelse med identifikation af den overtagende virksomhed, skal man være opmærksom på, at der kan være forskel på den juridisk overtagende virksomhed, og den virksomhed der økonomisk og regnskabsmæssigt er den overtagende virksomhed.⁶ Dette skyldes at det ikke alene de økonomiske realiteter der er afgørende, for hvilket selskab der skal anses for at være den overtagende virksomhed. Det vil også sige at det ikke har nogen juridisk betydning, hvilken virksomhed der anses for at være den overtagende virksomhed og hvilken der er den overtagne virksomhed.

Hvis der i forbindelse med virksomhedssammenslutningen bliver stiftet et nyt selskab, typisk et holdingselskab, vil det ifølge IFRS 3 ikke være muligt at det nystiftede selskab defineres som det overtagende selskab. Det vil sige at hvis der bliver stiftet et holdingselskab som skal eje et driftsselskab, vil det være driftsselskabet der bliver det overtagende selskab. Derfor overtager driftsselskabet holdingselskabet. Dette kaldes omvendt virksomhedssammenslutning.

6.3.2.1.2 Fastlæggelse af overtagelsestidspunktet

Overtagelsestidspunktet er en vigtig del af den regnskabsmæssige behandling af en virksomhedssammenslutning, da det er denne dato der anvendes ved at fastsættelse af dagsværdien af de aktiver og forpligtelser, der overdrages i forbindelse med virksomhedssammenslutningen, og dermed er med til at fastsætte fordelingen af kostprisen i kapitalandele og goodwill.

Overtagelsestidspunktet defineres af IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger i afsnit 9 som det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed opnår kontrol med den overtagne virksomhed. Det vil sige der, hvor kontrollen med virksomheden overgår fra køber til sælger. Som tidligere nævnt opnås kontrollen over en anden virksomhed, når man kan råde over og tage beslutninger om virksomhedens drift og aktiver.

Generelt er overtagelsestidspunktet den dato, hvor den overtagende virksomhed retligt betaler vederlaget for den overtagne virksomhed, og derved overtager råderetten over aktiverne og påtager sig forpligtelser-

⁶ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 129

ne. Der er flere forskellige faktorer, der kan have indflydelse på hvornår overtagelsestidspunktet fastsættes til at være.

I forbindelse med virksomhedssammenslutningen kan der være udarbejdet en skriftlig aftale, der betyder at den overtagende virksomhed opnår bestemmende indflydelse før overdragelsen er afsluttet. Dette vil sige at virksomhederne kan aftale, hvornår den overtagende virksomhed opnår kontrol med den overtagne virksomhed, selv om det ligger før det tidspunkt, hvor den overtagende virksomhed normalt ville opnå kontrollen.

Der kan dog også være formelle ting, der kan påvirke overdragelsestidspunktet. Eksempelvis skal større virksomhedssammenslutninger godkendes af konkurrencestyrelsen, for at sikre at selskaberne ikke bliver for store i forholdt til markedsandele og opbyggelse af monopol.⁷ I nogle tilfælde kan dette dog bare være formalia, da risikoen for de aktiver, der skal overdrages allerede er overgået til den overdragende virksomhed, derfor kan overtagelsesdatoen være forskellig fra den dato, hvor sammenslutningen godkendes af eksempelvis konkurrencestyrelsen.

I nogle tilfælde, hvis der er tale om aktieombytning i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, kan overtagelsesdatoen, og datoen for opgørelse af goodwill være forskellig fra hinanden. Dette kan forekomme, hvis de sælgende aktionærer forpligtiger sig ubetinget til at sælge, mens de købende aktionærer har indgået en betinget aftale, om for eksempel at opnå 90 % af aktierne, så der er mulighed for at udføre en tvangsindløsning.⁸

6.3.2.1.3 Opgørelse af kostprisen

Kostprisen er den pris den erhvervende virksomhed skal indregne i sit regnskab i forbindelse med en virksomhedssammenslutning. Derfor er det vigtigt at kostprisen opgøres pålideligt. Endvidere skal denne anvendes til beregning af goodwill.

Kostprisen opgøres som købsvederlaget tillagt de omkostninger, der knytter sig direkte til sammenslutningen. De omkostninger, der kan henføres direkte hertil, er for eksempel omkostninger forbrugt på honorarer til revisor og advokat, rejseomkostninger, afgifter og eventuelt Investment banker. For at omkostningerne skal kunne medtages i opgørelsen af kostprisen, skal de være fra eksterne parter. Det vil sige at omkostninger til eksempelvis juridisk rådgivning, internt i den erhvervende virksomhed, ikke kan medtages i opgørelsen af kostprisen.

Det har ingen betydning om virksomheden har mulighed for at dokumentere de interne omkostninger, de har haft i forbindelse med sammenlægningen. Der er dog usikkerhed i forbindelse med omkostninger som købsaftalen er afhængig af. Her kunne der være tale, om at aftalen er betinget af en tilfredsstillende due diligence. Disse omkostninger kan sammenlignes med omkostninger til tilbudsgivning i en entreprisvirk-

⁷ Indsigt i årsregnskabsloven, KPMG, 5 udgave 2010/2012, side 168

⁸ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 130

somhed, hvor de omkostninger, der bliver brugt på tilbud er med til at sikre indtjeningen kan medtages som entrepriseomkostninger⁹. IAS 11 siger som udgangspunkt at omkostninger til tilbud ikke kan medtages, men standarden siger også at omkostninger til at sikre kontrakten må denne indregnes. Det er dog et krav, at omkostningerne kan opgøres pålideligt og det skal være sandsynligt at kontrakten indgås.

Omkostninger til finansiering af køb af en virksomhed, kan ikke medtages i kostprisen på virksomheden, men skal tillægges kostprisen på lånet, og omkostningsføres i det år de vedrører. Finansieringsomkostningerne skal behandles efter bestemmelser i IAS 32 om finansielle instrumenter.¹⁰

Omkostninger der direkte anvendes til kapitalforhøjelse, i forbindelse med virksomhedskøb, kan ikke medregnes i kostprisen. Dog skal disse omkostninger fremgå af egenkapitalen.

Hvis der er tale om køb af en virksomhed, hvor handlen foretages kontant, er det forholdsvis simpelt at opgøre kostprisen. I sådanne tilfælde udgør kostprisen, som tidligere nævnt, det overførte beløb tillagt eksterne omkostninger, der er medgået i forbindelse med købet. Hvis der, derimod er tale om en handel, hvor vederlaget er aktier, kan kostprisen være svær at fastsætte, da aktie kursen kan være svær at finde, specielt hvis der er tale om en ikke noteret aktie.

Hvis der er tale om et selskab, der er børsnoteret, skal der udsendes en meddelelse om at opkøb, dette betyder oftest at kursen på aktierne stiger. Det fremgår af IFRS 3, at det er kursen på ombytningstidspunktet der skal anvendes. Dette kan dog betyde, at der i forbindelse med opkøbet indregnes internt oparbejdet goodwill, som ellers ikke må aktiveres. Det er kun i tilfælde hvor aktiekursen er misvisende, at det er tilladt at anvende en anden metode til at fastsætte kostprisen end kursen.¹¹ Derfor vil man som udgangspunkt anvende, den kurs der er på transaktionsdagen.

Hvis der er tale om en ikke noteret virksomhed, skal der anvendes andre metoder for at fastsætte værdien af den overtagne virksomhed. Her kan anvendes bestemmelserne i IAS 39 om finansielle instrumenter.

Betingede aftaler kan indgå som en del af en virksomhedssammenslutning. Dette kunne for eksempel være en earn out aftale, som betinger købsprisen af eksempelvis den omsætning, som den overtagne virksomhed genererer. Hvis der er tale om en betinget aftale, skal denne indregnes som en forpligtelse i regnskabet. Værdien af den betingede aftale skal indregnes, hvis denne er sandsynlig og kan opgøres pålideligt. Ofte vil denne blive indregnet som en hensat forpligtelse og derfor stilles der samme krav til indregning af denne som for andre hensatte forpligtelser. Ved indregningen skal den forventede betingede betaling indregnes til nutidsværdien af de fremtidige betalinger.

⁹ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 131

¹⁰ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger, afsnit 53

¹¹ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 132

Der kan foretages en regulering af kostprisen, for eksempel på baggrund af en betinget aftale. Hvis dette sker skal der ligeledes foretages en regulering af den indregnede goodwill, da dennes værdi ligeledes ændrer sig. Hvis der foretages regulering af kostprisen og goodwill ændres, så goodwillen bliver større, skal der foretages nedskrivningstest af goodwill, for at sikre at den indregnede værdi ikke er for høj i forhold til genindvindingsværdien.

Hvis den overtagende virksomhed får en betaling, som kan henføres til en kompensation for værdiforringelse af gældsforpligtelser eller egenkapital i den overtagende virksomhed, er der ikke tale om en regulering af kostprisen, men skal indregnes som ændring af de instrumenter kompensationen vedrører.

6.3.2.1.4 Opgørelse af identificerbare aktiver og forpligtelser

Når to virksomheder skal sammensluttet, skal de, som det fremgår af IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger afsnit 10, overtage virksomhedsaktiver og forpligtelser identificeres for at kunne opgøre goodwill eller badwill. Vejledning om indregning og måling af virksomhedens aktiver og forpligtelser findes i IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger afsnit 22-28 og for immaterielle aktiver i IFRS 3 afsnit B28-B40. Virksomhedens aktiver og forpligtelser skal identificeres på overtagelsesdagen.

Alle aktiver og forpligtelser skal medtages i opgørelsen, dette gælder også eventualforpligtelser. For de aktiver og forpligtelser, der indgår i opgørelsen gælder de almindelige indregningskriterier. Det vil sige at det skal være sandsynligt at fremtidige økonomiske ressourcer vil tilgå eller fragå virksomheden. Endvidere skal værdien af aktivet eller forpligtelsen, kunne opgøres pålideligt for at kunne indregnes.

Normalt straksafskriver mange virksomheder materielle anlægsaktiver, som har en lav værdi, typisk under 12.300 kr. som er den skattemæssige grænse for aktivering. Disse aktiver skal identificeres i forbindelse med en overtagelse, da de ellers kommer til at stå som goodwill i regnskabet. Hvis de står opført som goodwill, vil der regnskabsmæssigt ikke blive afskrevet på dem på samme måde som hvis de indgår som materielle aktiver. Efter overtagelsen er det ikke tilladt at straksafskrive de værdimæssigt små anlægsaktiver over resultatopgørelsen. Det er dog tilladt at foretage en blokafskrivning over aktivernes levetid¹².

Hvis man ser på de immaterielle aktiver, der er i den overtagne virksomhed, skal de ligeledes indregnes i overtagelsesbalancen lige som alle andre aktiver. Immaterielle aktiver omfatter patenter, koncessioner eller varemærker og andre rettigheder. Det er ikke altid alle immaterielle aktiver, der er medtaget i balancen i den overtagne virksomhed, dette skyldes at internt oparbejdet immaterielle aktiver ikke må aktiveres i balancen. Derfor kan en virksomhed ikke aktivere et varemærke, de selv har oparbejdet. Dette fremgår af IAS 38 om immaterielle aktiver. Der kan også være tale om andre typer af aktiver som ikke indregnes i balancen, men som indregnes i resultatopgørelsen når de realiseres. Som eksempel her på kan være ordrebeholdning, forskning og udvikling, kundelister og service kontrakter. Grunden til disse som oftest ikke medtages i regnskabet, er at disse ikke opfylder kravene om at være under virksomhedens kontrol. Kundelister

¹² Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 133

anses ikke for at være et immaterielt aktiv, da denne ikke kan udskilles på grund af registerlovgivning.¹³ Selv om disse immaterielle aktiver ikke er medtaget i overtagne virksomhedens balance inden virksomhedssammenslutningen, skal de medtages i den udarbejdede overtagelsesbalance.

Immaterielle aktiver skal være identificerbare. For et immaterielt aktiv er identificerbart, skal det kunne udskilles, altså eksempelvis sælges, udlejes, udloddes eller på anden måde udskilles fra virksomheden enten individuelt eller sammen med andre aktiver der relaterer sig til aktivet. Hvis aktivet stammer fra kontraktmæssige eller juridiske rettigheder anses aktivet også for at være identificerbart.

For immaterielle aktiver er der ikke samme indregningskriterier som til andre type aktiver, om at det skal være sandsynligt at der tilgås økonomiske fordele til virksomheden i forbindelse med dette aktiv. Dette står anført i IAS 38 om immaterielle aktiver i afsnit 33. Her står der, som tidligere nævnt, at for immaterielle aktiver, som indgår i en virksomhedssammenslutning, behøver det ikke være sandsynligt at disse vil medvirke til at der tilgås virksomhed økonomiske fordele som følge af disse. Derfor skal de indregnes uanset om sandsynligheden er mindre end 50 %. Det vil sige at, i virksomhedssammenslutninger er kravet for første indregning altid opfyldt.¹⁴

Det eneste tilfælde hvor virksomheden ikke skal indregne immaterielle aktiver i overtagelsesbalancen, er hvis virksomheden ikke har den fulde kontrol over aktivet. Kontrol over et immaterielt aktiv skal ses i økonomisk forstand. For at have kontrol over et aktiv skal virksomheden have beføjelser til at tilegne sig økonomiske fordele fra aktivet, og kunne begrænse andres adgang til at tilegne sig økonomiske fordele fra samme aktiv.

Når et immaterielt aktiv skal indregnes i overtagelsesbalancen skal det indregnes til dagsværdi af de sandsynlige fremtidige pengestrømme. Det vil sige, at hvis det er tale om en kontrakt, som virksomheden forventer og det er sandsynligt at få forlænget når kontaktperioden udløber, skal alle pengestrømme vedrørende aktivet medtages.

Omkostninger til omstrukturering i den overtagne virksomhed, som er baseret på planer den overtagende virksomhed har lagt, skal som udgangspunkt ikke medtages i overtagelsesbalancen. Disse skal i stedet medtages i resultatopgørelsen i den overtagende virksomhed og opføres i balancen når de opfylder kravene i IAS 37 om hensatte forpligtelser. Det vil sige, at for at virksomhederne kan indregne omkostninger til omstruktureringer i overtagelsesbalancen, skal disse inden overtagelsen opfylde kravene for indregningen. Der findes en afgørende skillelinje mellem, om en forpligtelse skal medregnes i overtagelsesbalancen eller ikke. Forpligtelser som er betinget af overtagelsen skal ikke medtages i overtagelsesbalancen. Forpligtelser der er opstået forud for overtagelsen skal medtages i opgørelsen i det omfang de opfylder kravene om indregning i IAS 37.

¹³ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 135

¹⁴ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 133

I overtagelsesbalancen skal den overtagne virksomheds aktuelle eventualforpligtelser medtage, hvis den vedrører tidligere begivenheder og værdien af denne kan opgøres pålideligt. Dette er dog ikke i overensstemmelse med de almindelige krav i IAS 37, hvor eventualforpligtelser aldrig skal indregnes i balancen før det er sandsynligt at det påvirker virksomhedens økonomiske ressourcer.¹⁵

Skatteaktiver kan indregnes, hvis det er sandsynligt at virksomheden vil kunne komme til at bruge aktivet for eksempel ved sambeskatning. Der kan også ske indregning i overtagelsesbalancen selvom der ikke tidligere er sket indregning af aktivet i balancen. Det er dog et krav, at aktivet forventes at kunne anvendes i fremtiden.

6.3.2.1.4.1 Indregning i overtagelsesbalancen

Aktiver og forpligtelser skal i overtagelsesbalancen indregnes til dagsværdi på overtagelsesdatoen. For nogle aktiver og forpligtelser kan dette være udfordrende mens det for andre aktiver og forpligtelser kan være forholdsvis lige til. Aktiver og forpligtelser der handles på et frit marked vil være forholdsvis let at værdiansætte. For de aktiver der ikke handles på et frit marked vil værdiansættelsen foregå med en vis grad af skøn, da det ikke er muligt at finde en verificerbar dagsværdi. Til værdiansættelse af både aktiver og forpligtelser gælder der følgende hovedregler¹⁶:

- Immaterielle anlægsaktiver skal indregnes til dagsværdi, og efterfølgende behandling skal ske i overensstemmelse med IAS 38 om immaterielle anlægsaktiver. I praksis anvendes der ofte værdiansættelses modeller til at opgøre dagsværdien for immaterielle aktiver¹⁷ et eksempel her på kunne være DCF modellen. Den diskonteringsfaktor der anvendes er oftest WACC da denne tager højde for de risici der findes i virksomheden og dennes branche.
- Handelsvarer og færdigvarer skal indregnes til salgspris fratrukket omkostninger til salg og en rimelig avance.
- Igangværende arbejder og varer under fremstilling skal indregnes til salgspris fratrukket omkostninger til færdiggørelse, salg og en rimelig avance
- Råvarer skal indregnes til genanskaffelsesværdien.
- Materielle anlægsaktiver skal indregnes til en anslået dagsværdi. I tilfælde hvor dette ikke er muligt, er der mulighed for at bruge genanskaffelsesværdien med fradrag for akkumulerede afskrivninger, som er beregnet ud fra aktivets forventede levetid og alder.
- Forpligtelser, der ikke handles på et frit marked skal indregnes til nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme.
- Eventualforpligtelser skal indregnes til den værdi en tredje mand ville kræve for at overtage forpligtelsen.

¹⁵ IAS 37 om eventual forpligtelser

¹⁶ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 137

¹⁷ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 137

- Finansielle instrumenter som kan handles på et frit marked skal indregnes til den aktuelle markedsværdi.
- Finansielle instrumenter der ikke handles på et frit marked skal indregnes til en estimerede dagsværdi ud fra de fremtidige pengestrømme som aktivet.

Værdierne der indregnes i overtagelsesbalancen anses for at være den overtagende virksomheds kostpris. Der efterfølgende behandling af regnskabsposterne skal ske i overensstemmelse med gældende standarder på området.

For den overtagende virksomhed er anskaffelsestidspunktet, for aktiverne og forpligtelserne i overtagelsesbalancen tidspunktet for overtagelsen. Det vil for eksempel sige at, i anlægsnoten, skal værdierne, der fremgår af overtagelsesbalancen indgå som kostprisen og der er ingen akkumulerede af og nedskrivninger for de aktiver der er overtaget i forbindelse med en virksomhedssammenslutning kun periodens afskrivninger. Der er en enkelt regnskabspost hvor IFRS 3 beskriver hvordan denne skal behandles efterfølgende. Nemlig eventualforpligtelser. Ifølge IFRS skal denne efterfølgende indregnes til den højeste værdi, af den værdi der er indregnet i overtagelsesbalancen, og det beløb forpligtelsen skulle være indregnet efter i forhold til IAS 37, som beskriver hvordan en eventualforpligtelse skal indregnes på almindelig vis.

Normalt er en eventualforpligtelse indregnet til 0, da den ikke kan opgøres pålideligt eller sandsynligt. Der for vil de oftest komme til at stå til den værdi de er indregnet til i overtagelsesbalancen, og reguleres når eventualforpligtelsen ændrer karakter til en aktuel forpligtelse.¹⁸

6.3.2.1.5 Opgørelse af goodwill eller negativ goodwill (Badwill)

Det afsluttende trin i en virksomhedssammenslutning, er beregningen af goodwill. Dette foretages til sidst, da der til beregningen skal bruges kostprisen og værdierne i overtagelsesbalancen, der er opgjort i ovenstående trin. Ifølge IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger opgøres goodwill som forskelsværdien af det vederlag den overtagende virksomhed betaler og nettoværdien af de aktiver, forpligtelser og eventualforpligtelser, der er identificeret i overtagelsesbalancen. Denne forskelsværdi kan enten være positiv eller negativ. En positiv forskelsværdi betyder at der er goodwill i selskabet, hvorimod en negativ forskelsværdi giver badwill.

Hvis man ser på IFRS 3 er der forskellige indregningsmetoder første gang, alt efter om der er tale om goodwill eller badwill. Goodwill indregnes i balancen som et aktiv. Mens badwill ikke eksisterer ifølge IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger, og derfor skal badwill indtægtsføres på overtagelsestidspunktet.¹⁹

6.3.2.2 Sammenlægningsmetoden

En anden metode at foretage en virksomhedssammenslutning er ved at anvende sammenlægningsmetoden. Som tidligere nævnt anvendes overtagelsesmetoden som hovedregel. Ifølge Årsregnskabsloven er der

¹⁸Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 139

¹⁹ IFRS 3 – virksomhedssammenslutninger afsnit 3

mulighed for at anvende sammenlægningsmetoden, hvis der er tale om en koncernintern sammenlægning. En anden undtagelse hvor sammenlægsmetoden kan anvendes frem for overtagelsesmetoden, er hvis der er tale om ligeværdige virksomheder.

Hvis der er tale om ligeværdige virksomheder, er der dog nogle krav der skal opfyldes for at denne metode kan anvendes. Grunden til sammenlægningsmetoden som hovedregelen ikke anvendes på uafhængige virksomheder er, at der ikke sker omvurdering af virksomhedens aktiver, og der derfor ikke opgøres goodwill.²⁰ Grunden til at dette tillades på ikke koncerninterne overtagelser er, at der kan være tilfælde hvor det ikke er muligt at identificere hvilken virksomhed, der økonomisk set er den overtagende virksomhed. Det er i sådanne tilfælde, at Årsregnskabsloven tillader at anvende sammenlægningsmetoden frem for overtagelsesmetoden. Det skal igen bemærkes at sammenlægningsmetoden, ikke kan anvendes, hvis virksomhederne aflægger regnskab efter de internationale standarder.

6.3.2.2.1 Kravene for anvendelse af sammenlægningsmetoden

For at kunne anvende sammenlægningsmetoden, skal der som nævnt ovenfor være tale om en koncernintern sammenlægning, eller to ligeværdige virksomheder. For at kunne anvende sammenlægningsmetoden skal den overtagende virksomhed endvidere efter sammenlægningen eje 90 % eller mere af selskabskapitalen i den virksomhed, der bliver overtaget. Det vil sige, der ikke må være minoritetsinteressenter, der ejer mere end 10 % af kapitalen i selskabet.²¹

6.3.2.2.2 Opgørelse

Når sammenlægningen udføres, skal man sikre at de to virksomheder, der sammenlægges har en ensartet anvendt regnskabspraksis. Det vil sige at, der må foretages en ændring i regnskabspraksis, hvis disse ikke er ens ved sammenlægningen. Sammenlægningen sker den første dag i regnskabsåret eller fusionsåret.

Hvis der er tale om to virksomheder med forskellige regnskabsår, skal virksomhederne tage stilling til hvilken regnskabsperiode der i fremtiden skal anvendes. Oftest har selskaber i samme koncern både samme regnskabsperiode og samme anvendt regnskabspraksis, da dette gør det væsentligt lettere af hensyn til udarbejdelse og aflæggelse af koncernregnskab.

I modsætning til overtagelsesmetoden skal man med sammenlægningsmetoden ændre sammenligningstallene, som hvis virksomhederne aldrig havde været to selskaber, men altid et.²² Sammenlægningen sker i begyndelsen af regnskabsåret, så regnskabet for virksomhederne ses samlet for hele året. Det vil sige at regnskabet skal bestå af en samlet resultatopgørelse og balance. Hvis der er tale om selskaber med krav til hoved – og nøgletalsanalyse, skal disse i også sammenlægges, så det svarer til en virksomhed.

²⁰ Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven, 4. udgave, Aksel Runge Johansen, Jens Otto Damgaard og Henrik Steffensen, Forlaget Thomson, side 788

²¹ Indsigt i årsregnskabloven, KPMG, 5. udgave 2010/2011 side 178

²² Indsigt i årsregnskabloven, KPMG, 5. udgave 2010/2011 side 177

I modsætning til når overtagelsesmetoden anvendes, skal der ikke foretages en vurdering af de aktiver og forpligtelser der indregnes i overtagelsesbalancen. Hvis overtagelsesmetoden anvendes skal alle aktiver og forpligtelser som udgangspunkt måles til dagsværdi medmindre andet er anført. Ved sammenlægningsmetoden anvendes den bogførte værdi i overtagelsesbalancen og denne er derved opgjort efter principper fastlagt i den anvendte regnskabspraksis.²³ Det er altså både aktiver, forpligtelser og eventuel forpligtelser, der opgøres til den bogførte værdi. En eventuel forskelsværdi mellem den opgjorte værdi af aktiver og forpligtelser og vederlaget skal reguleres over egenkapitalen, i modsætning til hvis overtagelsesmetoden anvendes, hvor dette forskelsbeløb skal indgå i regnskabet som goodwill. Forskelsbeløbet skal indgå som frie reserver i egenkapitalen.²⁴ Omkostninger der er anvendt i forbindelse med overtagelsen, skal indregnes i resultatopgørelsen i den periode de vedrører.

6.4 Forskelle mellem IFRS og Årsregnskabsloven

Der er flere forskelle mellem kravene der er til virksomhedssammenslutninger alt efter om virksomhederne aflægger regnskab efter IFRS eller efter Årsregnskabsloven. Som nævnt oven for har virksomheder der aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven mulighed for at anvende sammenlægningsmetoden, hvis de opfylder kravene her til. Denne mulighed har virksomheder der anvender de internationale regnskabsstandarder ikke.

Der er endvidere en forskel på om virksomhederne, der anvender overtagelsesmetoden, aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven eller de internationale regnskabsstandarder. Her kan det blandt andet nævnes kravet til identifikation af selskabets aktiver. Her er det specielt kravet til identifikation af immaterielle aktiver, der er mere strik i de internationale regnskabsstandarder end i Årsregnskabsloven. Det vil sige at det kun er de aktiver der indgår i virksomhedens regnskab inden sammenlægningen der medtages i overtagelsesbalancen til dagsværdi. Alt andet lige medfører dette at goodwill beløbet bliver mindre når virksomhederne aflægger regnskab efter de internationale regnskabsstandarder.

En anden forskel er indregningen af badwill, som nævnt ovenfor skal eksistere badwill ikke som et begreb i de internationale regnskabsstandarder, hvorfor de indtægtsføres ved overtagelsestidspunktet. Virksomheder der aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven, skal indregne den negative goodwill i regnskabet, og indtægtsføre det i takt med omkostningerne eller underskuddet realiseres.²⁵

Der udover har virksomhederne der aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven mulighed for at revurderer de overtagne aktiver og forpligtelser indtil udløbet af overtagelsesåret. Effekten af revurderingen skal indregnes i resultatopgørelsen i den periode de vedrører.

²³ Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven, 4. udgave, Aksel Runge Johansen, Jens Otto Damgaard og Henrik Steffensen, Forlaget Thomson, side 803

²⁴ Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven, 4. udgave, Aksel Runge Johansen, Jens Otto Damgaard og Henrik Steffensen, Forlaget Thomson, side 804

²⁵ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 148

Nedenfor vil det blive gennemgået hvordan goodwill behandles efter første indregning. Herunder både hvis virksomheden aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven og de internationale regnskabstandarder.

7 Goodwill

Som tidligere nævnt opstår goodwill i forbindelse med en virksomhedssammenslutning. Det vil sige at enten når en virksomhed fusionerer med en anden virksomhed eller køber en virksomhed og derved danner en koncern.

I et regnskab anses goodwill for at være et immaterielt aktiv. Som hovedregel skal immaterielle aktiver behandles efter bestemmelserne i IAS 38 om immaterielle anlægsaktiver, dog skal goodwill ikke indregnes efter bestemmelserne i IAS 38 om immaterielle anlægsaktiver jf. IAS 38 afsnit 3, som beskriver, at hvis der er en anden standard der foreskriver behandlingen af en konkret regnskabspost går denne forud for bestemmelserne i IAS 38. Her nævnes under afsnit F goodwill som skal behandles efter bestemmelserne i IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger.

Goodwill er et aktiv der dækker over mange ting, som virksomheder er villige til at betale for i en virksomhedssammenslutning, men som ikke altid kan identificeres som et almindeligt aktiv. Det kunne eksempelvis være kundelister, omdømme eller en synergi der enten er i virksomheden eller kan skabes ved en sammenslutning. Disse værdier kan normalt ikke indregnes i en virksomheds balance, lige som internt oparbejdet goodwill.

7.1 Første indregning

Første indregning af goodwill sker til kostpris. Kostprisen af goodwill opgøres, som det er nævnt ovenfor, som forskelsværdien af vederlaget der ydes i forbindelse med en virksomhedssammenslutning og nettoværdien af de aktiver og forpligtigelser der indgår i overtagelsesbalancen.²⁶

Begrebet negativ goodwill, eksisterer ifølge IFRS 3 ikke, hvorfor dette skal indtægtsføres på overtagelsestidspunktet, som nævnt ovenfor. Når der identificeres negativ goodwill i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, skal der foretages en revurdering af værdien af de identificerede aktiver og forpligtigelser der indgår i overtagelsesbalancen. Det sker dog sjældent at der er negativ goodwill i forbindelse med en overtagelse.²⁷

Hvis der er tale om en virksomhed, der overgår fra årsregnskabsloven til IFRS, og tidligere har haft indregnet negativ goodwill, skal dette, ifølge IFRS 3 om virksomhedssammenslutninger afsnit B69 E, indtægtsføres i det første regnskabsår hvor virksomheden anvender IFRS som regnskabsstandard.²⁸

²⁶ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 140

²⁷ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 140

²⁸ IFRS 3

7.2 Efterfølgende indregning og måling

Hvis der aflægges årsregnskab efter IFRS foretages der ikke afskrivninger på goodwill på samme måde som på andre aktiver. Men der skal årligt foretages nedskrivningstest. Virksomheder der aflægger regnskab efter årsregnskabsloven skal afskrive på immaterielle anlægsaktiver, her under også goodwill.

7.2.1 Regnskabsmæssig behandling af goodwill efter Årsregnskabsloven

Der er, som nævnt ovenfor, forskel på den regnskabsmæssige behandling af goodwill i IFRS og Årsregnskabsloven.

For goodwill gælder samme krav om afskrivning som andre aktiver. Aktivet skal være klar til brug og skal afskrives over den forventede levetid. Den forventede levetid kan variere fra aktiv til aktiv. Som udgangspunkt skal afskrivningsperioden være mellem 5-20 år. Der skal foretages en vurdering af afskrivningsperioden ved erhvervelse af aktivet.²⁹

Der skal hvert år, ifølge Årsregnskabsloven, foretages en revurdering af aktivets levetid, og derved afskrivningsperiode. Det kan forekomme, at afskrivningsperioden bør være over 20 år, hvis man vurderer at aktivet har en længere leve tid, dette kan forekomme i særlige tilfælde.³⁰ Hvis et immaterielt aktiv, som goodwill, afskrives over mere end 5 år, skal grunden til dette beskrives i anvendt regnskabskraksis. Det er dog ikke nok at henvise til det retvisende billede i regnskabet.³¹

Afskrivninger på goodwill skal omkostningsføres i resultatopgørelsen i den periode de vedrører. Afskrivningen skal, lige som ved andre aktiver, påbegyndes på det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Det vil for goodwill typisk sige i året hvor der er sket en tilgang og overtagelsen af den købte virksomhed er gennemført.

Immaterielle aktiver er som udgangspunkt underlagt et krav om nedskrivning, hvis genindvindingsværdien er lavere end den bogførte værdi. Der er som udgangspunkt ingen retningslinjer for nedskrivninger af immaterielle aktiver i årsregnskabsloven, men disse henviser til IAS 36 om værdiforringelse af aktiver. Retningslinjer for nedskrivninger er beskrevet nedenfor, under afsnittet om nedskrivningstest.

7.2.1.1 Opskrivninger

Ifølge Årsregnskabsloven § 41 er det ikke tilladt at foretage opskrivninger af immaterielle aktiver, herunder goodwill, som der er mulighed for i IAS 38 om immaterielle anlægsaktiver, her er der mulighed for at man kan indregne til dagsværdi.³²

7.2.1.2 Nedskrivninger efter Årsregnskabsloven

Ifølge Årsregnskabsloven § 42 skal virksomhederne nedskrive deres anlægsaktiver, hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi. I Årsregnskabsloven findes der ikke yderligere vejledning

²⁹ Indsigt i årsregnskabloven, KPMG, 5. udgave 2010/2011 side 220

³⁰ ÅRL § 43 Stk. 3

³¹ Indsigt i årsregnskabloven, KPMG, 5. udgave 2010/2011 side 224

³² Finansiell rapportering - teori og regulering, Jens Elling, Gjellerup, 1. udgave 5 oplag. Side 209

til behandling af nedskrivning, hvorfor IAS 36 anvendes til at udfylde loven. Reglerne i IAS 36 vil blive beskrevet nedenfor.

7.2.1.3 Oplysningskrav i regnskabet efter årsregnskabsloven

Goodwill indgår i under aktiver i balancen under posten Immaterielle anlægsaktiver. Det er et krav i Årsregnskabsloven at denne post specificeres som note i regnskabet. Immaterielle aktiver skal specificeres i følgende poster:

- Færdiggjorte udviklingsprojekter
- Erhvervede patenter, licenser og varemærker mv.
- Goodwill
- Udviklingsprojekter under udførelse

Som tidligere nævnt skal virksomheder, som aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven, i regnskabet anvendte regnskabspraksis angive den valgte afskrivningsperiode for goodwill og immaterielle aktiver. Endvidere skal virksomhedens angive, hvis der er valgt en længere afskrivningsperiode af immaterielle aktiver end 5 år. Begrundelsen skal være fyldestgørende og konkret, og det er ikke tilstrækkeligt at henvise til det retvisende billede.³³

I regnskabet vises en note om immaterielle aktiver, hvor virksomheden oplyser: kostpris ved udgang af tidligere regnskabsperiode, tilgange i årets løb, afgang i årets løb, afskrivninger og nedskrivninger. Disse poster ender ud med at give den regnskabsmæssige værdi ved udgangen af regnskabsåret.³⁴

Som minimum skal i anvendt regnskabspraksis redegøres for indregningsmetoder, målingsgrundlag for hver af de ovenævnte kategorier, og om der er indregnet renter i kostprisen. Det skal endvidere angives, hvilken metode der anvendes for af- og nedskrivninger, herunder forventet levetid for aktiverne.

Nedenfor vil metoden for udarbejdelse af nedskrivningstest gennemgået og efterfølgende beskrives oplysningskravene for en virksomhed der aflægger regnskab efter IFRS.

7.2.2 Nedskrivningstest efter IFRS

Som nævnt ovenfor kan goodwill ikke afskrives efter IFRS, og derfor skal der foretages nedskrivningstest, for at sikre, at goodwill står til en pålidelig værdi i regnskabet. IAS 36 om værdiforringelser af aktiver har til formål at beskrive de procedurer, som virksomhederne skal anvende for at sikre at aktiverne i balancen ikke er indregnet til en højere værdi end genindvindingsværdien. Standarden finder anvendelse på værdiforringelser af aktiver. Dog afgrænser IAS 36 sig fra værdiforringelse af enkelte grupper aktiver, dette gælder blandt varebeholdninger, investeringsejendomme, finansielle aktiver omfattet af IAS 39.³⁵

³³ Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven, Henrik Steffensen mf., Forlaget Thomson, 5 udgave, side 614

³⁴ ÅRL § 88

³⁵ IAS 36 – Værdiforringelse af aktiver

IAS 36 kræver, at hvis aktivets genindvindingsværdi er lavere end den regnskabsmæssige værdi, skal aktivet nedskrives til denne. Nedenfor gennemgås indikationer på behov for nedskrivning.

Genindvindingsværdien af et aktiv defineres af IAS 36 som den højeste af dagsværdien med fradrag for omkostninger til salg og nytteværdien, som er kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme som aktivet forventes at genere.

Dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger defineres i IAS 36, som den værdi aktivet forventes at kunne sælges til, ved handel mellem kvalificerede, villige og internt uafhængige parter. Herfra skal fratrækkes omkostninger til salg for at få dagsværdien. Omkostninger til salg er omkostninger som kan henføres direkte til salget af aktivet, dog ikke omkostninger til finansiering og skat.³⁶ I tilfælde hvor det ikke er muligt at opgøre genindvindingsværdien for det enkelte aktiv, kræver IAS 36, at aktivet vurderes sammen med den gruppe aktiver, som aktivet hører sammen med. Se i øvrigt afsnittet om opgørelse af pengestrømme nedenfor.

IAS 36 beskriver endvidere, hvad der findes af krav til dokumentation af den foretagende nedskrivningstest.

Når det skal vurderes, om der kan være behov for nedskrivninger af et eller flere aktiver, er der forskellige indikationer virksomheden skal vurdere på, for det pågældende aktiv. I IAS 36 findes informationer som virksomheden som minimum skal tage stilling til for hvert aktiv eller gruppe af aktiver. IAS 36 skelner mellem interne og eksterne indikationer på værdiforringelse og dermed et nedskrivningsbehov:³⁷

Eksterne informationer:

- Aktivets markedsværdi er faldet mere end det er forventet at det normalt ville gøre.
- Væsentlige ændringer i enten teknologiske, markedsmæssige, økonomiske eller juridiske faktorer, inden for virksomhedens aktiviteter eller det marked, hvorpå aktivet anvendes.
- Stigtning i renteniveauet eller andet afkastkrav, der kan have påvirkning på den diskonteringsrate, der anvendes i beregningen af nutidsværdien.
- Virksomhedens børsværdi er lavere end virksomhedens indre værdi.

Interne informationer:

- Der er tegn på ukurans eller der er sket fysisk skade på aktivet
- Der er sket, eller det forventes, at der sker ændringer i virksomhedens aktiviteter, som betyder at aktivets anvendelse ændres
- Aktivets ydeevne er lavere end forventet.

³⁶ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 492

³⁷ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 494

Hvis virksomheden udefra ovenstående indikatorer vurderer, at der er behov for nedskrivning, skal virksomheden beregnes genindvindingsværdien. Ifølge IAS 36 om værdiforringelser afsnit 10, skal virksomheden altid opgøre genindvindingsværdien for virksomhedens immaterielle aktiver med ubestemt levetid, herunder primært goodwill. Opgørelsen af goodwill er beskrevet ovenfor.

Den ovenstående liste er ifølge IAS 36 ikke udtømmende. Derfor kan der således være andre informationer, der kan indikere, at der er behov for nedskrivning af aktivet.

7.2.2.1 Genindvindingsværdien

Som tidligere nævnt skal aktivet nedskrives til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Som beskrevet ovenfor opgøres genindvindingsværdien den højeste af dagsværdien med fradrag for omkostninger til salg af aktivet og kapitalværdien af fremtidige pengestrømme. Dog gælder det, at hvis den ene af disse beregnede værdier overstiger den regnskabsmæssige værdi, behøver man ikke regne den anden, da genindvindingsværdien således altid vil være højere end den regnskabsmæssige værdi. Hvis det er tilfældet, at genindvindingsværdien er højere end aktivets regnskabsmæssige værdi, er der ikke behov for nedskrivning selvom der er indikationer herpå³⁸. Kravene til opgørelsen af genindvindingsværdien findes i IAS 36 Afsnit 19 til 57. I det følgende afsnit vil beregningen af dagsværdien og kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme blive gennemgået.

7.2.2.1.1 Opgørelse af dagsværdien

Opgørelsen af aktivets dagsværdi med fradrag for salgsomkostninger beskrives i IAS 36 afsnit 25 til 29. Den bedste indikation for selskabets dagsværdi, er hvis en ligger en bindende aftale om salg af et givent aktiv eller aktivgruppe, mellem to kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter. I sådanne tilfælde er det denne værdi der anvendes som dagsværdien. Det er dog langt fra i alle tilfælde, der foreligger en bindende aftale på et salg af et aktiv eller en gruppe aktiver. I sådanne tilfælde kan det være tale om et aktiv, som handles på et aktivt marked. I sådanne situationer skal den aktuelle handelspris anvendes. Et alternativ hertil kan være, det senest afgivelse tilbud på et tilsvarende aktiv. Det er en forudsætning, at der ikke er sket væsentlige økonomiske ændringer i forholdt til det seneste tilbud, for at denne værdi kan anvendes i opgørelsen af genindvindingsværdien.

I de tilfælde, hvor der er tale om et aktiv eller en gruppe af aktiver, som ikke indgår i en betinget aftale eller handles på et aktivt marked, kan virksomheden forsøge at estimere en salgspris, som anvendes til opgørelsen af genindvindingsværdien. Den estimerede salgspris kan være foretaget på baggrund af tilbud som virksomheden har modtaget, eller offentliggjorte tilbud. Den estimerede værdi skal være et udtryk for et pålideligt skøn.³⁹

Afhændelsesomkostningerne skal fradrages salgsprisen i opgørelsen af dagsværdien. Ifølge IAS 36 er det kun omkostninger, der ikke er indregnet som en forpligtelse, der må fradrages ved opgørelsen. Eksempler

³⁸ ISA 36 afsnit 19

³⁹ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 496

på denne type omkostninger kan, ifølge IAS 36 være omkostninger til juridisk bistand, stempelafgift og tilsvarende afgifter. Omkostninger til nedtagelse af aktivet og omkostninger til at bringe aktivet i salgsklar stand skal også fragå salgsprisen.

7.2.2.1.2 Kapitalværdien af fremtidige pengestrømme

Den anden metode til at beregne genindvindingsværdien, er ved at beregne kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme, som kan henføres til aktivet. Beregningen kan være vanskelig, da der skal tages stilling til en del forudsætninger forud for beregningen.

Til opgørelsen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme skal der anvendes to trin, ifølge IAS 36 afsnit 31:

- 1) Skøn over de fremtidige pengestrømme til og fra virksomheden, som vedrører aktivet eller gruppen af aktiver
- 2) Anvendelse af en passende diskonteringsrate, til brug for omregning af pengestrømmene til nutidsværdi.

Der vil nedenfor blive gennemgået de to punkter

7.2.2.1.2.1 Opgørelse af pengestrømme

Normalt kan det være svært at opgøre nettopengestrømmene for et enkelt aktiv. Derfor dannes der ofte en gruppe aktiver, hvor det er muligt at opgøre nettopengestrømmene for. Den mindste gruppe aktiver, som aktivet, der skal underkastes nedskrivningstest, indgår i og som generer væsentlige pengestrømme uafhængigt af andre grupper af aktiver, er også kaldet CGU'er.⁴⁰ CGU'er kan derfor også anvendes til at identificere de pengestrømme der skal anvendes til at beregnes nutidsværdien af det aktiv der skal underkastes nedskrivningstest. Pengestrømmene der anvendes i opgørelsen skal være fra eksterne parter.

I forbindelse med opgørelsen af de fremtidige pengestrømme, skal det vurderes om pengestrømmene er uafhængige af andre aktiver. Det vil sige at aktivet skal kunne fungere uafhængigt af andre aktiver.

De forventede pengestrømme, der vedrører aktivet, kan opgøres på baggrund af virksomhedens prognoser og budgetter på området. Ifølge ISA 36 afsnit 33 skal budgetterne og prognoserne være ledelsens bedste skøn på de økonomiske forhold, der foreligger i aktivets restlevetid. Denne budgetperiode må dog ikke være længere end 5 år. Grunden til dette, er at for mange virksomheder, er den normale budgetperiode ikke er længere end 5 år, og at usikkerheden derfor vil blive for stor, hvis virksomheden budgetterer længere end 5 år. I nogle tilfælde vil det være muligt, at perioden kan forlænges. Der vil her være tale om tilfælde, hvor virksomhedens almindelige budgetter rækker længere end de normale 5 år. Det kunne være virksomheder, som er kapitaltunge, som for eksempel elselskaber og andre forsyningsvirksomheder.

⁴⁰ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 496

Budgetterne der ligger til grund for beregningen, skal være godkendt af den øverste ledelse, det vil sige bestyrelsen og direktionen.⁴¹ Som tidligere nævnt skal der udarbejdes budgetter som benyttes til at opgøre pengestrømmene for aktivet eller der gruppe af aktiver der er underkastet nedskrivningstest. Hvis der ikke udarbejdes budgetter på CGU niveau er det et krav at virksomheden indstiller deres interne rapporterings system til at kunne lave budgetter på CGU niveau, for at kunne lave en pålidelig beregning af kapitalværdien.⁴²

Pengestrømmene, der fremkommer ved budgetterne, skal være før finansielle poster og skat, da dette ikke skal medtages i beregningen. Derudover er det ikke et krav at vise alle delelementer i budgetterne, hvilket gør det muligt at medtage mindre sandsynlige indtægter i opgørelsen af aktivets pengestrømme.⁴³ Det vil sige at der er mulighed for at indregne et eventuelt salg af aktivet inden for budget perioden. Det dog som tidligere nævnt vigtigt at budgettet stadig er pålideligt og retvisende.

Budgettet skal afspejle aktivet i den nuværende stand, det vil sige at hvis der i ejertiden er foretaget forbedringer skal disse med i opgørelsen af aktivets pengestrømme. Hvis der derimod er planlagt at der i den nærmeste fremtid skal foretages forbedringer på aktivet, kan de forventede pengestrømme som dette medfører ikke medtages, dette gælder både omkostninger og fremtidig merindtjening. Dette kan betyde at, hvis der skal foretages nedskrivningstest af aktiver i sammensluttede virksomheder, at man aktivere internt oparbejdet goodwill i praksis. IASB er opmærksom på dette, men for dem handler det også om at standarden skal fungere i praksis.⁴⁴

Det samme gælder for forventede omkostninger til omstruktureringer i virksomheden, disse må ikke medtages, hvis de endnu ikke kan opgøres som en forpligtigelse, i opgørelsen af fremtidige pengestrømme. Det samme gælder de positive pengestrømme i forbindelse med omstrukturering. Hvis virksomheden har påtaget sig forpligtigelsen kan virksomheden jf. IAS 36 afsnit 47, medtage de fremtidige pengestrømme, som vedrører aktivet efter omstruktureringen.

I opgørelsen af fremtidige pengestrømme må man ikke medtage forpligtigelser, med mindre disse er indregnet i årsregnskabet. Forpligtigelsen skal kunne henføres direkte til aktivet eller CGU'en. Eksempler på forpligtigelser der kan medtages i opgørelsen af fremtidige pengestrømme, kunne være forpligtigelser til oprydning som følge af forurening.

Hvis der er tale, om at der på et tidspunkt inden for budget perioden skal foretages en reinvestering af det pågældende aktiv, ville dette i opgørelsen af pengestrømme overtage pladsen for det gamle aktiv, således

⁴¹ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 498

⁴² Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 499

⁴³ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 498

⁴⁴ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 499

at de fremtidige pengestrømme fortsætter budget perioden ud på lige fod med det skrottede aktiv. Det er dog et krav, at reinvesteringen skaber den samme nytteværdi for virksomheden som det tidligere aktiv.

Hvis der identificeres fremtidige pengestrømme som vedrører aktivet, som fremkommer i fremmedvaluta, skal virksomheden beregne nutidsværdien af pengestrømmene, og efterfølgende omregne værdien ved at anvende spotkursen på tidspunktet for beregningen af aktivets nytteværdi.⁴⁵

7.2.2.1.3 Opgørelsen af terminalperioden

Efter budgetteringsperiodens udløb skal virksomheden fremskrive de fremtidige pengestrømme. Dette gøres i terminalperioden. For at kunne opgøre terminalperioden, skal virksomheden have en vækstrate som anvendes til fremskrivningen. Vækstraten skal være virksomhedens bedste bud på den fremtidige vækst udover budgetteringsperioden.

Vækstraten har meget stor indflydelse på terminalværdien, derfor skal virksomheden overveje hvilken de anvender, da denne kan ændre meget i forhold til om virksomheden skal foretage nedskrivninger af det pågældende aktiv eller gruppe af aktiver.

7.2.2.1.4 Opgørelse af diskonteringsfaktor

Diskonteringsfaktoren anvendes til at tilbagediskontere de fremtidige pengestrømme fra aktivet til en nutidsværdi. IAS 36 afsnit 55 beskriver, hvordan diskonteringsfaktoren opgøres. Ifølge IAS 36 afsnit 55 skal diskonteringsfaktoren opgøres før skat og afspejle den risikofrie markedsrente.

For at opgøre virksomhedens diskonteringsfaktor for en gruppe aktiver, kan virksomheden tage udgangspunkt i virksomhedens WACC, som er et vejet gennemsnit af virksomhedens kapitalomkostninger. WACC'en opgøres som den procentvise fordeling mellem omkostninger til egenkapital og fremmedkapital holdt op imod fordelingen mellem fremmedkapital og egenkapital i virksomheden.

Virksomheden kan ikke direkte anvende WACC'en. Der skal foretages enkelte justeringer af denne for den kan anvendes som diskonteringsfaktor. Der skal justeres, så der er tale om en rente før skat, lige som de fremtidige pengestrømme skal opgøres før skat. Der er det vigtigt, at virksomheden ikke tillægger et risikotillæg, som allerede kan være indregnet i opgørelsen af de fremtidige pengestrømme, og derved får tillægget med to gange. Derudover skal virksomheden sikre at der i diskonteringsfaktoren ikke er tillagt et inflationsstillæg, da dette ikke kan medtages.⁴⁶

7.2.2.2 Opgørelse af nedskrivningen

Når kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme og dagsværdien er opgjort for et aktiv, eller en gruppe af aktiver, skal disse sammenholdes med aktivernes regnskabsmæssige værdi. Hvis genindvindingsværdien er højere end den regnskabsmæssige værdi, skal virksomheden ikke foretage sig yderligere. Hvis genvin-

⁴⁵ IAS 36 afsnit 54

⁴⁶ Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS. 2. udgave. Jan Fedders og Henrik Steffensen – side 500

dingsværdien derimod er lavere end den regnskabsmæssige værdi, skal aktivet nedskrives til denne. Som tidligere nævnt er genindvindingsværdien den højeste af kapitalværdien af de fremdige pengestrømme og dagsværdien. Derfor skal aktivet nedskrives til den højeste af de to ovennævnte.

Nedskrivninger skal indregnes over resultatopgørelsen.

7.2.2.2.1 Tilbageførsel af nedskrivninger

En virksomhed kan tilbageføre en nedskrivning, hvis de forudsætninger, hvorpå virksomheden foretog nedskrivningen ændre sig, og der ikke længere er behov for en nedskrivning af det pågældende aktiv. Det vil sige at der sker ændringer i de skøn man har foretaget i forbindelse med nedskrivningstesten.⁴⁷ Nedskrivninger på goodwill kan jævnfør IAS 36 afsnit 109-111 ikke tilbageføres.

Nedskrivninger der tidligere er fortaget, og derved er indregnet i egenkapitalen skal også tilbageføres herover. Det vil sige at en tilbageførsel af nedskrivning ikke har resultat effekt i det år, hvor nedskrivningen tilbageføres.

7.2.2.3 Specielt om nedskrivninger af goodwill

Da goodwill ikke er en selvstændig pengestrømsgenererende enhed, er det ikke muligt at foretage en nedskrivningstest på almindeligvis. Derfor kræver IAS 36 at virksomheden ser goodwill sammen med den gruppe aktiver (CGU) hvortil goodwillen kan henføres. Det vil sige at virksomheden skal foretage en allokering af goodwillen. Typisk vil allokeringen ske i forbindelse med årsafslutningen af det år, hvor goodwillen er opstået som følge af en virksomhedssammenslutning. Allokeringen af goodwill sker derfor senere end den almindelige købsprisallokering, som vil ske i forbindelse med virksomhedssammenslutningen.

Allokeringen af goodwill skal ske til det laveste niveau af virksomhedens pengestrømsgenererende enheder (CGU'er), hvor goodwillen kan henføres.

Efter goodwill er tilknyttet en enhed (CGU), skal der foretages en test af værdiforringelse af aktivet. Dette gøres ved at sammenholde enhedens regnskabsmæssige værdi med tillæg af værdien af goodwill, med genindvindingsværdien.

Testen af, om der er behov for nedskrivninger af værdien af goodwill, skal ske årligt ifølge bestemmelserne i IAS 36 afsnit 96. Nedskrivningstesten skal som udgangspunkt foretages i forbindelse med årsafslutningen, men kan også ske på andre tidspunkter. Det er dog et krav, at de aktiver hvor goodwillen er allokeret til, skal testes på samme tidspunkt som nedskrivningstesten af goodwill skal foretages.

Hvis den regnskabsmæssige værdi af CGU'en tillagt værdien af den allokerede goodwill, er højere end genindvindingsværdien, skal der foretages nedskrivning. Dette sker ved at goodwillen nedskrives fuldt ud inden der nedskrives på aktivet eller gruppen af aktiver hvortil goodwillen vedrører. Dette fremgår af IAS 36 afsnit 104-105.

⁴⁷ IAS 36 afsnit 114

7.2.2.3.1 Afhændelse af aktiviteter hvortil goodwill kan henføres

Hvis en virksomhed i året sælger det eller de aktiver, hvortil goodwillen kan henføres, skal virksomheden ifølge IAS 36 afsnit 86, med tage goodwillen i opgørelsen af gevinst eller tab i forbindelse med afhændelsen af aktivet og derved skal virksomheden udgiftsføre den del af goodwillen, der vedrører den afhændede aktivitet, således at der kun er den del af goodwillen tilbage, der vedrører virksomhedens nuværende aktivitet. Det er dog anført i IAS 36 afsnit 86, at hvis virksomheden kan dokumentere at de bibeholder goodwillen, kan denne fortsat indregnes.

7.2.2.4 Oplysningskrav til nedskrivningstest ifølge IFRS

I IAS 36 er der opstillet en række oplysningskrav, der skal være opfyldt, i forbindelse med aktiver, hvorpå der foretages nedskrivningstest. Nedenfor gennemgås de væsentligste oplysningskrav til regnskabet.

Ifølge IAS 36 afsnit 131 skal virksomheden, for hver gruppe aktiver, anføre den beløbsmæssige størrelse af tabet vedrørende værdiforringelse af aktivet, som er indregnet i resultatopgørelsen og hvilke resultatposter nedskrivningen er en del af. Disse oplysninger kan præsenteres sammen med andre oplysninger, som gives for den enkelte gruppe af aktiver.

Hvis der er tale om væsentlige værdiforringelser eller tilbageførsel af nedskrivninger af aktiver i året, skal virksomheden, ifølge IAS 36 afsnit 130:

- Beskrive de begivenheder, der har medført nedskrivningen eller tilbageførsel af nedskrivning.
- Oplyse værdien af nedskrivningen, samt om det er nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme eller dagsværdien, der anvendes som genindvindingsværdi.
- Hvis dagsværdien anvendes som genindvindingsværdi, skal det anvendte grundlag oplyses.
- Den anvendte diskonteringsrate for det aktuelle skøn og tidligere skøn af kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, hvis denne metode anvendes som genindvindingsværdien.
- Længden af budgetteringsperioden, hvis kapitalværdimetoden af fremtidige pengestrømme anvendes.
- Vækstraten i terminalperioden skal angives, hvis virksomheden vælger at anvende kapitalværdimetoden.
- Nøgleforudsætninger anvendt i forbindelse med fastsættelse af budgetter som anvendes i opgørelsen af kapitalværdien.
- Følsomhedsanalyse af virksomhedens nedskrivningstest

Hvis den samlede værdiforringelse ikke vurderes at være væsentlig, er der alligevel oplysningskrav til virksomheden. Virksomheden skal for ikke væsentlige værdiforringelser oplyse de primære begivenheder og omstændigheder, der medfører at virksomheden har indregnet et tab som følge af værdiforringelser.

7.2.3 Generelle oplysningskrav om immaterielle aktiver

Kravene til de generelle oplysninger, som virksomhederne skal give om immaterielle aktiver findes i IAS 38 om netop immaterielle aktiver. ifølge IAS 38 opdeles immaterielle aktiver i to; immaterielle aktiver med

begrænset levetid og immaterielle aktiver med uendelig levetid. Normalt hører goodwill til gruppen af immaterielle aktiver med uendelig levetid. Dette afsnit omhandler oplysningskrav om immaterielle aktiver med uendelig levetid. Kravene er som følger⁴⁸:

- Anlægsnote indeholdende
 - o bruttoværdi, akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger, ved regnskabsårets begyndelse og slutning.
 - o Afstemning af den regnskabsmæssige værdi mellem primo og ultimo, ved at vise til- og af-gange med videre.
- Opdeling af immaterielle aktiver i eksempelvis goodwill, varemærker, software, patenter og immaterielle aktiver under udvikling.
- Oplysninger i forbindelse med værdiforringelsestest som fremgår af IAS 36, kravene i denne er gennemgået ovenfor.
- Art og størrelse i ændring af regnskabsmæssige skøn.
- Grund til brugstiden vurderes at være uendelig

Ovenstående punkter vil indgå i undersøgelsen af de 25 danske virksomheders regnskaber, der vil blive gennemgået nedenfor.

7.2.4 Fokuspunkter til undersøgelsen af danske IFRS regnskaber

I den efterfølgende analyse, vil der som nævnt i metode afsnittet blive foretaget en undersøgelse af 25 danske børsnoterede virksomheders seneste regnskaber. Ud fra ovenstående gennemgang vil fokuspunkterne for denne undersøgelse være på følgende punkter:

- Allokering af goodwill og foretagne nedskrivninger til CGU'er
- Opgørelse af genindvindingsværdien
- Budgetteringsperioden og begrundelse for valg af denne
- Den anvendte vækstrate i terminalperioden
- Den anvendte diskonteringsfaktor
- Nøgleforudsætninger anvendt til fastsættelse af budgetter
- Følsomhedsanalyse af nedskrivningstesten

Ovenstående punkter er vurderet at være de vigtigste oplysninger i regnskabet om de udførte nedskrivningstest, hvorfor det netop er disse der er udvalgt.

7.3 Forskelle mellem Årsregnskabsloven og IFRS, værdiforringelse

Selv om de danske standarder tilpasser sig de internationale standarder, er der stadig nogle forskelle mellem de to standarder på området for efterfølgende indregning og måling af goodwill og andre immaterielle

⁴⁸ IAS 38 – immaterielle aktiver afsnit 118

aktiver. Nedenfor vil forskellen blive gennemgået, samt en kort forklaring af betydningen af forskellene mellem standarder.

7.3.1 Afskrivninger

Som tidligere nævnt skal virksomheder der aflægger regnskab efter Årsregnskabsloven, afskrive på goodwill hver år. En normal afskrivningsperiode er 5 år, men det kan vælges helt op til 20 år. Hvis virksomheden, derimod aflægger regnskab efter de internationale standarder er der ikke systematiske afskrivninger på goodwill, der skal der imod nedskrives. Betydningen af dette vil blive gennemgået nedenfor.

Da det er et krav at virksomheden efter Årsregnskabsloven afskriver på goodwillen, sikrer man at goodwillen overtid bliver mindre og omkostningsføres i resultatopgørelsen. I tider, som nu, hvor mange virksomheder er presset økonomisk, vil mange virksomheder, forsøge at undgå at forværre deres resultat ved at afskrive på deres aktiver.

Der kan være mange fordele for en virksomhed, ved at undlade at afskrive på sine aktiver, herunder altså også immaterielle aktiver og goodwill. Hvis en virksomhed, er i en fase hvor de på sigt skal opkøbet af en større virksomhed, kan ejerne have interesse i at have et godt resultat og en stor aktivmasse, for at kunne få en højere pris for virksomheden ved et eventuelt salg.

En anden situation, hvor en virksomhed kunne være interesseret i ikke at afskrive på sine immaterielle aktiver kan være hvis virksomheden er påvirket af den økonomiske krise, og i den forbindelse har brug for kapitaltilskud, enten i form af eksterne investorer, banker eller realkreditinstitutter. I sådanne situationer vil virksomheden være interesseret i at præsentere et godt regnskab, og gode budgetter for fremtiden for at kunne opnå et større kapitaltilskud eller forøge kassekreditens størrelse.

I ovennævnte tilfælde kan det være en fordel for regnskabsbrugeren at virksomhederne er nødt til, på grund af standardens krav, at afskrive på deres immaterielle aktiver. Dette kan være med til at sikre at aktiverne ikke står til en for høj regnskabsmæssig værdi i forholdt til den faktiske værdi aktivet har, for virksomheden. At virksomhedens aktiver, ikke har en for høj regnskabsmæssig værdi, ved at virksomheden er tvunget til at afskrive på sine aktiver, kan medføre at regnskabsbrugeren har øget tillid til regnskabet's rigtighed i en krise tid som vi befinder os i på nuværende tidspunkt.

7.3.2 Nedskrivningstest

Som nævnt ovenfor skal virksomheder, der aflægger regnskab efter årsregnskabsloven, kun foretage nedskrivningstest hvis der er indikationer for behov for nedskrivning af værdien af de immaterielle aktiver.

Den systematik er ligge bag nedskrivningstesten betyder at denne vil være præget af mange skøn og derfor kan være svær at verificere. Dette betyder samtidig, at virksomhederne lettere kan opnå det udfald af nedskrivningstesten virksomheden ønsker, ved at ændre på de anvendte forudsætninger. Det vil sige, at der kan være risiko for, at en virksomhed, der er påvirket af krisen ikke får foretaget en nedskrivning der er stor nok, og altså at resultatet bliver for højt, og aktivet står til en større værdi end den faktiske værdi.

Hvis virksomhederne er for positive når de udarbejder deres nedskrivningstest, har de en for stor værdi i regnskabet, og for få omkostninger med i resultat opgørelsen i form af værdiforringelser. Det kan være at virksomheden mangler kapital eller står over for et eventelt salg af hele virksomheden, eller dele af virksomhedens aktiviteter, og derfor ønske at vise et bedre resultat, og større aktiver.

Samtidig har nedskrivningstest den ulempe, at virksomhedens omkostninger (i form af nedskrivninger) vil blive forhøjet i perioder, hvor det går dårligere for virksomheden, da virksomhedens cash flow budgetter her vil være mere pessimistiske end i perioder med højkonjunktur. Sammenholdt med almindelige afskrivninger vil resultatet i perioder med højkonjunktur formentligt blive bedre, da behovet for nedskrivninger her vil være meget begrænset.

Ved ikke at afskrive, men udelukkende at foretage nedskrivningstest vil man således opnå større udsving i virksomhedens resultater. Samtidig kan man spørge, om det er retvisende, at eksempelvis goodwill kun mister værdi i virksomhedens dårlige perioder, eller om det er mere retvisende med en systematisk værdiforringelse.

For regnskabsbrugeren kan der være utrolig stor usikkerhed forbundet med immaterielle aktiver, da det kan være svært at værdiansætte disse, hvis der ikke står en uafhængig part som ønsker at købe virksomhedens aktiver. Dette kan betyde at regnskabsbrugeren ikke tillægger immaterielle aktiver, herunder primært goodwill, den samme værdi som eksempelvis materielle anlægsaktiver eller omsætningsaktiver, som i tilfælde kan være nemmere at værdiansætte.

Dette kan betyde at mange regnskabsbrugere vælger at se bort fra goodwill, når de gennemgår virksomhedens eksterne regnskaber i forbindelse med et salg eller kreditgivning.

8 ESMA undersøgelse

8.1 Hvem er ESMA?

ESMA er en uafhængig del af EU. ESMA's opgave er at sikre stabilitet i den Europæiske det finansielle system. Dette gør de ved at sikre værdipapirmarkedernes integritet, gennemsækelighed, effektivitet, korrekt funktion og at forbedre beskyttelsen af investorerne. Som tidligere nævnt er ESMA tilsynsmyndighed for det europæiske finanstilsynssystem. ESMA er med til at udarbejde de tekniske detaljer i lovgivningen og sikre en ensartet implementering af de europæiske love. Derudover skal de hjælpe de nationale myndigheder i den EU-landene med at samarbejde med hinanden.⁴⁹

8.2 Indledning

ESMA har i 2012 udarbejdet en undersøgelse af 235 virksomheders regnskaber. Undersøgelsen er offentliggjort i januar 2013, og tager udgangspunkt i virksomhedernes årsregnskaber for 2011. Der er i undersøgelsen

⁴⁹ <http://www.esma.europa.eu/da/investor-corner/ESMA-%E2%80%93-Hvem-er-vi-og-hvad-laver-vi> den 14. marts 2013

sen, udelukkende taget udgangspunkt i virksomheder, der aflægger regnskab efter IFRS. Undersøgelsen er udarbejdet for at give overblik over virksomhedernes regnskabsmæssige nedskrivninger af goodwill og andre immaterielle aktiver i regnskabet, samt at evaluere om oplysningerne i regnskabet er i overensstemmelse med de gældende standarder på området, altså primært IAS 36 og IFRS. Derudover ønsker ESMA at belyse, hvordan den økonomiske krise har påvirket virksomhederne, og om krisen på behørigvis er inddraget i værdiansættelsen af goodwill og andre immaterielle aktiver. De fokuspunkter undersøgelsen primært beskæftiger sig med er:

- 1) Generelle informationer om nedskrivningstest af goodwill
- 2) Specifikke oplysninger om, hvilke metoder der anvendes til at opgøre genindvindingsværdien og oplysningskravene for kapitalværdien og salgsværdien.
- 3) Analyse af de parametre, som anvendes ved beregningen af tilbagediskonterede pengestrømme - herunder terminalværdien, vækstraten og diskonteringsfaktoren.
- 4) Vurdering af de afgivne oplysninger i forbindelse med udarbejdelse af følsomhedsanalyse for genindvindingsværdien.

Grunden til at undersøgelsen blev foretaget, er at mange virksomheder ikke, generer den samme mængde pengestrømme, som de gjorde før den økonomiske krise, virksomhederne har befundet sig i de seneste år. Det vil sige at de pengestrømme enhederne genererer er mindre, og derfor burde værdien af de aktiver, som generer pengestrømmene være lavere, altså nedskrevet til en lavere regnskabsmæssig værdi.

Ud fra ovenstående antagelse har ESMA undersøgt, om virksomhederne både opfylder kravene til oplysninger i regnskabet og om de nedskriver tilstrækkeligt eller om virksomhederne ændrer forudsætningerne for beregningen, så de undgår nedskrivninger.

8.3 Udvalgelse af virksomheder

Undersøgelsen er foretaget på 235 virksomheder fra 23 forskellige lande. ESMA har forsøgt at vælge de 235 største virksomheder, med en væsentlig mængde goodwill eller andre immaterielle anlægsaktiver, og samtidig repræsentere forskellige brancher. Udvalgelsen er sket ud fra registre i den 23 lande, for at sikre en geografisk fordeling af virksomhederne. De 235 udvalgte regnskaber er valgt ud fra forskellige kriterier:

- 1) En betydelig mængde goodwill i forholdt til egenkapitalen
- 2) En stor del af virksomhedens aktiver er immaterielle aktiver
- 3) Betydelige nedskrivninger fra goodwill eller andre immaterielle aktiver i virksomhedens levetid

Som tidligere nævnt tages der i undersøgelsen udgangspunkt i virksomhedernes eksterne regnskab. Der er kun udvalgt virksomheder som aflægger regnskab efter IFRS.

Undersøgelsen opdeler virksomhederne i elleve kategorier:

- Fødevarer
- Telekommunikation
- Industri
- Medie
- Sundhedssektoren
- Finansielle ydelser
- Byggeri og materialer
- Forsyningsselskaber
- Handels virksomheder
- Teknologi
- Andre

8.4 Krav ifølge IFRS

Som beskrevet tidligere er der en rækkekrav virksomhederne skal opfylde, når de aflægger regnskab efter IFRS. Blandt andet findes der en række oplysninger, som virksomhederne skal give i forbindelse med nedskrivningstest af goodwill og andre immaterielle aktiver. Disse oplysningskrav er beskrevet i IAS 36 om værdiforringelse og nedskrivningstest.

Hovedpunkterne i IAS 36 er jf. det tidligere beskrevne følgende:

For goodwill og andre immaterielle aktiver hvor brugstiden ikke kan bestemmes, skal en virksomhed udføre nedskrivningstest mindst en gang om året. Ifølge IAS 36 skal aktiverne nedskrives når den regnskabsmæssige værdi er større end genindvindingsværdien. Herudover er der en række oplysningskrav, som virksomhederne skal opfylde.

I den forbindelse er det oplysninger om nøgleforudsætninger, følsomhedsanalyse, fastsættelse af genindvindingsværdien, fastsættelse af den fremtidige vækstrate og oplysninger og diskonteringsfaktoren, som er de fem krav undersøgelsen ligger størst vægt på.

8.5 Indholdet af undersøgelsen

ESMA har for alle udvalgte virksomheder beregnet forholdet mellem den regnskabsmæssige egenkapital og markedsværdien, altså kurs/indre værdi, da en kurs / indre værdi på under 1 er en indikation på nedskrivningsbehov ifølge IAS 36. Undersøgelsen af virksomhedernes kurs/indre værdi viser at, i 43 % af tilfældene var markedsværdien lavere end den regnskabsmæssige egenkapital, altså en kurs/indre værdi under 1. Dette er en stigning på 13 %-point i forholdt til året før. Ud fra dette vil det sige, at der umiddelbart burde være behov for nedskrivninger i flere virksomheder i år end tidligere år. Endvidere er antallet af virksomheder, hvor den bogførte egenkapital svarer til 200 % eller mere af markedsværdien steget fra 22 til 40 ud af de udvalgte virksomheder. I disse tilfælde er der store indikationer på nedskrivningsbehov.

I undersøgelsen sammenholder ESMA den gennemsnitlige ændring i kurs/indre værdi mellem 2010 og 2011 med nedskrivningerne foretaget i regnskabsåret 2011. Undersøgelsen konkluderer herudfra, at virksomhederne i perioden ikke har nedskrevet tilstrækkeligt sammenholdt med faldet i deres markedsværdi.

Det fremgår som nævnt af IAS 36 at der er tegn på nedskrivningsbehov, når værdien virksomhedens samlede aktiver er mindre end virksomhedens markedsværdi. Dog kan dette ikke direkte anvendes til at sige om en virksomhed skal nedskrive deres aktiver eller ej, da det kun er hvis den højeste af dagsværdien med fradrag for salgsomkostning og kapitalværdien, er mindre end den bogførte værdi, der skal nedskrives.

8.5.1 Resultat af ESMA undersøgelsen

8.5.1.1 Generel information om nedskrivningstest

Ifølge IAS 36 afsnit 130 skal en virksomhed beskrive de CGU'er hvortil der kan henføres goodwill og andre immaterielle aktiver.

- 86 % af virksomhederne gav oplysninger om CGU'erne og hvordan disse var defineret.
- 75 % af virksomhederne havde endvidere defineret hvilket del af immaterielle aktiver der vedrørte CGU'erne.

Halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen, som ikke gav oplysninger om hvilket niveau CGU'er opgøres på, og viste heller ikke på hvilket grundlag de allokere goodwill og andre immaterielle aktiver. Disse virksomheder viste heller ikke, hvilke pengestrømsgenererende enheder de fordeler goodwill på. Kun en enkelt af disse virksomheder har i den undersøgte periode foretaget nedskrivninger af goodwill og andre immaterielle aktiver.

Endvidere skal virksomhederne oplyse, hvis der i året har været ændringer til den måde selskabet allokere goodwillen. Dette viser 13 % af virksomhederne i undersøgelsen. Alle virksomheder har givet gode grunde til ændringerne, dog har 70 % af virksomhederne med ændringer skrevet, at ændringerne er sket på grund af interne ændringer.

8.5.1.2 Bestemmelse af genindvindingsværdien

IAS 36 kræver at der foretages nedskrivningstest af aktiver eller CGU'er ved at sammenligne genindvindingsværdien med den regnskabsmæssige værdi, og hvis denne er lavere, skal aktivet nedskrives.

Ifølge IAS 36 skal virksomhederne oplyse om de anvender salgsværdien med fradrag for salgsomkostninger eller kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, som genindvindingsværdien. Undersøgelsen viser at 92 % af virksomhederne i undersøgelsen opfylder kravet om at vise, hvilken metode der er anvendt i opgørelsen af genindvindingsværdien. Hovedparten af virksomhederne udvalgt til undersøgelsen anvendte kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, mens kun 6 % af virksomhederne anvendte dagsværdimetoden. 14 % af virksomhederne oplyste både dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger og kapitalværdien af fremtidige pengestrømme alt efter hvilken CGU der lå bag nedskrivningstesten.

Ud af de virksomheder, som angav at de anvendte dagsværdien, angav meget få virksomheder, at deres dagsværdi var opgjort på baggrund af et bindende tilbud fra en køber, 19 % angav at de havde sammenlignet med handler der var foretaget fornyligt, og hvor de handlede aktiver kunne sammenlignes med de akti-

ver virksomheden var i besiddelse af. Undersøgelsen viste ikke, om der er nogle specifikke brancher, der anvender den ene eller den anden metode. Det samme gjorde sig gældende med tilhørsland.

ESMA mener, at der er mulighed for forbedringer i forhold til at opfylde kravene til oplysninger om valg af metode i regnskabet efter IAS 36. De mener at virksomhederne ikke må glemme de krav IAS 36 stiller til opgørelsen af pengestrømme, hvad enten de skal anvendes til opgørelsen af dagsværdien eller kapitalværdien af fremtidige pengestrømme. ESMA mener endvidere at virksomhederne i højere grad skal anvende eksterne kilder til opgørelse af dagsværdien end ved at anvende pengestrømme til at opgøre kapitalværdien.

For at sikre regnskabsbrugeren får den korrekte forståelse af opgørelsen af genindvindingsværdien, opfordrer ESMA virksomhederne til at være mere specifikke når de beskriver grundlaget for opgørelsen af genindvindingsværdien.

8.5.1.3 Analyse af DCF modellen

Genindvindingsværdien skal som tidligere nævnt opgøres ud fra den højeste af kapitalværdien og dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger. Hvis den højeste af disse værdier er kapitalværdien skal virksomheden oplyse om de forskellige parametre anvendt i opgørelsen. Nogle virksomheder i undersøgelsen overholder ikke kravene til oplysninger om opgørelse af kapitalværdien.

8.5.1.3.1 Diskonteringsfaktor

Ifølge IAS 36 skal virksomhederne vise diskonteringsfaktor for hver CGU, hvortil der knytter sig goodwill, og hvor der udarbejdes nedskrivningstest. Undersøgelsen viste, at det kun var to ud af tre virksomheder, der viste diskonteringsfaktoren for alle CGU'er hvortil der er tilknyttede sig goodwill eller andre immaterielle aktiver. Undersøgelsen viste endvidere, at 25 % af virksomhederne kun viste en gennemsnitlig diskonteringsfaktor, som ikke var fordelt på CGU'er. De sidste 8 % af virksomhederne viste slet ikke, hvilken diskonteringsfaktor der var anvendt i forbindelse med beregningen af kapitalværdien af CGU'ernes fremtidige pengestrømme.

Det fremgår af IAS 36 at virksomhederne skal vise diskonteringsfaktoren før skat. Ifølge undersøgelsen viste halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen dette, hvorimod 22 % viste diskonteringsfaktoren efter skat og 8 % af virksomhederne viste begge dele. Den resterende del af virksomheder havde ikke beskrevet om den angivne diskonteringsfaktor var før eller efter skat.

I forbindelse med undersøgelsen anbefaler ESMA, at virksomhederne oplyser diskonteringsfaktoren for alle CGU'er, hvor der er udarbejdet nedskrivningstest. Dette skyldes, at der er forskellige risikoprofiler på de forskellige CGU'er, og ved ikke at vise diskonteringsfaktoren, viser virksomheden ikke de informationer, der kan være relevante for regnskabsbrugeren, og dennes vurdering af den foretagende nedskrivningstest. Endvidere påpeges det, at det er et krav at vise diskonteringsfaktoren ifølge IAS 36.

8.5.1.3.2 Fremtidig vækstrate

Terminalværdien anvendes til at fremskrive de fremtidige pengestrømme i budgettet udover de 5 år, som budgettet viser. Af IAS 36 fremgår det som tidligere nævnt, at virksomhederne skal vise, hvilken vækstrate der er anvendt ved beregning af terminalværdien. Ligesom diskonteringsfaktoren skal vækstraten angives for hver CGU, hvortil der er knyttet goodwill eller andre immaterielle aktiver.

Størstedelen af virksomhederne i undersøgelsen havde opfyldt kravene om at vise vækstraten for terminalværdien. Kun ganske få viste en gennemsnitlig vækstrate for alle CGU'er.

Undersøgelsen viste, at hovedparten af alle de deltagene virksomheder anvendte en vækstrate på 3 %. Undersøgelsen viser endvidere ca. 10 % af virksomhederne angiver en negativ vækst rate for beregningen af den fremtidige terminalværdi.

ESMA mener generelt, at en del af virksomhederne har valgt en for høj vækstrate - set i forholdt til de langsigtede forventninger, som regnskabsbrugerne interesserer sig for.

8.5.1.3.3 Opgørelse over fremtidige pengestrømme

Som tidligere nævnt kræves det ifølge IAS 36 afsnit 136 D at virksomhederne, som aflægger regnskab efter IFRS, oplyser om den periode, som anvendes i opgørelsen af forventede fremtidige pengestrømme.

Undersøgelsen viste at hovedparten af virksomhederne opfyldte dette krav. Helt op i mod 88 % af virksomhederne i undersøgelsen gav denne oplysning. Som tidligere nævnt kræver standarden, at virksomhederne oplyser, hvorfor virksomheden har anvendt en budgetteringsperiode er længere end 5 år, såfremt dette er tilfældet. Grunden er, at budgetterne bliver mindre pålidelige på lang sigt end på kort sigt.

Hovedparten af virksomhederne i undersøgelsen havde anvendt en budgetperiode på, eller kortere end 5 år, hvilket er i overensstemmelse med standarden. 14 % af virksomhederne angav en budgetperiode på 6 til 10 år, og 3 % viste en budgetperiode over 10 år. Af de virksomheder der angav i længere budgetperiode end 5 år var det hele 39 %, der ikke gav en forklaring på, hvorfor de havde valgt en længere budgetperiode. Undersøgelsen viste også, at virksomhedernes forklaringer på den forlængede budgetperiode varierede meget i længde og indhold.

Selvom det var forholdsvis lille del af virksomhederne i undersøgelsen, der anvendte en længere budgetteringsperiode end fem år, anbefaler ESMA virksomhederne at udarbejde en grundig redegørelse for, hvorfor virksomheden anvender en længere periode. Grunden til dette er, at det giver regnskabsbrugerne overbevisning om, at virksomheden kan udarbejde et pålideligt budget udover den fem årige periode, som anvendes som udgangspunkt.

8.5.1.3.4 Nøgleforudsætninger

Et andet af kravene i IAS 36 er, at virksomhederne skal oplyse om nøgleforudsætningerne, som ligger til grund for opgørelsen af både diskonteringsfaktoren, pengestrømme mv. I undersøgelsen kom det frem, at ca. 60 % af de udvalgte virksomheder havde diskuteret de væsentlige forudsætninger for værdiansættelsen

af deres aktiver. Det fremgik endvidere, at en del af virksomhederne bare havde indsat en standardformulering, der således ikke var tilpasset virksomheden og deres forretning. Generelt mener ESMA, at i alt 70 % af virksomhederne ikke giver tilstrækkelige oplysninger.

Endvidere havde 56 % af virksomhederne de samme forventede pengestrømme som året før. Kvaliteten af beskrivelserne varierede meget fra virksomhed til virksomhed, nogle havde været inde og forholde sig til tallene i regnskabet og andre virksomheder havde slet ikke forholdt sig til tallene i perioden.

Det er et krav i IAS 36 at virksomhederne beskriver forudsætningerne for den valgte værdiansættelsesmetode og andre forudsætninger der, indgår i beregningen af værdien af virksomhedens aktiver. Dette kunne være de nøgleforudsætninger der er anvendt i det budget, der ligger til grund for de forventede pengestrømme.

Ud fra ovenstående konkluderer ESMA, at virksomhederne skal være bedre til at beskrive deres nøgleforudsætninger, som det kræves af IAS 36, og at de angivne forudsætninger skal tilpasses virksomheden, både i antal og størrelse. Grunden til, at dette skal medtages, er ifølge ESMA, at det gør nedskrivningstesten mere pålidelig, hvis ovenstående nøgleforudsætninger er troværdige. Derfor opfordrer ESMA alle virksomheder til at opfylde kravene til om nøgleforudsætningerne for den foretagende nedskrivningstest.

8.5.1.3.5 Følsomhedsanalyse

Ifølge IAS 36 skal en virksomhed i forbindelse med nedskrivningstesten udarbejde en følsomhedsanalyse for, hvor meget en nøgleforudsætning må ændre sig, for at det ændrer på nedskrivningsbehovet. Det skal fremgå af regnskabet, hvor meget pengestrømmene vil ændre sig, ved en given ændring i nøgleforudsætningerne, for at kravene i IAS 36 er opfyldt. Ligesom hvis nøgleforudsætningerne er korrekt beskrevet, giver en følsomhedsanalyse også overblik til regnskabsbrugerne, om hvor meget der skal til for at værdiansættelsen af aktivet ændrer sig.

Områder der kunne behandles i følsomhedsanalysen kunne være ændring i omsætning, både pris og styk, vækstrate for terminalperioden og diskonteringsfaktoren, eller andre forudsætninger brugt i værdiansættelsen. Ledelsen skal endvidere vurdere, om det er sandsynligt, at der sker ændringer i forudsætningerne, som gør at aktiver værdiforringes og oplyse om dette.

I undersøgelsen fremgår det, at en fjerdedel af de deltagende virksomheder overholder kravene i standarden, og derved giver alle variabler om følsomheden af nedskrivningstesten til regnskabsbrugerne. Dog er det de fleste af de deltagende virksomheder, der beskriver, hvor meget deres nøgleforudsætninger skal ændre sig, for der er behov for nedskrivninger, selvom det mest begrænser sig til vækstraten i terminalperioden og diskonteringsfaktoren. Op imod 40 % af virksomhederne i undersøgelsen giver kun en eller to af de krævede oplysninger til følsomhedsanalysen. Næsten 50 % af disse har endda beskrevet, at der ikke er nogen væsentlige ændringer, der kan føre til nedskrivning af aktivet.

Ud fra undersøgelsen kunne ESMA konkludere, at virksomhederne har meget forskellige praksis inden for dette område. Endvidere kunne de konkludere, at mange virksomheder ikke gav tilstrækkelige oplysninger på området. Som tidligere nævnt kan disse oplysninger være særdeles brugbare for regnskabsbrugeren, til at illustrere hvor meget der skal til, for der sker væsentligt værdiforringelse af aktivet.

50 % af virksomhederne hvor egenkapitalens bogførte værdi oversiger markedsværdien har ikke præsenteret en følsomhedsanalyse i regnskabet. Dette overrasker ESMA, da netop den lave kursværdi indikerer at der er nedskrivningsbehov i virksomheden. Det er disse virksomheder, hvor der ville være behov for pålidelige oplysninger i regnskabet, for at give troværdighed til regnskabet og regnskabsbrugeren.

8.6 Konklusion på ESMA undersøgelsen

ESMA undersøgelsen af de europæiske IFRS regnskaber viste at der primært var fem områder, hvor virksomhederne ikke opfyldte kravene i IAS 36, eller hvor der var plads til væsentlige forbedringer. De fem områder var følgende:

- **De væsentligste forudsætninger for opgørelse af kapitalværdien.** ESMA konkluderer i deres undersøgelse, at omkring 70 % af virksomhederne ikke leverede oplysninger overhovedet eller tilstrækkelige oplysninger om de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten. Cirka 40 % havde slet ikke givet oplysninger, mens den øvrige del ifølge ESMA havde givet utilstrækkelige oplysninger om nøgleforudsætningerne.
- **Følsomhedsanalysen.** Den praksis, virksomhederne i undersøgelsen anvender, er meget varierende, da eksempelvis kun halvdelen af de virksomheder med en kurs/indre værdi under 1 viser en følsomhedsanalyse. ESMA indikerer her, at der måske burde være klarere retningslinjer på området. Kun cirka 25 % af virksomhederne undersøgelsen opfylder ifølge ESMA kravene fuldt ud, mens de fleste virksomheder dog oplyser, hvor meget nøgleforudsætningerne skal ændre sig, for der er behov for nedskrivninger.
- **Fastsættelse af genindvindingsværdien.** 92 % af virksomhederne i undersøgelsen oplyser i regnskabet hvilken metode der udgør genindvindingsværdien. Af de 92 % oplyser lagt de fleste at de anvender kapitalværdimetoden. Ud fra dette konkluderer ESMA at virksomhederne burde være bedre til at anvende eksterne informationer i forbindelse med fastsættelsen af dagsværdien i opgørelsen af genindvindingsværdien.
- **Fastsættelsen af vækstraten i terminalperioden.** Langt de fleste virksomheder oplyser om væksten i terminalperiode, som det er krævet. I undersøgelsen er det dog mere end 15 % af virksomhederne der anvender en vækstrate på over 3 %. ESMA mener at dette er for optimistisk og kan føre til overvurdering af aktiverne. 10 % af virksomhederne angiver en negativ vækstrate.
- **Angivelse af en gennemsnitlig diskonteringsfaktor.** Omkring 25 % af virksomhederne i undersøgelsen angav en gennemsnitlig diskonteringsfaktor i stedet for en specifik diskonteringsfaktor pr. CGU, mens omkring 2 ud af 3 virksomheder i undersøgelsen havde angivet en diskonteringsfaktor for alle CGU'er hvortil der var allokeret goodwill. 8% havde slet ikke angivet en diskonteringsfaktor.

Herudover mener ESMA, at et af de store problemer i de undersøgte regnskaber, er at selvom en del virksomheder giver de oplysninger, der er krævet, er kvaliteten for dårlig, blandt andet som følge af at der er tale om standardtekster og ikke virksomhedsspecifikke oplysninger.

En stor del af virksomhederne i ESMA undersøgelsen, overholder kravene i IAS 36. Men der er også mange af virksomhederne der ikke overholder kravene, og ikke giver de oplysninger der er påkrævet i standarderne. Blandt de virksomheder der opfylder kravene, er der meget stor variation på kvaliteten af oplysningerne der er givet i regnskabet.

Nedenfor er der udarbejdet en undersøgelse af danske IFRS regnskaber, om de overholder kravene i IAS 36. Derudover er det undersøgt hvordan de danske virksomheder klarer sig i undersøgelsen i forholdt til virksomhederne i ESMA undersøgelsen.

9 Undersøgelse af danske IFRS regnskaber

I det efterfølgende afsnit vil der blive foretaget en gennemgang, af undersøgelsen af 25 udvalgte danske IFRS regnskaber. Undersøgelsens hovedfokus vil være om virksomhederne opfylder oplysningskravene omkring nedskrivningstest på goodwill, herunder også om der er noget i virksomhedernes regnskaber, der indikerer et nedskrivningsbehov.

Nedenfor vil undersøgelsens punkter blive gennemgået.

9.1 Indledning og forudsætninger

I dette afsnit gennemgås undersøgelsens hovedpunkter, med hvilke forhold i virksomhedens regnskaber undersøgelsen koncentrerer sig om.

For at give et overblik over de udvalgte virksomheders generelle finansielle stilling, er virksomhedernes kurs/indre værdi beregnet. Dette er gjort ud fra den bogførte egenkapital ultimo i det seneste offentliggjorte regnskab, sammenholdt med kursværdien per regnskabsårets afslutningsdato.

Kurs/indre værdi-beregningen kan give et billede af, om virksomhedens aktiver er værdiansat for højt, i forholdt til, hvad virksomhedens investorer er villige til at betale for virksomheden. Derfor giver kurs/indre værdi en indikation på den generelle finansielle stilling i virksomheden.

Derudover er virksomhedernes resultater og virksomhedernes pengestrømme fra primær drift gennemgået, da disse lige som kurs/indre værdi kan give et billede af virksomhedens finansielle situation og et eventuelt behov for nedskrivninger.

Der er i undersøgelsen udvalgt nogle banker. Pengestrømmene fra bankernes primære drift indeholder også ændringen i bankens driftskapital. Det vil sige ændring i bankernes indlån, udlån, obligationer med videre. Derfor giver dette ikke nødvendigvis sammenlignelige med de øvrige virksomheders pengestrømme.

Derudover er virksomhedernes goodwill ultimo regnskabsåret sammenholdt med de foretagne nedskrivninger i året. Der er i undersøgelsen kun taget udgangspunkt i virksomheder med goodwill, eller som har foretaget nedskrivninger heraf i året, hvilket også vil blive beskrevet nedenfor. Den samlede mængde goodwill er sammenholdt for alle virksomhederne og analyseret, for at give et billede af den samlede nedskrivning i virksomhederne, i forhold til den samlede mængde goodwill.

Efterfølgende er virksomhedernes anvendte regnskabspraksis gennemgået. Gennemgangen af anvendt regnskabspraksis skal vise, om virksomhederne beskriver tilstrækkeligt om udarbejdelse af nedskrivningstest og om beskrivelsen af en eventuel indregning af nedskrivninger er tilstrækkeligt.

Det er et krav ifølge IAS 38 om immaterielle, at virksomhederne skal specificere deres immaterielle aktiver fordelt på eksempelvis goodwill, patenter, varemærker med videre. Derfor er det gennemgået i undersøgelsen, om virksomhederne opfylder dette krav. Oftest sker opdelingen af immaterielle aktiver i en anlægsno-

te for hver type aktiver. Anlægsnoten er ligeledes et krav i IAS 38, hvorfor dette også er medtaget i undersøgelsen.

I IAS 36 afsnit 134 fremgår kravene til oplysningerne om nedskrivningstesten. I de efterfølgende afsnit vil det blive gennemgået hvilke oplysningskrav der er undersøgt. Goodwill skal allokere til CGU'er, hvis dette er muligt. Det er et krav, at virksomhederne viser, hvordan goodwillen er allokere i regnskabet. Derfor er dette punkt i medtaget i undersøgelsen. Ligesom det er gennemgået i undersøgelsen, om der er sket ændringer i allokeringen af goodwill. Grunden til dette er, at virksomheden skal udarbejde en beskrivelse af ændringen af allokeringen i regnskabet, hvis der er sket ændringer i allokeringen. Virksomhederne skal endvidere beskrive, hvad grunden til ændringen er, og hvordan den nye allokering er foretaget.

I nedskrivningstesten skal virksomhederne opgøre genindvindingsværdien. Metoden for opgørelsen af den værdi, der udgør genindvindingsværdien skal oplyses i regnskabet. Til opgørelsen af genindvindingsværdien skal virksomhederne opgøre kapitalværdien af fremtidige pengestrømme og dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger, og anvende den højeste i regnskabet. Det er i undersøgelsen undersøgt, hvilken metode der danner grundlag for genindvindingsværdien, og hvilken metode der hyppigst udgør genindvindingsværdien og hvilken betydning dette har for virksomheden.

I forbindelse med udarbejdelse af nedskrivningstesten, er der forskellige oplysninger, som virksomhederne skal give om forudsætningerne for nedskrivningstesten. Ved opgørelse af kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, er den normale budgetteringsperiode 5 år ifølge IAS 36. Hvis virksomheden vælger en længere periode, skal dette begrundes i regnskabet. Det er undersøgt, om de udvalgte virksomheder overholder dette krav i regnskabet, og om virksomhederne oplyser om grunden til en eventuel længere budgetperiode.

Hvis det er kapitalværdien af fremtidige pengestrømme der udgør virksomhedens genindvindingsværdi for goodwillen, skal virksomhederne i regnskabet endvidere oplyse om den anvendte vækstrate i terminalperioden. I undersøgelsen er der foretaget en gennemgang af de oplysninger virksomhederne giver om denne vækstrate. Ligesom undersøgelsen har forholdt sig til størrelsen på vækstraten. I forbindelse med gennemgangen, af den anvendte vækstraten, er det endvidere kontrolleret, om virksomhederne oplyser deres vækstrate på CGU niveau eller samlet for hele virksomheden.

Oplysningerne om diskonteringsfaktoren er gennemgået, på samme måde som oplysningerne om virksomhedens vækstrate i terminalperioden. Endvidere er det gennemgået om virksomheden oplyser diskonteringsfaktoren før eller efter skat. Grunden til dette er, at det er et krav, at den anvendte diskonteringsfaktor er før skat, endvidere bør virksomheden oplyse om diskonteringsfaktoren er opgjort før eller efter skat.

Der er i undersøgelsen ingen tilfælde, hvor dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger, danner grundlag for genindvindingsværdien. Det har derfor ikke været muligt at undersøge om virksomhederne overholder oplysningskravene til denne.

Oplysningerne i regnskabet omkring forudsætninger for nedskrivningstesten er gennemgået i undersøgelsen. Formålet er at se om virksomhederne giver tilstrækkelige oplysninger om deres forudsætninger for udarbejdelsen af nedskrivningstesten.

Afslutningsvist er virksomhedernes følsomhedsanalyser gennemgået, for at se, hvor mange oplysninger virksomhederne giver regnskabsbrugeren om, hvor tæt de er på at skulle nedskrive på deres aktiver. Følsomhedsanalysen er ligesom ovenstående et krav ifølge IAS 36.

9.2 Udvalgte virksomheder

Der er i undersøgelsen udvalgt 25 danske børsnoterede virksomheder. Da det er børsnoterede virksomheder der er udvalgt, aflægges alle de udvalgte virksomheder regnskab efter de internationale regnskabsstandarder.

I forbindelse med udvælgelsen har det været et krav, at virksomhederne, enten havde goodwill ultimo regnskabsåret, eller at goodwillen blev fuldt nedskrevet i regnskabsåret. Hvis virksomhederne ikke havde goodwill, vil der ikke være oplysninger i regnskabet om nedskrivningstest heraf. Der er taget udgangspunkt i 2012 regnskaberne. For virksomheder med forskudt regnskabsår, er det seneste offentliggjorte regnskab anvendt.

Nedenfor ses udvalgte virksomheder:

A.P. Møller Mærsk	DSV	Novozymes	Tryg	Bang og Olufsen
Carlsberg	FL Smidt	Pandora	Vestas	IC Companies
Chr. Hansen	GN Store Nord	TDC	William Demant	Rockwool
Coloplast	H. Lundbeck	Topdanmark	Sanistål	Royal Unibrew
Danske Bank	Jyske Bank	Nordea	NKT	Solar

I bilag 1 er undersøgelsens hovedpunkter opstillet skematisk.

9.3 Undersøgelsens resultater

9.3.1 Generelle oplysninger

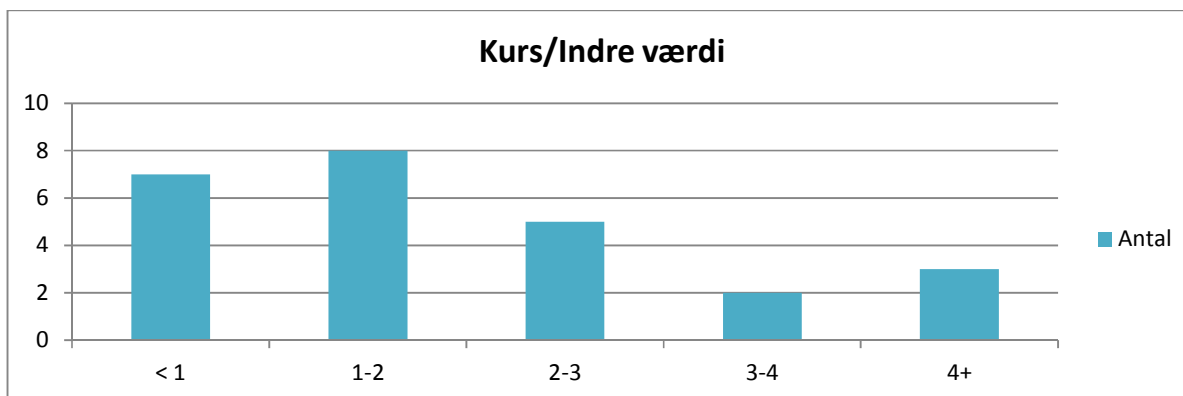
Som tidligere nævnt, var det et krav at virksomhederne i undersøgelsen havde goodwill enten ultimo året, eller havde nedskrevet deres goodwill til nul i årets løb. Den samlede mængde goodwill ultimo regnskabsåret i virksomhedernes regnskaber udgjorde 130 milliarder kr.

De tre virksomheder, der har den største mængde goodwill, er Carlsberg, Danske bank og TDC. Disse tre virksomheders samlede goodwill udgør 89 milliarder ud af de 130 milliarder kr. der samlet blev identificeret i regnskaberne.

Samlet set blev der i de 25 udvalgte regnskaber, foretaget nedskrivninger af goodwill for 1,615 milliarder kr.. Hvilket svarer til 1,2 % af den samlede mængde goodwill. Nedskrivningerne var fordelt på tre af de ud-

valgte virksomheder; Vestas, Jyske Bank og A.P. Møller Mærsk. Ingen af de tre virksomheder med mest goodwill var således blandt de tre virksomheder der havde foretaget nedskrivninger i året.

Som beskrevet ovenfor, er virksomhedernes kurs/indre værdi, beregnet ud fra den bogførte egenkapital i regnskabet, og kursværdien ultimo regnskabsåret. Denne kan anvendes til at indikere, om der er et generelt behov for nedskrivninger i virksomheden. Virksomhedernes kurs/indre værdi fordeler sig således:



I undersøgelsen havde syv ud af de 25 virksomheder en kurs/indre værdi under 1. Hvilket vil sige, at værdien af virksomheden på børsen, er lavere end den bogførte egenkapital, og der derfor kan være et behov for nedskrivninger. Over halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen har en kurs/indre værdi under 2.

De tre virksomheder der i 2012 foretog nedskrivninger af goodwill, havde alle virksomhederne en kurs/indre værdi under 1, hvilket er i overensstemmelse med at virksomhedens aktionærer ikke er villige til at betale virksomhedens indre værdi for virksomheden.

De resterende 4 virksomheder, hvor kurs/indre værdi var under 1, har således ikke foretaget nedskrivninger. Forklaringen på dette, kan naturligvis være flere ting. Men umiddelbart, er det noget der tyder på, at der er forskel på ledelsens og markedets vurdering af virksomhedens situation. Denne uenighed kan eksempelvis relatere sig til budgetterne eller den indbyggede risikopræmie i diskonteringsfaktoren. I disse tilfælde kan regnskabsbrugere have større krav til oplysninger om blandt andet nøglefaktorer anvendt i nedskrivningstesten og følsomhedsanalysen, for at få en bedre forklaring på, hvad denne uenighed kan skyldes. Disse vil blive gennemgået nedenfor i afsnit om hvert enkelt punkt. En anden forklaring på de 'manglende' nedskrivninger kan naturligvis også være, at børsværdien af en eller anden grund er misvisende, fx hvis aktien ikke er særligt likvid, hvilket dog ikke virker særligt sandsynligt for større børsnoterede virksomheder.

Blandt de virksomheder med en kurs/indre værdi under 1, findes én af de tre virksomheder, der i undersøgelsen havde mest goodwill, nemlig Danske Bank. Deres kurs/indre værdi er ultimo regnskabsåret 2012 0,7 jævnfør undersøgelsen vedlagt i bilag 1. Det kan som tidligere nævnt betyde, at der er et behov for nedskrivninger, og øgede krav til oplysningerne i nedskrivningstesten fra regnskabsbrugeren, end vis det ikke var indikationer på nedskrivninger. Men på trods af dette undlader Danske Bank at kommentere direkte på

virksomhedens kurs/indre værdi i forholdt til de manglende nedskrivninger. Oplysningerne i regnskabet om nedskrivning er kommenteret yderligere i de respektive afsnit nedenfor.

Kun én virksomhed har valgt at nedskrive hele deres goodwill i regnskabsåret. Der er her tale om Jyske Bank, som har valgt at nedskrive hele goodwillen. Dette er i stemmer fint overens med virksomhedens kurs/indre værdi, som ultimo regnskabsåret 2012, er på 0,71.

Hvis man ser på virksomhedernes pengestrømme fra den primære drift i regnskabsperioden, har kun to af virksomhederne negative pengestrømme, som ligeledes kan være en indikation på nedskrivningsbehov. Begge virksomheder med negative pengestrømme fra primær drift har i året foretaget nedskrivninger af deres goodwill. Der er her tale om Jyske Bank og Vestas. Begge virksomheders kurs/indre værdi er beregnet til at være under 1, hvorfor det på denne baggrund virker fornuftigt at begge virksomheder nedskriver deres goodwill.

Ud fra ovenstående gennemgang, kan det konkluderes at der generelt set kan være et nedskrivningsbehov blandt en større del af de udvalgte virksomheder. Og at der i den seneste regnskabsperiode hverken er foretaget særligt mange eller særlige store nedskrivninger, i forhold til mængden af goodwill i regnskaberne. Det skal i vurderingen af, hvor meget virksomhederne skal nedskrive også tages i betragtning, at mange virksomheder formentligt er påvirket af den økonomiske krise der er i samfundet på nuværende tidspunkt.

Hvis man ser på ovenstående generelle gennemgang af virksomhedsregnskaberne, er det vurderet, at en stor del af virksomhederne ikke har nedskrevet tilstrækkeligt på deres goodwill, og at der derfor kan være der er behov for yderligere nedskrivninger, end dem der er foretaget i året.

Oplysningerne i regnskabet om nedskrivningstesten, er de eneste oplysninger, der kan give regnskabsbrugeren et billede af, hvilke forudsætninger virksomheden har anvendt, siden hovedparten af virksomhederne ikke har foretaget nedskrivninger. Disse vil blive gennemgået nedenfor i afsnittet herom.

9.3.2 Gennemgang af anvendt regnskabspraksis

Som tidligere nævnt skal virksomhederne i anvendt regnskabspraksis beskrive indregningen af goodwill, både første indregning, efterfølgende indregning og måling. Derudover skal virksomhederne oplyse om metoderne for nedskrivninger og hvordan disse behandles i regnskabet.

Alle virksomhederne beskriver metoden for efterfølgende indregning af goodwill. Ingen af virksomhederne har anført at de afskriver på goodwillen, hvilket er i overensstemmelse med kravene i IAS 36 om værdiforringelser. Men derimod skal der foretages nedskrivningstest, hvis der er indikationer på nedskrivninger, eller som minimum en gang årligt.

Alle virksomheder med tilgange af goodwill, beskrev hvordan virksomheden foretog opgørelsen af goodwill, og hvilken indregningsmetode der anvendes.

Under anvendt regnskabspraksis beskrev virksomhederne at nedskrivningerne blev indregnet i resultatopgørelsen. En del af virksomhederne beskrev endvidere, at de ikke tilbageførte nedskrivningerne, hvis forudsætningerne i beregningen af genindvindingsværdien ændrede sig, således at denne bliver større, og behovet for nedskrivninger forsvinder igen.

Ved gennemgangen af virksomhedernes anvendte regnskabspraksis, blev der ikke fundet forhold, der ikke er i overensstemmelse i de internationale regnskabsstandarder, som virksomhederne aflægger regnskab efter.

Mange af afsnittene i anvendt regnskabspraksis ligner standardafsnit, som derfor ikke ændrer sig væsentligt fra år til år, med mindre virksomhederne vælger at foretage ændringer i den valgte indregningsmetode. Derfor er det også forventeligt at afsnittene indeholder de oplysninger de skal ifølge de internationale regnskabsstandarder.

9.3.3 Grundlagt for opgørelse af genindvindingsværdien

Ifølge IAS 36 skal virksomhederne oplyse i regnskabet, hvilken metode der er den højeste ved opgørelsen af genindvindingsværdien. Som tidligere nævnt findes der to metoder, kapitalværdien af fremtidige pengestrømme og dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger.

Alle virksomhederne i undersøgelsen havde kapitalværdimetoden, som den største af de to og derfor den som udgjorde genindvindingsværdien. Kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme kan i mange tilfælde være den letteste at opgøre, da det kan være svært for en virksomhed, at få et tilbud på virksomhedens goodwill fra en ekstern uafhængig part eller på anden måde få verificeret dagsværdien.

Dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger, ville dog være en mere troværdig værdi end kapitalværdien, da denne viser hvad andre vil give for den goodwill virksomheden er i besiddelse af. Hvis virksomhederne viser i regnskabet, at salgsværdien er højere end kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme viser virksomheden også at det økonomisk set ville være bedre for virksomheden at sælge den CGU, hvor til goodwillen er allokert til, end det vil være for virksomheden selv at beholde den afdeling af virksomheden. Dette ville for regnskabsbrugeren skabe et negativt billede af virksomhedens evne til at genere pengestrømme i den pågældende CGU.

Dette kan være en af grundene til, alle de udvalgte virksomheder ender med at anvende kapitalværdien af pengestrømme i opgørelsen af genindvindingsværdien.

Virksomheder der anvender kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, skal afgive forskellige oplysninger, om hvordan denne er opgjort, dette er gennemgået nedenfor.

9.3.4 Specifikation af immaterielle aktiver

Virksomhederne skal i notene vise, hvordan de opdeler der immaterielle aktiver på eksempelvis goodwill, patenter, software mv. Derudover skal virksomhederne vise en anlægsnote, som viser virksomhedens kostpris, tilgange, afgang, af- og nedskrivninger mv. per anlægsgruppe.

Det må forventes at alle virksomhederne i undersøgelsen opfylder dette krav, da dette er et krav der er forholdsvis nemt at opfylde, på lige fod med anlægsnoten for materielle anlægsaktiver. Opdelingen af virksomheden immaterielle aktiver gør, at regnskabsbrugeren har mulighed for at se, hvilke værdier virksomheden har, som ikke er fysiske i modsætning til materielle anlægsaktiver. Anlægsnoten viser endvidere, hvad virksomheden har givet for goodwillen, og hvad de tidligere har nedskrevet herpå. Regnskabsbrugeren har mulighed for at foretage en vurdering af den værdi, der findes i regnskabet, og vurdere om de finder denne retvisende.

Alle virksomhederne i den fortagende undersøgelse, viser både anlægsnote og specifikation af deres immaterielle aktiver i overensstemmelse med kravene i IAS 38 om immaterielle aktiver.

Alle virksomhederne i undersøgelsen havde valgt at vise specifikationen af de immaterielle anlægsaktiver og anlægsnoten samlet. Således at de har opstillet en anlægsnote med en kolonne, for hver type af immaterielle aktiver. For regnskabsbrugeren giver dette et godt overblik over virksomhedens immaterielle aktiver og både samlet og enkeltvis.

Det kan ud fra ovenstående konkluderes at virksomhederne i undersøgelsen opfylder kravene i IAS tilstrækkeligt, hvilket også er i overensstemmelse med de forudgående forventninger for undersøgelsen.

9.3.5 Opdeling af goodwill på CGU

I nærværende afsnit vil undersøgelsens resultat af, om virksomhederne allokere goodwillen på CGU niveau i regnskabet blive præsenteret. Allokeringen af goodwill er som tidligere nævnt et krav ifølge IAS 36 om værdiforringelse.

Alle virksomhederne i undersøgelsen havde enten beskrevet hvilke CGU'er goodwillen kan allokeres til, eller vist en opgørelse over, hvor stor en del af goodwillen der tilhørte hvilken CGU i en tabel.

Fem af virksomhederne oplyser i regnskabet at goodwillen kun kan allokeres til en CGU. Dette kan skyldes at de eller den virksomhed som virksomheden har købt, kun relaterer sig til et forretningsområde, som derfor kun udgør en CGU.

Hos de fem virksomheder, hvori der kun kan allokeres goodwill til en CGU, har der kun været tilgang i en af virksomhederne i 2012, nemlig William Demant. Tilgangen kunne anses for at være køb af en ny CGU, men virksomheden har valgt at se hele goodwillen samlet for hele virksomheden. I noterne til nedskrivningsten beskriver virksomheden følgende, som begrundelse for ikke at have udført allokering af goodwillen til CGU'er:

"I forhold til nærværende integration i koncernen samt den indregnede goodwill var der hverken pr. 31. december 2012 eller pr. 31. december 2011 identificeret separate pengestrømsfrembringende enheder, hvortil goodwill kan allokeres"⁵⁰

Det kan virke besynderligt at en virksomhed af den størrelse ikke har mulighed for at opdele deres aktiviteter på CGU'er. Dog kan den tilgang der har været i året, vedrøre samme forretningsområde som den eksisterende goodwill tilhører. William Demant burde i en sådan situation have oplyst hvis dette var tilfældet.

De øvrige virksomheder, hvor goodwill kun allokeres til én CGU, oplyser i regnskabet hvilket forretningsområde de allokerer goodwillen til.

I sjældne tilfælde kan der ske ændringer i allokeringen af goodwill. Dette sker typisk i forbindelse med omstrukturering af virksomheden, enten internt eller i forbindelse med et større opkøb eller fusion.

I et enkelt tilfælde er der sket ændringer i allokeringen af goodwill. Det er et krav at virksomheden i regnskabet skal gøre rede for ændringen i allokeringen. Den virksomhed, hvor der er sket ændringer i allokeringen, er Danske Bank. Ændringen skete i 2011, men da der skal angives sammenligningstal, skal der gives forklaring i regnskabet for 2012. Den begrundelse der fremgår af Danske Banks regnskab er:

"Med virkning fra 1. januar 2011 blev Corporate & Institutional Banking udskilt fra Bankaktiviteter som selvstændigt segment på de nordiske markeder. Som følge heraf blev der i 2011 foretaget en reallokering af erhvervet goodwill mellem Retail Finland, Corporate & Institutional Banking samt Danske Markets og Treasury ud fra enhedernes værdi."

Denne forklaring vurderes at være dækkende for virksomhedens reallokering.

Generelt set opfylder virksomhederne kravene om allokering af goodwill. Allokeringen er, som tidligere nævnt, med til at skabe gennemsigtighed af virksomheden for regnskabsbrugeren. Virksomheden viser derved, hvor virksomheden mener de har købt en synergi eller anden form for goodwill, ved opkøb af en anden virksomhed, eller forretningsområde, som de kan udnytte positivt.

9.3.5.1 Allokering af nedskrivning

Som nævnt tidligere, er der tre af virksomhederne i undersøgelsen, der i regnskabsåret 2012, har foretaget nedskrivninger. Det er et krav i IAS 36, at de foretagne nedskrivninger allokeres til den CGU, hvortil den goodwill der nedskrives hører. Som tidligere nævnt var de virksomheder, der i året har foretaget nedskrivninger Jyske Bank, Vestas og A.P. Møller Mærsk. I det efterfølgende afsnit, vil det blive beskrevet om og hvordan virksomhederne opfylder kravene om allokering af nedskrivningen.

Hvis man ser på A.P. Møller Mærsk's regnskab, beskriver de, at nedskrivningen primært vedrører CGU'en Adstream Marine Limited, UK. Goodwillen vedrørende denne CGU nedskrives, da markedsbetingelserne

⁵⁰ William Demant Holding – årsrapport 2012, side 55

har ændret sig. Derudover vedrører hovedparten af den restende del af nedskrivningen Adstream Marine Limited Australia.

Jyske Banks nedskrivning vedrører et tidligere køb af hollandske Berben`s Effectenkantoor B.V. som banken købte 60 % af i 2004. Forretningsgrundlaget er nu forsvundet, hvorfor virksomheden har valgt at nedskrive den goodwill, som vedrører denne CGU til nul.

I regnskabet oplyser Vestas, at ud af nedskrivningen på 775 millioner kr. vedrører 626 millioner kr. forretningsenheden "America". Vestas oplyser, at dette skyldes de nuværende markedsforhold på dette marked, og at den resterende goodwill vedrører markedsområderne i Europa og Afrika.

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at virksomheder med nedskrivninger i regnskabet, giver tilstrækkelige oplysninger om, hvilke CGU'er den nedskrevne goodwill vedrører. Det betyder, at virksomhederne med nedskrivninger i undersøgelsen, overholder reglerne i de gældende standarder på området.

9.3.6 Budgetteringsperiode

Virksomheder, hvor kapitalværdi danner grundlag for genindvindingsværdien, skal oplyse om de forskellige elementer i opgørelsen af denne. Ovenfor fremgår det, at for alle virksomhederne var det kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, der er den værdi, der danner grundlag for genindvindingsværdien, hvorfor alle virksomhederne indgår i nedenstående undersøgelse af oplysninger om forudsætningerne anvendt i opgørelsen af kapitalværdien af fremtidige pengestrømme. Først gennemgås virksomhedernes oplysninger om budgetteringsperioden.

Som tidligere nævnt kan en for lang budgetteringsperiode skabe usikkerhed, da der er mange parametre der spiller ind, når der udarbejdes budgetter. Budgetterne, der anvendes når virksomhederne skal fastlægge kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme, løber normalt over en budgetteringsperiode på 5 år.

Det er undersøgt, hvor mange af virksomhederne, der anvender en femårig budgetteringsperiode, hvor mange virksomheder der anvender en længere periode, og hvor mange virksomheder, der anvender en kortere budgetteringsperiode. Ligesom den anførte begrundelse hvor anvendelse af en længere budgetteringsperiode også er undersøgt.

Det må forventes, at hovedparten af virksomhederne i undersøgelsen har valgt en budgetteringsperiode på fem år, da dette er standard ifølge IAS 36 om værdiforringelser. Virksomheder inden for telekommunikationsbranchen eller kapitaltungevirksomheder, har som nævnt ovenfor nemmere ved at have en længere budgetteringsperiode, end andre virksomheder, da de markeder de opererer på er mere stabile.

Ud fra ovenstående kan det derfor forventes, at TDC har valgt en længere budgetteringsperiode end fem år, og de resterende virksomheder i undersøgelsen har valgt en budgettering periode på fem år eller der under. Hvis TDC har valgt en længere budgetter end fem år, forventes det at virksomheden har givet en dybdegående forklaring og begrundelse for valget af en længere periode, da dette er et krav ifølge IAS 36.

9.3.6.1 Resultater af undersøgelsen af budgetteringsperioden

Ud af de 25 virksomheder, havde hovedparten af virksomhederne valgt en budgetteringsperiode på fem år. Nærmere bestemt havde 14 af de 25 virksomheder valgt en budgetteringsperiode på fem år, hvilket er i overensstemmelse med bestemmelserne i IAS 36.

Otte af virksomhederne havde valgt en budgetperiode på under 5 år. Den korteste af de valgte budgetteringsperioder var på 1 år, hvor de efterfølgende pengestrømme blev fremskrevet med virksomhedens anvendte vækst rate.

I William Demants regnskab, som er virksomheden med en budgetteringsperiode på et år, gives der ingen begrundelse til hvorfor den korte periode er valgt. Det er i regnskabet for 2011 konstateret at virksomheden ikke har valgt at ændre på principperne for beregningen af genindvindingsværdien i perioden fra regnskabet 2011 til 2012. William Demant beskriver ikke i regnskabet, hvorfor der er valgt en så kort budgetteringsperiode, hvilket egentligt er i overensstemmelse med reglerne i IAS36. Den korte budgetteringsperiode betyder dog, at terminalværdiberegningen har meget stor betydning for kapitalværdien, hvilket ikke virker særligt pålideligt. Derfor kunne det være ønskeligt, at virksomheden havde givet en kort forklaring på deres valg.

Den resterende del af virksomhederne, altså tre, havde valgt en budgetteringsperiode, der var over fem år. De virksomheder, der havde valgt dette, var; Lundbeck, Novozymes og Solar. Den længste periode, der var valgt, var Novozymes, der havde valgt en budgetteringsperiode på 18 år, hvilket er meget langt sammenlignet med de andre virksomheder i undersøgelsen.

Novozymes har i år forlænget budgetteringsperioden i forhold til tidligere. Den anvendte budgetteringsperiode var i 2011 15 år, det vil sige at perioden i 2012 er forlænget med 3 år. I sidste årsregnskab gav Novozymes ingen forklaringer på den længere budgetteringsperiode, hverken i noten om immaterielle aktiver, herunder nedskrivningstesten, eller i afsnittet i anvendt regnskabspraksis, under afsnittet om regnskabsmæssige skøn. Ved gennemlæsning af Novozymes årsrapport for 2012, blev der heller ikke fundet forklaringer på, hvorfor virksomheden har valgt en længere budgetteringsperiode end 5 år, som angives i IAS 36. Virksomheden skriver dog, at budgetterne er godkendt af ledelsen og at disse er deres bedste bud på fremtiden, dette vil blive gennemgået i afsnittet om oplysninger om nøgleforudsætninger i regnskabet nedenfor.

Som nævnt ovenfor er det typiske kapitaltunge virksomheder, der anvender en længere budgetteringsperiode. Novozymes, er en virksomhed, der bygger på viden og know how. Når virksomheden har fået godkendt et produkt, har de sikret en indtjening på dette produkt i mange år, på grund af deres patenter. Derfor må virksomheden have mulighed for at budgettere deres pengestrømme langt ud i fremtiden. Og hvis de har mulighed for at lave pålidelige budgetter, langt ud i fremtiden, må disse endvidere være mere pålidelige end terminalværdien.

De to øvrige virksomheder, der havde valgt at anvende en længere budgetteringsperiode, havde valgt en på henholdsvis 6-8 år, afhængig af hvilken CGU der er tale om (Lundbeck), og 6 år (Solar).

I 2011 havde Solar valgt at anvende en budgetteringsperiode på 5 år, og har derfor, ligesom Novozymes, valgt at forlænge deres budgetteringsperiode, dog kun med et år.

Heller ikke Solar giver nogen begrundelse for, hvorfor de anvender en længere budgetteringsperiode, både længere end de 5 år som IAS 36, angiver og i forhold til sidste år. De skriver også kun, at der er tale om virksomhedens bedste bud på, hvordan fremtiden kommer til at se ud og at virksomhedens ledelse har godkendt budgetterne.

Lundbeck oplyser en budgetteringsperiode på 6-8 år, alt efter hvilke CGU'er der er tale om. Den valgte budgetteringsperiode i 2012 er den samme som i 2011. I 2011 beskrev Lundbeck, at der i valget af budgetteringsperiode var taget højde for patentudløb. I beskrivelsen af budgetteringsperioden skriver Lundbeck:

"De fremtidige pengestrømme baseres på Lundbecks konkrete forretningsplaner for de kommende 6-8 år under hensyntagen til patentudløb"

I 2012 er begrundelsen den samme, og der er ikke sket væsentlige ændringer i teksten om budgetteringsperioden i forhold til 2012.

Som nævnt ovenfor, har hovedparten af virksomhederne valgt en 5 årlig budgetteringsperiode, eller kortere, hvilket er i overensstemmelse med udgangspunktet i IAS 36. Af de 3 virksomheder, der har valgt at anvende en budgetteringsperiode længere end 5 år, er der ingen der har angivet en grundig og detaljeret beskrivelse i regnskabet af, hvorfor de har valgt at anvende en længere budgetteringsperiode.

Virksomhederne, der angav en længere periode, angav endvidere ikke, hvordan de kunne sikre, at pengestrømme udover den 5 årige periode var korrekte. Lundbeck beskrev, som den eneste af virksomhederne, at det er på grund af patenterne og udløb af patenter, der skulle være med til at sikre pengestrømmene. Beskrivelsen var kort og ikke ændret i forhold til regnskabet aflagt for 2011. At der ikke er sket ændringer i den beskrivelse af grunden til den forlængede budgetteringsperiode, kan selvfølgelig være i orden, hvis der ikke sker ændringer i årsagen. Dog kunne man ønske sig at virksomheden gjorde mere ud af at redegøre for deres overvejelser om valget.

Virksomhederne, der anvender en længere budgetteringsperiode, er således ikke gode nok til at beskrive, hvordan de pålideligt kan opgøre de fremtidige pengestrømme længere end 5 år frem. Af IAS 36 fremgår det, at en begrundelse om, at det giver et mere revisende billede i regnskabet ikke er tilstrækkeligt. Derfor kan det vurderes at ovenstående beskrivelse fra Lundbeck, heller ikke kan anses for at være tilstrækkelig ifølge IAS 36 og derfor ikke opfylder kravene til oplysningerne i regnskabet om nedskrivningstesten.

For en regnskabsbruger kan budgetteringsperioden være relevant, da dette betyder meget for værdien af goodwillen, når en virksomhed tilbagediskonterer de fremtidige pengestrømme. Virksomheder, der anvender

der en kortere budgetteringsperiode end 5 år, har en længere terminalperiode. Dette kan gøre værdiansættelsen af goodwillen mere usikker, hvilket gør at virksomheden skal være mere sikker på den anvendte vækstrate og diskonteringsfaktor, som er en del af undersøgelsen længere nede. Disse to variabler har stor betydning for værdiansættelsen i terminalperioden, og er derfor særligt vigtige ved en kort budgetteringsperiode. Derfor ville det være at foretrække, at virksomhederne anvender en budgetteringsperiode på omkring de 5 år, som IAS 36 ligger op til. En lang terminal periode, gør at nedskrivningstesten er baseret meget på ikke-konkrete skøn, i modsætningen til anvendelse af en længere budgetteringsperiode.

Hvis virksomhederne anvender en lang budgetteringsperiode, kan der også være en stor mængde af skøn forbundet med budgetteringen, da mange virksomheder som nævnt ovenfor ikke har mulighed for at se så langt ind i fremtiden, hvor der er mange ukendte faktorer. Derfor er der ingen fordele i, hverken at vælge en lang budgetteringsperiode eller en lang terminal periode.

Hvis det ikke er muligt for virksomheden at udarbejde pålidelige budgetter længere end 2-3 år, må virksomheden anvende disse budgetter. Men dette kan betyde at regnskabet ikke har samme grad af gennemskuelighed.

9.3.7 Vækstrate i terminalperioden

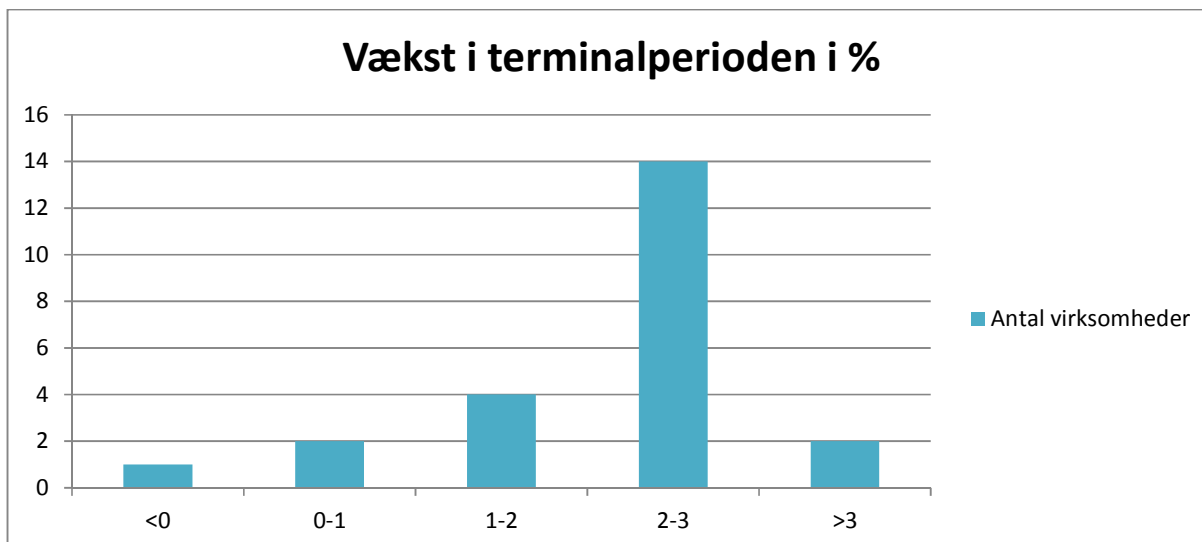
Som tidligere nævnt, er det alle virksomhederne i undersøgelsen, der har opgjort kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme til at være den største af denne og dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger og derfor udgør kapitalværdien af fremtidige pengestrømme genindvindingsværdien.

Når der er tale om, at kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme danner grundlag for genindvindingsværdien, skal virksomhederne i undersøgelsen, oplyse om den anvendte vækstrate der anvendes i opgørelsen af terminalperioden. Da vækstraten anvendes i forbindelse med opgørelse af værdien i terminalperioden, kan det have meget stor betydning, hvilken vækstrate virksomhederne anvender.

Ud af de 25 udvalgte virksomheder i undersøgelsen havde de to af virksomhederne ikke angivet, hvilken vækstrate de anvendte og én af virksomhederne havde kun angivet det for to ud af tre CGU'er, hvortil der var allokert goodwill. I ingen af de tre virksomheder, der ikke har valgt at oplyse om den anvendte vækstrate i terminalperiode, var der indikationer på et nedskrivningsbehov, når man ser på virksomhedernes beregnede kurs/indre værdi.

Ifølge Dansk Erhverv forventes væksten i BNP i 2013 at være på 0,4 %, derfor kan det forventes at den forventede vækst i terminalperioden er beskeden, da det som sagt, forventes at den generelle vækst i fremtiden ikke er særlig stor i forhold til hvad denne har været.

I nedenstående grav vises, hvordan virksomhederne antalsmæssigt fordeler sig inden for forskellige intervaller:



Ud af de udvalgte virksomheder, har 14 af virksomhederne valgt at vise en vækstrate for hver CGU, hvortil der er allokeret goodwill. Dette kan være relevant for virksomheder, der har aktivitet på forskellige geografiske markeder, hvor den generelle vækst i markedet er forskellig.

Eksempelvis har Carlsberg angivet at de forventer en vækst i Asien 3,5 %, hvilket er højere end den forventede vækst på de andre CGU'er, som er mellem 1,5 og 2,5 %.

Kun tre af virksomhederne havde valgt at anvende en vækstrate under 1, som er i overensstemmelse med den forventede generelle vækst i samfundet i 2013. De virksomheder der havde valgt at anvende en vækstrate under 1 var: Lundbeck, TDC og Rockwool. Der udover har Chr. Hansen valgt en vækstrate i terminalperioden på 1.

Lundbeck havde som den eneste virksomhed valgt at anvende en negativ vækstrate. Den negative vækstrate gør, at værdien i terminalperioden bliver mindre. Ved gennemgang af Lundbecks regnskab for 2011, er der ikke sket ændringer i vækstraten mellem nedskrivningstesten udarbejdet i regnskabet for 2011 og regnskabet for 2012. Begrundelsen for at vælge en negativ vækstrate i terminalperioden, har været at virksomheden efter den almindelige budgetteringsperiode, har patenter som udløber, hvilket betyder at virksomheden ikke er de eneste, der har mulighed for at producere og sælge disse produkter, og de derfor er afhængige af at få nye patenter, for at sikre deres fremtidige pengestrømme. Pengestrømme fra nye patenter kan ikke medtages i opgørelsen af de fremtidige pengestrømme, da de ikke er identificerbare på nuværende tidspunkt, og virksomheden kender ikke størrelsen på denne, hvorfor de ikke kan medtage disse, selv om virksomhedens fremtid afhænger af de fremtidige patenter.

Hovedparten af virksomhederne har valgt en vækstrate mellem 2 % og 3 % hvilket er væsentligt højere end den generelle forventede vækst i samfundet i 2013. Som det kan ses ovenfor var det nærmere bestemt 14

af de 25 virksomheder i undersøgelsen, der havde valgt en vækstrate i dette interval. Som tidligere nævnt har vækstrate stor betydning for værdiansættelsen af terminalperioden.

Eksempelvis er William Demant en af de virksomheder, der har valgt en vækstrate på 2 %. Endvidere har William Demant en budgetteringsperiode på et år. Dette betyder at terminalværdien har rigtig stor betydning for opgørelsen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme. Derfor kan det overvejes om vækstraten er sat for højt, når budgetteringsperioden er meget kort, og den generelle vækst i samfundet er lavere end den, der er anvendt i beregningen.

Ud af alle virksomhederne, havde 2 af virksomhederne i undersøgelsen havde valgt at anvende en vækstrate i opgørelse af terminalværdien på over 3 %. Nordea og Jyske Bank var de to virksomheder, der havde valgt at anvende en vækstrate på 3 % eller over. Nordea har dog i året nedsat deres vækstrate fra 4 % i nedskrivningstesten foretaget i 2011, til 3 % i nedskrivningstesten foretaget i 2012, hvilket også indikerer, at man er mere usikker på fremtiden og mere forsigtig end tidligere. Dog er en vækstrate på 3 % stadig høj set i en generel betragtning.

Også Jyske Bank har i nedskrivningstesten i 2012 anvendt en lavere vækstrate end virksomheden anvendte i 2011, hvor denne var 3,5 %. Selv om Jyske Bank har anvendt en høj vækst rate til opgørelsen af terminalværdien har virksomheden alligevel valgt at nedskrive sin goodwill til 0, da selskabet endvidere har vurderet, at markedsgrundlaget for denne CGU ikke længere er så værdifuldt som det har været tidligere.

Hvis man tager i betragtning, at den generelle vækst i samfundet er lav, synes det at mange af virksomhederne har anvendt en høj vækstrate i opgørelsen af terminalværdien. Vækstrate i terminalperioden, som tidligere nævnt, har stor betydning for terminalværdien, derfor kan en lille ændring i vækstraten betyde rigtig meget for værdien af de fremtidige pengestrømme udover budgetteringsperioden, og derfor om der, i virksomheden, er et behov for nedskrivninger af goodwillen allokere til den pågældende CGU. Dette er en af grundene til, at følsomhedsanalysen og oplysningerne om de nøgleforudsætninger virksomheden har anvendt i nedskrivningstesten, er vigtige for regnskabsbrugeren. Det er nedenfor gennemgået, hvilke resultater undersøgelsen gav om virksomhedernes oplysninger om nøgleforudsætninger og følsomhedsanalyse, og hvilke konsekvenser dette kan have for regnskabsbrugers anvendelse af regnskabet.

I det efterfølgende afsnit vil den anvendte diskonteringsfaktor blive gennemgået. Ved anvendelse af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme, skal de opgjorte pengestrømme tilbagediskonteres med den valgte diskonteringsfaktor, hvorfor denne har stor betydning for kapitalværdien.

9.3.8 Diskonteringsfaktoren

Ifølge IAS 36 skal diskonteringsfaktoren oplyses før skat og på CGU niveau. I det følgende afsnit vil undersøgelsens resultater blive gennemgået for at på se om virksomhederne i undersøgelsen opfylder disse krav til oplysninger i regnskabet.

Alle virksomhederne i undersøgelsen har, som nævnt ovenfor, kapitalværdien af fremtidige pengestrømme som den højeste af denne og salgsværdien med fradrag for salgsomkostninger, og derfor udgør denne genindvindingsværdien. Derfor er det forventeligt, at alle virksomhederne oplyser den anvendte diskonteringsfaktor. Det må også forventes at virksomhederne viser, hvilken diskonteringsfaktor virksomhederne anvender på de enkelte CGU'er, og at virksomhederne oplyser, om der er tale om en anvendt diskonteringsfaktor før eller efter skat.

Undersøgelsen viste at en enkelt, af de udvalgte virksomheder, valgte ikke at vise, hvilken diskonteringsfaktor virksomheden anvendte, i forbindelse med udarbejdelsen af nedskrivningstesten. Den virksomhed, der valgte ikke at vise diskonteringsfaktoren var GN Store Nord. Virksomhedens kurs/indre værdi indikerer ikke, at virksomheden har et generelt nedskrivningsbehov, da deres kurs/indre værdi er større end 1. GN store Nord er ikke blandt de virksomheder, der har foretaget nedskrivninger. I virksomhedens regnskab for 2011, angav virksomheden ligeledes ikke hvilken diskonteringsfaktor der var anvendt i opgørelsen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme. Dette kan handle om, hvor meget virksomheden har lyst til at fortælle om den foretagne nedskrivningstest, og hvor tæt virksomheden er på at skulle nedskrive på deres goodwill.

Ud af undersøgelsens 25 virksomheder havde syv af virksomhederne oplyst en generel diskonteringsfaktor for alle virksomhedens CGU'er, og dermed ikke opfyldt kravet i IAS 36. En stor del af virksomhederne havde endvidere kun angivet et interval, hvor inden for diskonteringsfaktorerne for CGU'erne indgik. Dette er ikke helt i overensstemmelse kravene i IAS 36.

Den ene af de virksomheder, der havde valgt at vise en generel diskonteringsfaktor var IC Companys. IC Companys var også en af de virksomheder, der ikke havde oplyst hvilken vækstrate virksomheden anvendte i terminalperioden. Ved gennemgang af virksomhedens regnskab for regnskabsåret 2010/2011, kunne det konstateres, at virksomheden havde angivet de samme oplysninger i regnskabet som for regnskabet 2011/2012. Det skal endvidere bemærkes, at den diskonteringsfaktor, der er anvendt i de to regnskaber er den samme.

Hvis der ikke er sket ændringer i IC Companys finansielle stilling, er der selvfølgelig ikke grund til at ændre forudsætningerne anvendt i nedskrivningstesten. Virksomhedens kurs/indre værdi er over 2, hvorfor virksomheden ikke udviser et generelt nedskrivningsbehov. Samtidig er både virksomhedens resultat og pengestrømme fra primært drift i regnskabsåret 2010/2011 og 2011/2012 positive. Pengestrømmene fra primær drift er endvidere steget fra 179,7 millioner kr. i regnskabsåret 2010/2011 til 258 millioner kr. i regnskabsåret 2011/2012, hvilket også indikerer at der ikke er behov for nedskrivninger.

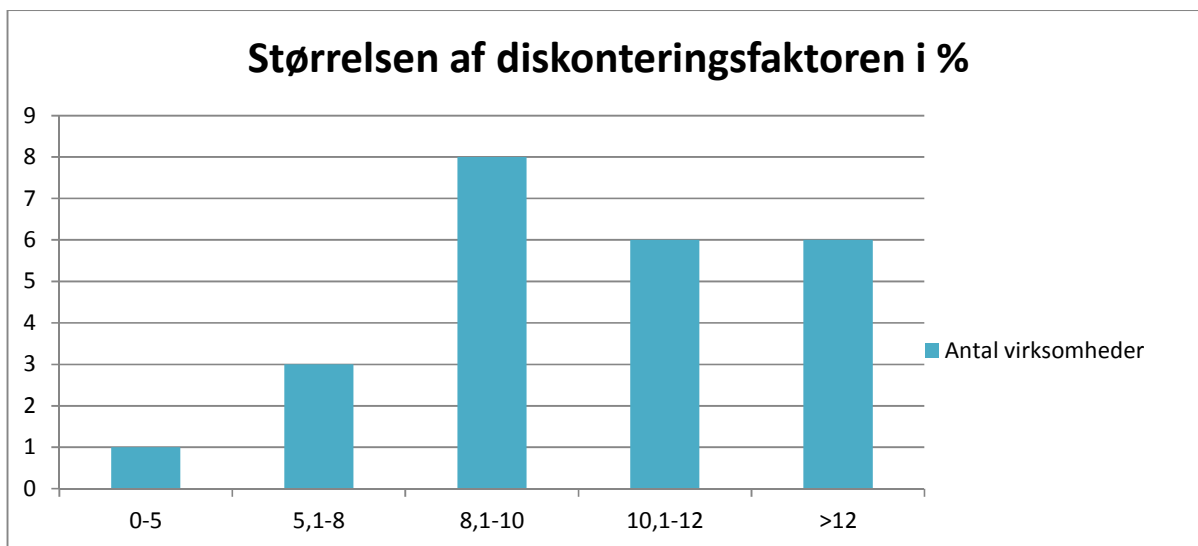
De restende 17 virksomheder i undersøgelsen viser diskonteringsfaktoren på CGU niveau. Det er dog ikke alle virksomhederne, hvor der er forskel på den anvendte diskonteringsfaktor. Eksempelvis anvender Danske Bank den samme diskonteringsfaktor for alle CGU'er i regnskabet. Danske Banks regnskab for 2011 er gennemgået, og det viste sig her, at virksomheden anvendte den samme diskonteringsfaktor både for regn-

skabet 2010 og 2011, som den der er anvendt i regnskabet 2012. Dette kan indikere at Danske Bank ikke gør så meget ud af fastsættelsen af diskonteringsfaktoren.

For de 24 virksomheder der i deres regnskaber havde oplyst, hvilken diskonteringsfaktor virksomheden anvendte, er størrelsen på diskonteringsfaktoren gennemgået. Det er forventet er hovedparten af virksomhederne tilbagediskontere deres fremtidige pengestrømme med en diskonteringsrate mellem 8 % og 10 %. Nedenfor vises fordelingen af virksomheder fordelt på størrelsen af deres anvendte diskonteringsfaktor. For virksomheder, der har angivet forskellige diskonteringsfaktorer for hver CGU, er der anvendt en gennemsnitsværdi i fordelingen.

Virksomhedernes diskonteringsfaktorer er inddelt i fem kategorier:

- 0 % - 5 %
- 5,1 % - 8 %
- 8,1 % - 10 %
- 10,1 % - 12 %
- > 12 %



Som forventet anvendte størstedelen af virksomhederne en diskonteringsfaktor mellem 8,1 % og 10 %. Forventningen til diskonteringsfaktoren er sat ud fra, hvad en investor ville forvente at tjene på sin investering. Det er dog overraskende at en fjerdedel af virksomhederne i undersøgelsen har anvendt en diskonteringsfaktor over 12 %. Blandt de virksomheder der anvendte en diskonteringsfaktor, over 12 % ligger Vestas. Vestas har en kurs/indre værdi ligger under 1 og negative pengestrømme i regnskabsåret 2012, og er derved indikationer på et nedskrivningsbehov i virksomheden. Virksomheden har anvendt en høj diskonteringsfaktor, hvilket betyder, at der er større sandsynlighed for at virksomhedens skal foretage en nedskriv-

ning af deres goodwill. Ud fra virksomhedens regnskab for 2011 har de valgt at nedsætte diskonteringsfaktoren fra 19 % til 12,4 %. Dette betyder at sidste år, var sandsynligheden for nedskrivningen større end i 2012. Man kan forestille sig, at årsagen her til er en ændret risikovurdering i virksomheden.

Den virksomhed der har valgt en diskonteringsfaktor under 5 % er Carlsberg, men da der er anvendt en middelværdi af de angivende diskonteringsfaktorer for de angivende CGU'er er dette måske ikke helt retvisende. Carlsberg har angivet en diskonteringsfaktor mellem 1,6 % og 7 % for selskabet CGU'er i Europa, og at den for CGU'er i Asien ligger mellem 3,5 % og 12,5 %. Som nævnt ovenfor ved afsnittet om Vestas, betyder den lave diskonteringsfaktor som Carlsberg anvender, at de har mindre sandsynlighed for nedskrivning. Diskonteringsfaktoren er meget lav i forholdt de andre virksomheder i undersøgelsen.

Undersøgelsen viste at 19 af virksomhederne i undersøgelsen har opfyldt kravet om at oplyse diskonteringsfaktoren før skat. Faktisk viser 7 af disse virksomheder diskonteringsfaktoren både før og efter en regulering for skat, hvilket er mere end der er krav om, men som giver et godt billede af virksomhedens arbejde med nedskrivningstesten. Ud af de 24 virksomheder, der har oplyst diskonteringsfaktoren, har kun to af virksomhederne alene vist diskonteringsfaktoren efter skat. Dette er ikke korrekt ifølge IAS 36. I det ene af tilfældene har nedskrivningstesten givet anledning til nedskrivning, nemlig ved A. P. Møller Mærsk. Udover GN Store Nord, der naturligvis ikke har oplyst, om diskonteringsfaktoren er før eller efter Skat, da de ikke har angivet denne, har 3 øvrige virksomheder heller ikke angivet, om de har anvendt diskonteringsfaktoren før eller efter skat.

Dette område er et af de områder, hvor virksomhederne er bedst til at give de oplysninger, der er krævet af IAS 36. Dog er der enkelte virksomheder, der har valgt ikke at vise enkelte af oplysningerne. Der hvor virksomhederne er dårligst, er til at vise opdelingen på CGU niveau. Til opgørelse af diskonteringsfaktoren anvendes oftest virksomhedens WACC⁵¹, derfor viser virksomhedernes anvendte diskonteringsfaktorer hvad virksomheden har af renter til fremmed gæld og afkastkrav til egenkapitalen. Derfor kan det konkluderes at hovedparten af virksomhederne, overholder kravene i IAS 36 om visningen af diskonteringsfaktoren, fordelt på CGU niveau og at denne skal opgøres før skat.

9.3.9 Oplysninger om nøgleforudsætninger

De nøgleforudsætninger, virksomhederne anvender i opgørelsen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme, skal oplyses i regnskabet. Dette afsnit i regnskabet viser meget om virksomheden, og derfor kan der være virksomheder, der ikke er interesseret i at fortælle alt for meget om de anvendte forudsætninger i opgørelsen.

Ovenfor er det gennemgået, hvilke konkrete oplysninger virksomhederne giver i regnskaberne. Altså om hvilken budgetteringsperiode virksomhederne anvender, vækstrate og diskonteringsfaktor, nedenfor gennemgås de bemærkninger virksomhederne har givet om fastsættelsen af disse forudsætninger.

⁵¹ Finansiell Rapportering – teori og regulering, 2. udgave, Gjellerup, Jens O. Elling

For regnskabsbrugeren kan disse oplysninger være med til at give overbevisning om de oplysninger i regnskabet er retvisende i forhold til, den værdi der er indregnet. Derfor er disse oplysninger vigtige for regnskabsbrugeren.

Det vurderes at det ikke er tilstrækkeligt at beskrive, at der som nøgleforudsætninger er anvendt EBIT, diskonteringsfaktor og en vækstrate. For at der er tale om en kvalitativ beskrivelse af nøgleforudsætningerne, skal virksomhederne beskrive eksempelvis forventet vækst, og hvad der ligger til grund for disse forventninger. Det ville være at foretrække, hvis virksomhederne giver en beskrivelse af, hvorfor de har valgt at anvende netop den diskonteringsfaktor de har, og hvorfor de har anvendt den vækstrate, der er anvendt til beregningen af terminalværdien. Virksomheden kan også oplyse, hvilke overvejelser der ligger til grund for budgetterne og andre faktorer, der indgår i beregningen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme.

Inden undersøgelsen, af hvilke oplysninger virksomhederne giver i regnskabet om nøgleforudsætningerne, er foretaget, er det forventet at en del af virksomhederne ikke giver tilstrækkelige oplysninger om disse. Det er endvidere forventeligt, at der blandt de virksomheder, der giver oplysninger om forudsætningerne, er meget stor forskel på kvaliteten af de oplysninger der findes i regnskabet. Det vil sige, at nogen eksempelvis kun beskriver at der er taget udgangspunkt i EBIT, og andre beskriver forventningerne til udviklingen i EBIT.

Det er i undersøgelsen fremkommet, at der er meget stor forskel på kvaliteten af de oplysninger virksomhederne giver. Nedenfor gennemgås resultaterne, og en vurdering af virksomhedernes oplysninger om nøgleforudsætningerne i regnskabet.

9.3.9.1 Resultater af undersøgelsen af nøgleforudsætninger

Undersøgelsen viser, at der er store udsving i kvaliteten af de oplysninger, virksomhederne giver i regnskabet om nøgleforudsætningerne. Nogle af virksomhederne i undersøgelsen var meget specifikke om forudsætningerne anvendt ved udarbejdelse af budgetterne i perioden, den anvendte diskonteringsfaktor og vækstrate.

En stor del af virksomhederne, beskrev dog bare, at der i opgørelsen af de fremtidige pengestrømme, er taget udgangspunkt i ledelsens godkendte budgetter. Nogle af virksomheder tilføjer fokuspunkter i budgetudarbejdelsen, oftest er der her tale om omsætning, EBIT, EBITDA og arbejdskapital. Nedenfor vil det blive gennemgået, hvor mange virksomheder, der virkelig har givet kvalitative oplysninger, og hvor mange virksomheder der har givet oplysninger i regnskabet, som egentligt ikke gør regnskabsbrugeren klogere på forudsætningerne for beregningen af kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme.

I det nedenstående er virksomhederne inddelt i tre kategorier: Virksomheder der ikke giver oplysninger, virksomheder der giver få oplysninger og virksomheder der giver detaljerede oplysninger

Ud af de 25 virksomheder i undersøgelsen har 4 af virksomhederne ikke givet nogen relevante oplysninger om, hvilke forudsætninger der ligger til grund for den fortagenet beregning af kapitalværdien af de fremti-

dige pengestrømme. Blandt disse virksomheder var A.P. Møller Mærsk, FL Smidt, Top Danmark og William Demant. Kun i et af tilfældene, var der foretaget nedskrivninger nemlig A.P. Møller Mærsk.

Grunden til, at virksomhederne har valgt ikke at angive deres overvejelser, kan være at de, som tidligere nævnt, ikke ønsker at videregive specifikke oplysninger om virksomhedens økonomiske situation. Det kunne være ved eksempelvis at vise virksomhedens forventninger til de fremtidige budgetter. Herunder kunne det være vækst i omsætningen i CGU'er hvortil der er allokeret goodwill. Et andet eksempel kunne være at vise, hvor meget virksomhedens forventede arbejdskapital udgør af omsætningen, eller krav til forventede EBIT eller EBITDA ud af omsætningen.

Når virksomhederne ikke giver oplysninger om forudsætningerne, som ovenstående fire virksomheder har valgt ikke at gøre, kan det for mange regnskabsbrugere skabe tvivl om værdien af virksomhedernes immaterielle aktiver, herunder specielt goodwill, som der ikke afskrives på.

Ud af de 25 virksomheder i undersøgelsen har 11 af virksomhederne valgt, ikke at give dybdegående forklaringer på de anvendte forudsætninger, hvorfor de er blevet placeret i kategorien af virksomheder, der kun giver få oplysninger i regnskabet.

De virksomheder, der kun gav få oplysninger om nøgleforudsætningerne i opgørelsen af genindvindingsværdien, i regnskabet er følgende:

- | | |
|-----------------|-------------------|
| - Coloplast | - Bang og Olufsen |
| - GN Store Nord | - IC Companies |
| - Nordea | - Rockwool |
| - Tryg | - Royal Unibrew |
| - Sanistål | - Solar |
| - NKT | |

Virksomhederne i denne kategori, opfylder objektivt set kravene i IAS 36, men det kan diskuteres om de givende oplysninger i regnskabet er tilstrækkelige for regnskabsbrugeren.

Eksempelvis skriver GN Store Nord i regnskabet:

"Fremtidige pengestrømme baseres på budgettet for 2013, markedsprognoser for perioden 2014-2017 og strategiplaner mv. Budgetter og strategiplaner bygger på specifikke forudsætninger for den enkelte pengestrømsfrembringende enhed vedrørende salg, driftsresultat, arbejdskapital og investeringer i langfristede aktiver mv. Der er anvendt en forventet vækst i terminalperioden på 2,5 % p.a."

Ovenstående tekststykke, er et godt eksempel på hvordan oplysningerne i denne kategori typisk ser ud. Som tidligere nævnt giver dette ikke meget reel information til regnskabsbrugeren. De nødvendige oplys-

ninger, der ligger til grund for opgørelse af genindvindingsværdien, fremgår af beskrivelsen, men det giver ikke et særligt godt billede af, hvordan virksomheden er kommet frem til de regnskabsmæssige værdier.

De resterende 10 virksomheder i undersøgelse, har angivet oplysninger, der giver et godt billede af virksomhedens forventninger til fremtiden, og hvilke overvejelser, der ligger til grund for virksomhedens antagelser i nedskrivningstesten. De virksomheder det har givet gode kvalitative oplysninger i regnskabet om de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten er:

- Carlsberg
- Chr. Hansen
- Danske Bank
- DSV
- Lundbeck
- Jyske Bank
- Novozymes
- Pandora
- TDC
- Vestas

Når en virksomhed giver mange oplysninger i regnskabet, skaber dette gennemsækelighed af regnskabet, og en overbevisning om, at de regnskabsmæssige værdier er i overensstemmelse med, hvad virksomheden forventer at få ud af deres immaterielle aktiver.

Af de udvalgte virksomheder, har to af de virksomheder der har givet kvalitative oplysninger, i året foretaget nedskrivninger, nemlig Vestas og Jyske Bank. Specielt for en virksomhed som Vestas, kan det være vigtigt at vise mange oplysninger i regnskabet. Dette skyldes at Vestas i året kun har foretaget nedskrivninger af en del af deres goodwill, og derfor skal overbevise regnskabsbrugeren om, at denne nedskrivning ikke burde være større end den er. Dette kan også være en af grundene til der er krav om følsomheds analyse i regnskabet. Længere nede vil det blive gennemgået, om virksomhederne i undersøgelsen har opfyldt kravene til at vise følsomhedsanalysen i regnskabet.

I regnskabet skriver Vestas:

”Forventede fremtidige pengestrømme baseres på budgetter og forretningsplaner for de kommende fem år. De væsentligste parametre er omsætning, EBIT, penge bindinger i arbejdskapital, igangværende og kontraktuelle investeringer samt vækstforudsætninger.

Væksten i omsætningen i perioden 2009–2012 udgjorde i gennemsnit 9 pct. pr. år.

Vækstraten anvendt i værdiforringelsestesten for årene efter 2017 er 2 pct., der dog af forsigtighedshensyn er lavere end den for ventede vækstrate i samme periode.

Den 31. december 2012 udgjorde arbejdskapitalen 3 pct. af årets om sætning. I perioden 2008–2012 bevægede arbejdskapitalen i pct. af om sætningen sig fra (1) til 3 pct., se hoved-og nøgletal for koncernen for udviklingen i netto arbejdskapital i perioden.

Budgetter og forretningsplaner for de kommende fem år er baseret på Vestas’ nuværende, igangværende samt kontraktuelle investeringer, hvori risici i de væsentlige parametre er vurderet og indregnet i de fremti-

dige forventede penge strømme. Fremskrivninger for år seks og frem efter er baseret på generelle forventninger til markedet og risici.”

Af de virksomheder, der giver kvalitative forklaringer, er ovenstående et godt eksempel på, hvordan disse forklaringer ser ud. Som tidligere nævnt skaber dette overbevisning om rigtigheden af den foretagende nedskrivning og værdi i regnskabet. Derfor ville det være at foretrække, hvis alle virksomhederne angav tilstrækkelige forklaringer i virksomhedens regnskab.

Hovedparten af virksomhederne i undersøgelsen opfylder de krav, der er til oplysninger om nøgleforudsætninger i regnskabet. Kun fire af virksomhederne gav ingen oplysninger, hvilket er i strid med IAS 36 om værdiforringelser. Som tidligere nævnt, ville det være at foretrække, hvis alle virksomhederne valgte at give en god kvalitativ forklaring på de anvendte forudsætninger.

Det er i dette afsnit af regnskabet virksomhedens skal overbevise regnskabsbrugeren om rigtigheden af værdien af deres immaterielle aktiver, primært goodwill, da der ikke sker tvungne nedskrivninger heraf, og derfor ikke påvirker virksomhedens resultat, hvis nedskrivningstesten ikke giver anledning til nedskrivninger.

Derved er det vurderet at resultaterne af undersøgelsen er i overensstemmelse med de forventninger der var opsat inden undersøgelsen blev udført.

9.3.10 Følsomhedsanalyse

Følsomhedsanalysen skal vise hvor tæt, en virksomhed er på at skulle nedskrive på deres immaterielle aktiver eller hvor følsomme deres nedskrivninger er for ændringer i forudsætningerne i nedskrivningstesten. I det efterfølgende afsnit, vil det blive beskrevet og vurderet, hvordan virksomhederne i undersøgelsen har opfyldt dette krav i IAS 36. Der sker hele tiden ændringer i en virksomheds omverden, hvorfor det er vigtigt at virksomhederne viser en følsomhedsanalyse i regnskabet, for at give regnskabsbrugeren et indtryk af, hvor tæt virksomhed er på eksempelvis at skulle nedskrive deres immaterielle aktiver. Følsomhedsanalysen er endvidere med til at give overbevisning om det retvisende billede i regnskabet af virksomhedens goodwill.

Det er forventet, at der er mange af virksomhederne i undersøgelsen, der ikke har udarbejdet og vist en følsomhedsanalyse i regnskabet. Endvidere er der forventet at de virksomheder, der ikke har medtaget en følsomhedsanalyse i regnskabet, er de samme virksomheder som de virksomheder, der ikke har givet oplysninger i regnskabet eller kun har givet standardoplysninger om nøgleforudsætningerne.

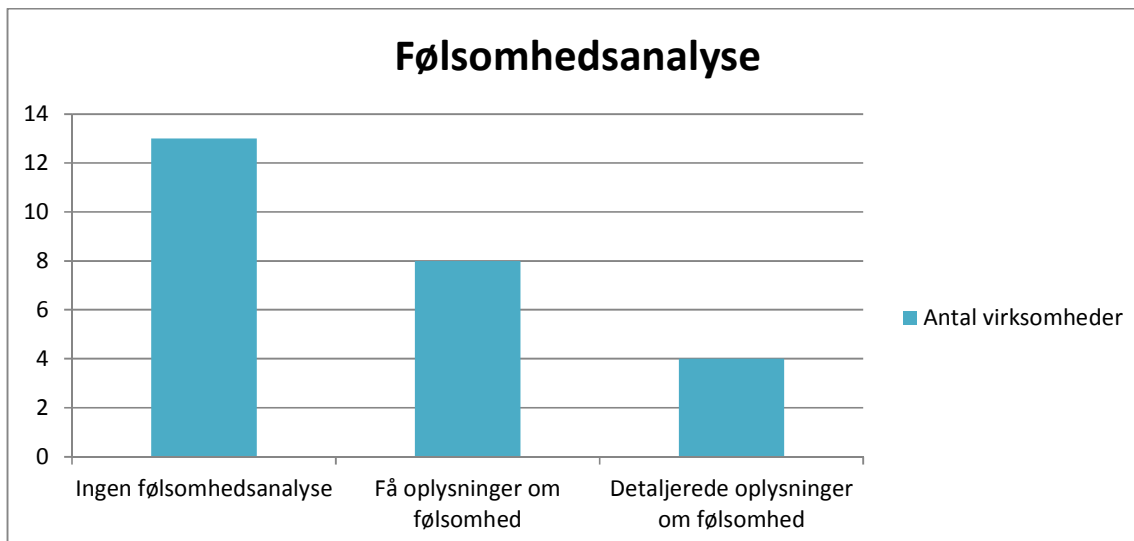
Nedenfor gennemgås resultatet af undersøgelsen om virksomhedernes følsomhedsanalyser i regnskabet.

Ligesom ovenfor i afsnittet om oplysninger om nøglefaktorer i regnskabet, har det i dette afsnit også været nødvendigt at opdele virksomhederne i tre kategorier;

- Ingen følsomhedsanalyse i regnskabet

- Få oplysninger om følsomheden i regnskabet
- Detaljeret følsomhedsanalyse i regnskabet

Nedenfor vises en et oversigt over hvordan virksomhederne er inddelt i ovenstående kategorier:



Som det kan ses ovenfor har over halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen ikke valgt at vise en følsomhedsanalyse i regnskabet. Dette er i overensstemmelse med det forventede, som er beskrevet ovenfor. De virksomheder der har valgt ikke at vise en følsomhedsanalyse er:

- A.P. Møller Mærsk
- Chr. Hansen
- Coloplast
- FL Smidt
- GN Store Nord
- Lundbeck
- Jyske Bank
- Top Danmark
- Tryg
- William Demant
- Bang og Olufsen
- IC Companies
- Rockwool

Ud af de 13 virksomheder der ikke har vist en følsomhedsanalyse i regnskabet, fandtes de fire virksomheder, som ikke angivet oplysninger om nøgleforudsætninger i regnskabet. Dette var forventeligt, da det som beskrevet ovenfor, er virksomheder, her under specielt A.P. Møller Mærsk, er tale om virksomheder, der ikke ønsker at vise for meget af virksomhedens antagelser og forventninger omkring værdiansættelse af virksomhedens immaterielle aktiver.

Blandt virksomhederne der ikke havde angivet følsomhedsanalyse, var to ud af tre virksomheder der har foretaget nedskrivninger; Jyske Bank og A.P. Møller Mærsk. Jyske Bank har foretaget en vurdering i oplysningerne om nøgelfaktorerne, af at hele aktivet er nedskrevet, da markedsgrundlaget ikke længere er til stede. Man kan derfor sige, at følsomhedsanalysen her er mere relevant.

Udover Jyske Bank er A.P. Møller Mærsk den anden virksomhed der har foretaget nedskrivning af goodwill, uden at vise følsomhedsanalysen. A.P. Møller Mærsk burde have vist følsomhedsanalysen, for at overbevise regnskabsbrugeren, om at værdien af virksomhedens goodwill, er korrekt, og hvor stor betydning det ville have for nedskrivningen, hvis der skete ændringer i deres nøgleforudsætninger for nedskrivningstesten. A.P. Møller Mærsk har endvidere en kurs/indre værdi under 1, hvilket betyder, at der kan være et behov for yderligere nedskrivninger i virksomheden. Det er derfor endnu vigtigere for en virksomhed som A.P. Møller Mærsk at skabe overbevisning om værdien af goodwill i regnskabet, ved at vise oplysninger om anvendte nøgleforudsætninger og følsomhedsanalyse.

Jyske Bank og A.P. Møller Mærsk er også de to eneste virksomheder med en kurs/indre værdi under 1, der ikke har angivet en følsomhedsanalyse i regnskabet. Dette betyder, at de resterende fem virksomheder i undersøgelsen med en kurs/indre værdi under 1 har angivet en følsomhedsanalyse.

Ud af de 13 virksomheder, der ikke havde angivet en følsomhedsanalyse i regnskabet havde tre af virksomhederne givet kvalitative oplysninger i regnskabet om de anvendte nøgle forudsætninger. At virksomhederne ikke udarbejder en følsomhedsanalyse, men giver gode oplysninger om forudsætningerne i regnskabet, modsiger lidt hinanden; hvis en virksomhed ikke ønsker at vise hvor tæt de er på at nedskrive, men gerne vil vise hvordan de er kommet frem til genindvindingsværdien.

De 13 virksomheder, der ikke viser følsomhedsanalysen i regnskabet, opfylder ikke kravene i IAS 36, om værdiforringelse. Det er over halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen, som slet ikke nævner følsomhed i beskrivelsen af deres nedskrivning i regnskabet. Hvis dette er det generelle billede af virksomheder, der aflægger regnskabet efter reglerne i IFRS og tilhørende standarder, er der mange danske virksomheder, som ikke opfylder oplysningskravene.

Ud af de 25 virksomheder i undersøgelsen havde 8 af virksomhederne, givet få oplysninger i følsomhedsanalysen, og disse oplysninger minder om en standardtest. Disse otte virksomheder er:

- DSV
- Novozymes
- Pandora
- TDC
- Vestas
- Sanistål
- Royal Unibrew
- Solar

Et eksempel på den standardtekst, der bliver givet i disse regnskaber, kan være det som Pandora skriver i deres regnskab:

”Den skønnede kapitalværdi er betydeligt højere end den regnskabsmæssige værdi, og de foretagne værdiforringelsestest viser, at brand, goodwill og distributionsrettigheder ikke er værdiforringede. Det er ledelsens opfattelse, at ingen rimelig sandsynlig ændring i de ovenfor nævnte forudsætninger vil medføre, at den regnskabsmæssige værdi af koncernen eller de pengestrømsfrembringende enheder væsentligt overstiger genindvindingsværdien.”

Ovenstående er et godt eksempel på virksomheder, der har angivet en følsomhedsanalyse, men som ikke giver konkrete oplysninger til regnskabsbrugeren i regnskabet. Virksomhederne i denne kategori overholder kravene, om at angive en følsomhedsanalyse, men for en regnskabsbrugers synspunkt er det ikke meget virksomhederne er villige til at beskrive. Her kunne et forslag til Pandora i det konkrete tilfælde være at oplyse, hvor stor forskel der er på genindvindingsværdien og den regnskabsmæssige værdi.

Ud af de otte virksomheder, der i regnskabet havde givet oplysninger om følsomhedsanalysen, dog ikke detaljerede oplysninger, havde tre af disse virksomheder en kurs/indre værdi under 1, og har derfor, som nævnt ovenfor et potentielt nedskrivningsbehov i virksomheden. Netop for disse virksomheder ville det være vigtigt at vise i regnskabet, hvor langt de er fra nedskrivning af netop disse aktiver.

Vestas, som er den ene af virksomhederne med en kurs /indre værdi under 1, har dog i regnskabet givet gode oplysninger, og på den måde givet god overbevisning om nedskrivningen. Sanistål og Solar, som er de to andre virksomheder med kurs/indre værdi under 1, har også givet nogle oplysninger i regnskabet, dog ikke særligt gode oplysninger. Men regnskaberne opfylder kravene til regnskabet i IAS 36 om værdiforringelser.

De resterende fire virksomheder, har givet gode kvalitative oplysninger i regnskabet vedrørende deres følsomhedsanalyse. De fire virksomheder er:

- Carlsberg
- Danske Bank
- Nordea
- NKT

De oplysninger, der bliver givet i disse fire virksomheders regnskaber, opfylder naturligvis lige som ovenstående virksomheder, kravene i IAS 36 om værdiforringelser. Disse fire virksomheder, er de virksomheder, der giver de bedste oplysninger om følsomheden. Et eksempel på en beskrivelse af følsomhedsanalysen ses nedenfor. Nedenstående eksempel er fra Carlsbergs regnskab fra 2012. Her skriver de:

”Følsomhedsanalyser har vist, at for den pengestrømsfrembringende enhed med den laveste margin mellem genindvindingsværdi og regnskabsmæssig værdi kan væksten i terminalperioden nedsættes med 3,7 procentpoint (2011: 0,4 procentpoint). alternativt kan diskonteringsrenten øges med 3,2 procentpoint (2011: 0,4 procentpoint), uden at dette vil medføre et nedskrivningsbehov.”

Ovenstående beskriver, hvor store ændringer der skal til, for der er behov for nedskrivninger af virksomhedens goodwill. Ud fra ovenstående beskrivelse, er det også muligt at se, at det går bedre for virksomheden end det gjorde i ved afslutningen af 2011. Carlsberg har ikke ændret på væsentlige forudsætninger i 2012 i forhold til nedskrivningstesten i 2011. Derfor giver denne et godt billede af, hvad virksomheden forventer af fremtiden - primært for de CGU'er hvor til der er allokeret goodwill.

Både Danske Bank og Carlsberg har i deres regnskaber også givet gode oplysninger om de forudsætninger, der er anvendt i beregningen af nedskrivningstesten. Hvorimod Nordea og NKT kun har givet få oplysninger om forudsætningerne i nedskrivningstesten.

Både Danske Bank og NKT har en kurs/indre værdi der er under 1, og Nordea's kurs/indre værdi er tæt på 1. Derfor er det godt, disse virksomheder viser, hvor tæt de er på nedskrivninger af goodwill. Det vil sige, at to af de syv virksomheder med en kurs/indre værdi på under 1, giver en detaljeret følsomhedsanalyse.

Ud fra ovenstående kan det konkluderes, at over halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen ikke opfylder kravene i IAS 36 om værdiforringelse. Dette er forholdsvis mange virksomheder, som har valgt ikke at vise et væsentligt forhold i regnskabet. Som tidligere nævnt, er netop følsomhedsanalysen med til at skabe overbevisning om rigtigheden af nedskrivningstesten, og vise hvor tæt virksomheden er på nedskrivning af deres immaterielle aktiver.

I forhold til hvad det var forventet inden undersøgelsen blev foretaget, er der væsentligt flere virksomheder, som ikke opfylder kravet til oplysninger i regnskabet om følsomhedsanalysen. Ligesom det var forventet, at specielt virksomheder en lav kurs/indre værdi havde valgt at udarbejde en mere detaljeret følsomhedsanalyse for at overbevise regnskabsbrugeren om rigtigheden af den regnskabsmæssige værdi af goodwillen.

9.4 Opsummering af resultaterne i undersøgelsen

Der er meget stor forskel på kvaliteten af noterne i regnskabet om nedskrivningstesten af goodwill. Nogle af virksomhederne giver ikke meget til regnskabsbrugeren, hvorimod andre giver mange oplysninger om, hvilke overvejelser de har foretaget sig i forbindelse med udarbejdelse af nedskrivningstesten.

9.4.1 Hvor meget nedskrives der?

Der var i undersøgelsen goodwill for 130 milliarder kr., og der var i 2012 regnskaberne foretaget nedskrivninger for 1,6 milliarder kr. Hvis virksomhederne fortsætter med at nedskrive med den mængde der var nedskrevet i

2012, vil det tage virksomhederne 80 år at nedskrive den mængde goodwill der er i regnskabet til 0. Hvis man sammenligner dette med reglerne i Årsregnskabsloven, betyder dette der er en væsentligt længere afskrivningsperiode end hvis en virksomhed aflægger regnskab efter årsregnskabsloven, hvor afskrivningsperioden er max 20 år for goodwill. Samtidig virker det usandsynligt at goodwill skulle have en levetid på omkring 80 år, især når man befinder sig i en krisetid, hvor nedskrivningerne burde være højere end ellers. Hvilket kan betyde at den forventede levetid reelt set er længere end de beregnede 80 år.

En anden forklaring på den meget lange levetid ved anvendelse af nedskrivningstest, kan være at virksomhederne løbende oparbejder intern goodwill, som ellers ikke må aktiveres, i de pågældende CGU'er. Dette kan betyde at det i virkeligheden er den internt oparbejdede goodwill der bærer genindvindingsværdien så virksomheden undgår nedskrivninger. Ved systematiske afskrivninger sikrer man at den købte goodwill bliver værdiforringet i regnskabet, og eventuelt internt oparbejdet goodwill ikke aktiveres.

9.4.2 Opfylder virksomhederne samlet set kravene i IAS 36?

Alle virksomhederne i undersøgelsen opfylder de overordnede punkter i nedskrivningstesten. De viser en opdeling af immaterielle aktiver i en anlægsnote, og beskriver hvilken metode der udgør genindvindingsværdien, ligesom alle virksomhederne allokerer deres goodwill til de CGU'er det vedrører. En femtedel af virksomhederne i undersøgelsen mente dog, at deres goodwill kun kunne allokeres til en CGU. Og som nævnt ovenfor, var der et tilfælde, hvor der kunne stilles spørgsmålstegn ved denne opdeling, da der i året havde været tilgang af goodwill, i forbindelse med et køb af en anden virksomhed, eller forretningsområde.

At virksomhederne opdeler på CGU'er viser regnskabsbrugeren, hvor virksomheden mener de har en merværdi i form af for eksempel synergi, som er opnået i forbindelse med opkøb af en del af en anden virksomhed. Derfor er dette med til at skabe gennemsigtighed for regnskabsbrugeren. Som nævnt ovenfor har alle virksomhederne vist en opdeling på et eller flere niveauer.

Virksomhederne med nedskrivninger skal allokere nedskrivningen til den CGU nedskrivningen vedrører. De tre virksomheder, der havde nedskrivninger, allokerede deres nedskrivning til den CGU det vedrørte. Dette betyder at disse tre virksomheder opfylder kravene på dette punkt.

Alle virksomhederne oplyser også, at de har kapitalværdien af de fremtidige pengestrømme som genindvindingsværdi. Dette kan hænge sammen med, at virksomhederne ikke ønsker at vise, hvis dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger er større end kapitalværdien af fremtidige pengestrømme, da dette betyder, at det bedre ville kunne betale sig for virksomheden at sælge den CGU, hvor goodwillen er allokeret, end at beholde CGU'en selv. Her kan man sige, at hvis virksomheden var klar over dette, havde man formentligt sat en salgsproces i gang. Endvidere kan man sige, at hvis virksomheden viser dette, giver det også regnskabsbrugeren et billede af, at den pågældende CGU ikke giver den indtjening, som andre ville kunne få ud af den.

Hovedparten af virksomhederne i undersøgelsen anvendte 5 år, som budgetteringsperiode, hvilket er i overensstemmelse med IAS 36. Af undersøgelsen 25 virksomheder havde tre en længere budgetteringsperiode, ud af disse tre havde to ikke givet forklaringer på den forlængede periode, og den sidste gav ikke mange detaljer om, hvorfor virksomheden mente, at de kunne budgettere længere ud i fremtiden end 5 år.

Der var i undersøgelsen 8 virksomheder, der havde valgt en kortere budgetteringsperiode end 5 år, dette stiller større krav til forudsætningerne for beregningen af terminalværdien, specielt vækstraten, da denne har stor betydning for terminalværdien. Terminalværdien har rigtig stor betydning for kapitalværdien når budgetteringsperioden er kort.

Virksomhederne opfylder kravene ved at vise budgetteringsperioden, dog enkelte virksomheder med en lang budgetteringsperiode, der ikke havde opfyldt kravene om begrundelse af valget af en længere budgetteringsperiode.

Hvis man ser på om virksomhedernes oplysninger om vækstrate i terminalperioden, lå hovedparten af virksomhedernes vækstrate omkring 2 %. Den gennemsnitlige vækstrate på omkring 2 % var højere end det forventede inden undersøgelsen blev foretaget, på baggrund af den forventede vækst i samfundet i 2013.

Undersøgelsen viste, at kun én virksomhed valgte en negativ vækstrate, og to øvrige valgte en lav vækstrate. Dette virker umiddelbart mere retvisende end de virksomheder, der har valgt at anvende en højere vækstrate på omkring de 2 % eller der over. Vækstraten har stor betydning for værdiansættelsen af terminalperioden, og derfor skal virksomhederne overveje hvilken vækstrate de anvender. Dette er også en af grundene til virksomhederne, skal vise følsomhedsanalysen. Det er konkluderet, at virksomhederne i undersøgelsen anvender en for høj vækst i forholdt til den generelle forventning i samfundet på nuværende tidspunkt, dog viser næsten alle virksomhederne hvilken vækstrate de anvender i overensstemmelse med IAS 36. Der var således en enkelt virksomhed, der slet ikke opfyldte kravet om at vise vækstraten.

Hvis man ser på virksomhedernes oplysninger om diskonteringsfaktoren, har en af virksomhederne i undersøgelsen ikke valgt at vise denne, hvilket er i mod reglerne i IAS 36. Ud af de 25 virksomheder i undersøgelsen havde 7 af virksomhederne valgt at vise en generel diskonteringsfaktor for alle CGU'erne.

Hovedparten af virksomhederne der havde angivet en diskonteringsfaktor, havde angivet en på mellem 8-10 %. Jo højere end diskonteringsfaktor en virksomhed anvender jo større sandsynlighed er der for, at virksomheden skal foretage nedskrivninger.

Det er et krav at virksomhederne skal vise diskonteringsfaktoren før skat. Dette var der 2 af virksomhederne i undersøgelsen der ikke gjorde, og 3 der ikke oplyste om diskonteringsfaktoren var før eller efter skat.

De oplysninger virksomhederne giver om de forudsætninger, der bliver anvendt i nedskrivningstesten i virksomhedernes regnskaber, er af meget varierende kvalitet. I undersøgelsen blev virksomhederne inddelt i tre kategorier alt efter hvor gode deres oplysninger var: Ingen oplysninger, ikke detaljerede oplysninger og detaljerede oplysninger.

Ud af de 25 virksomheder havde syv af virksomhederne ikke givet nogle oplysninger om de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten. Når en virksomhed ikke giver oplysninger i regnskabet om de anvendte forudsætninger, gør det at regnskabet er mindre gennemskueligt for regnskabsbrugeren. Det vil sige at regnskabsbrugeren kan have svært ved at gennemskue om den udarbejdede nedskrivningstest.

Ti af virksomhederne i undersøgelsen gav gode, detaljerede oplysninger om de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten. Dette giver regnskabsbrugeren overbevisning om det retvisende billede af goodwill i regnskabet, og at virksomheden ikke har behov for at lave nedskrivninger.

I regnskabet er det som nævnt ovenfor et krav, at virksomhederne skal vise en følsomhedsanalyse af nedskrivningstesten i regnskabet. Ligesom med ovenstående afsnit om oplysningerne i regnskabet, er der i forbindelse med følsomhedsanalysen også stor forskel på kvaliteten af disse. Ligesom i afsnittet om oplysningerne oplysninger om nøgleforudsætningerne i regnskabet er også oplysningerne om følsomhedsanalysen inddelt i kategorierne; ingen følsomhedsanalyse, ikke detaljeret følsomhedsanalyse og detaljeret følsomhedsanalyse.

13 af virksomhederne i undersøgelsen viste slet ingen følsomhedsanalyse om nedskrivningstesten i regnskabet. Dette betyder, at disse 13 virksomheder ikke overholder kravene i IAS 36. Dette punkt er vigtigt for regnskabsbrugeren, da det er her virksomheden skal overbevise regnskabsbrugeren om, at de ikke er tætte på nedskrivninger, eller hvis de er, vise regnskabsbrugeren, hvor meget vækstraten og diskonteringsfaktoren skal ændre sig for, at det har en væsentlig påvirkning på størrelsen af nedskrivningen.

Detaljeringsgraden af virksomhedens følsomhedsanalyse, har også stor betydning for regnskabsbrugeren, hvis virksomheden bare beskriver, at sandsynlige ændringer, ikke giver anledning til nedskrivning, giver det ikke mange oplysninger til regnskabsbrugeren, fordi regnskabsbrugeren ikke ved hvad virksomheden anser for at være sandsynlige ændringer.

10 Sammenligning af danske og europæiske virksomheder

Til sammenholdelsen af de to undersøgelser er der valgt at tage udgangspunkt i de fem punkter fra ESMA undersøgelsen.

De væsentligste forudsætninger for opgørelse af kapitalværdien: Resultatet i begge undersøgelser viste en tydeligt tendens af, at virksomhederne har meget svingende kvalitet i oplysningerne i regnskabet.

Af virksomhederne i ESMA undersøgelsen havde omkring 70 % ikke givet tilstrækkelige oplysninger om de forudsætninger, der er anvendt i forbindelse med budgetteringen i nedskrivningstesten. Resultatet af undersøgelsen i nærværende opgave viste, at 4 ud af 25 virksomheder slet ikke gav oplysninger, og at 11 af virksomhederne i undersøgelsens nøglefaktorer bestod af standardtekster, som ikke er virksomhedsspecifikke. Skillelinjen mellem hvornår oplysningerne om forudsætningerne i opgørelsen af kapitalværdien er tilstrækkelige kan være hårdere i ESMA undersøgelsen end i undersøgelse i denne opgave, da det flere gange nævnes, at standardtekster ikke anses for at være tilstrækkelige. Derfor kan det vurderes, at undersøgelserne giver det samme resultat på dette område. Dette er et område, hvor der er plads til forbedringer, for at skabe overbevisning om rigtigheden af budgetterne der indgår i virksomhedernes beregning af genindvindingsværdien.

Følsomhedsanalysen: Hvis man ser på afsnittet om følsomhedsanalysen i de to undersøgelser, er det tydeligt at se, at det er et område, hvor mange af virksomhederne ikke ønsker at give oplysninger. I ESMA-undersøgelsen overholder en 25 % af virksomhederne i undersøgelsen kravene fuldt ud, mens undersøgelsen af de danske regnskaber viser 4 ud af de 25 virksomheder i undersøgelsen gav gode oplysning om

følsomhedsanalysen og 8 af virksomhederne angav standardoplysninger om følsomhedsanalysen. Disse resultater minder derfor meget om hinanden, og det er tydeligt at se en tendens om at virksomhederne ikke ønsker at vise, hvor meget deres nøgle forudsætninger skal ændre sig, for at behovet for nedskrivninger ændrer sig.

Af virksomhederne i ESMA-undersøgelsen havde halvdelen af virksomhederne med en kurs/indre værdi under 1, angivet en følsomhedsanalyse, her viste undersøgelse af de danske virksomheder, at det kun var 2 ud af 7 virksomheder med en kurs/indre værdi under 1, som ikke havde vist en følsomhedsanalyse i regnskabet, hvilket vil sige at de danske virksomheder med en kurs/indre værdi under 1 er bedre til at opfylde kravet til følsomhedsanalyse i regnskabet.

Fastsættelse af genindvindingsværdien: Ved hovedparten af virksomhederne i begge undersøgelser er det kapitalværdien af de fremdige pengestrømme, der udgør genindvindingsværdien. Dette er også i overensstemmelse med hvad man kunne forvente. Dog menes det, at der bude ligges mere vægt på anvendelsen af eksterne informationer i forbindelse med fastsættelsen af genindvindingsværdien.

Fastsættelsen af vækstraten i terminalperioden: Begge undersøgelser viste, at virksomhederne var overvejende positive i deres fastsættelse af vækstraten i terminalperioden. I undersøgelsen i nærværende opgave viste hovedparten af virksomhederne en vækstrate omkring 2 % og virksomhederne i ESMA undersøgelsen havde valgt en lidt højere vækstrate i terminalperioden, nemlig 3 %. Hvis dette sammenholdes med den generelle vækst i samfundet, anses dette for at være en for høj vækstrate. Ud fra ovenstående kan det konstateres at undersøgelsesernes resultat på dette område minder meget om hinanden.

Angivelse af en gennemsnitlig diskonteringsfaktor: I undersøgelsen af de danske virksomheder havde 7 af de 25 virksomhederne valgt at angive en generel diskonteringsfaktor for alle CGU'er, i ESMA undersøgelsen var det 25 % af virksomhederne, der angav en generel diskonteringsfaktor. Det vil sige at de danske virksomheder ikke er helt så gode som de virksomheder i ESMA undersøgelsen til at angive en CGU specifik diskonteringsfaktor. Endvidere havde 8 % i ESMA undersøgelsen ikke angivet en diskonteringsfaktor mens den der i undersøgelsen af de danske virksomheder kun var en enkelt virksomhed, der ikke havde angivet diskonteringsfaktor.

Ud fra ovenstående sammenholdelse af de to undersøgelser, viser de sig, at der er enkelte punkter, hvor de danske virksomheder har klaret sig bedre end virksomhederne i ESMA undersøgelsen. Der er dog ikke tale om et resultat der viser, at de danske virksomheder er væsentligt bedre. Begge undersøgelser kommer frem til at virksomhederne generelt set ikke er gode nok til at opfylde kravene i IAS 36 om nedskrivningstest. Derfor kunne det være en mulighed at enten reglerne bliver ændret eller der foretages yderligere kontrol med, om virksomhederne opfylder bestemmelserne i reguleringen.

10.1.1 Fungerer reguleringen efter hensigten?

Samlet set opfylder hovedparten af virksomhederne de overordnede krav i IAS 36. Det er dog en tendens, at virksomhederne ikke ønsker at give for mange oplysninger om, hvordan de er kommet frem til at de fleste af dem ikke skal nedskrive deres goodwill.

Selvom virksomhederne samlet set er meget gode, til at overholde de formelle krav omkring nedskrivninger – dog med undtagelse af oplysningskravene om nedskrivningstesten – kan det virke mærkeligt, at virksomhederne ikke nedskriver mere, end undersøgelserne viser. Hvis IASB ønsker, at der skal nedskrives på virksomhedernes immaterielle aktiver i større grad, det det er tilfældet, kunne det tyde på, at reglerne om nedskrivningstest ikke er gode nok. Som beskrevet tidligere, kan anvendelsen af nedskrivningstest betyde, at internt oparbejdet goodwill, hjælper til at bevare værdien af den købte goodwill, hvilket er u hensigtsmæssigt, når det i øvrigt er imod reglerne i de internationale regnskabsstandarder, at aktivere internt oparbejdet goodwill. Derfor kan det i nogle tilfælde være mere retvisende, at anvende systematiske afskrivninger, som anvendes i Årsregnskabsloven, da det må formodes, at værdien af goodwill forsvinder hurtigere end de 80 år, som det er beregnet at det ville tage for virksomhederne i denne undersøgelse at nedskrive goodwill. Ulempen er dog, at den systematiske metode heller ikke nødvendigvis beskriver den faktiske udvikling i værdien af goodwill.

En anden ulempe ved nedskrivningstesten er, at metoden er forholdsvis kompliceret, og derfor stiller store krav til virksomhedernes oplysninger i regnskabet. Da det blev konstateret at virksomhederne i denne undersøgelse havde væsentlige mangler i afsnittet om oplysningerne, virker dette som et problem. Samtidig kan man sige, at selvom virksomhederne gav tilstrækkelige oplysninger om nedskrivningstesten, ville det stadig være kompliceret og svært for regnskabsbrugeren at gennemskue værdiansættelsen af goodwill.

Afslutningsvis kan det påpeges, at anvendelsen af nedskrivningstest betyder, at virksomhedernes regnskaber forværres væsentligt i dårlige perioder, hvor der er behov for nedskrivninger, mens de er yderligt forbedret under en højkonjunktur – sammenlignet med, hvordan det ville se ud, hvis goodwill blev afskrevet lineært over en fast årrække. Man kan forestille sig, at store udsving i virksomhedernes resultater skaber en slags utryghed i blandt investorer og långivere, hvilket hverken kan være ønskeligt for virksomheden eller disse regnskabsbrugere.

I det efterfølgende afsnit vil resultaterne i den ovenstående undersøgelse blive sammenholdt med resultaterne i ESMA undersøgelsen, for se hvordan de danske virksomheder, har klaret sig sammenlignet med den internationale undersøgelse.

11 Konklusion

Hvordan opstår goodwill?

Goodwillen opstår i forbindelse med en virksomhedssammenslutning, og opgøres som forskellen mellem nettoværdien af de aktiver og forpligtelser der bliver overtaget og det samlede vederlag for transaktionen.

Der er forskellige metoder når der skal foretages en virksomhedssammenslutning, alt efter hvilke regler der anvendes, ved anvendelsen af IFRS skal de virksomheder der sammensluttet anvende overtagelsesmetoden. Virksomheder der anvender Årsregnskabsloven skal som hovedregel anvende overtagelsesmetoden, men de har mulighed også for at vælge sammenlægningsmetoden hvis kravene for anvendelsen er opfyldt.

Overtagelsesmetoden indebærer at der skal identificeres en overtaget part og en overtagende part, hvor det er den overtagne parts aktiver og forpligtelser der skal omregnes til dagsværdi. Det er således forskellen mellem nettoaktiverne til dagsværdi og vederlaget for transaktionen der udgør den regnskabsmæssige værdi af goodwill.

Goodwill er således den merværdi man betaler for en anden virksomhed, som ikke umiddelbart har en anden regnskabsmæssig substans. Som eksempler her på kan nævnes forventede synergieffekter, kundelister, omdømme med videre.

Der er dog forskelle på hvordan overtagelsesmetoden anvendes, alt efter om der aflægges regnskab efter IFRS eller Årsregnskabsloven. Den primære forskel ligger i opdelingen af goodwill i immaterielle aktiver, da der er større krav til denne fordeling af goodwill ved anvendelsen af IFRS.

Ved første indregning skal goodwill måles til kostpris, uanset om der aflægges regnskab efter IFRS eller årsregnskabsloven.

Hvordan behandles goodwill efterfølgende?

I den efterfølgende behandling af goodwill, er der dog væsentlige forskelle mellem virksomheder der aflægger regnskab efter IFRS og Årsregnskabsloven. Virksomheder der aflægger regnskab efter årsregnskabsloven skal foretage systematiske afskrivninger, over en årrække op til 20 år. Virksomheder der aflægger regnskab efter IFRS skal i stedet foretage årlige nedskrivningstest af goodwillen. I modsætning til andre aktiver hvor der kun skal foretages nedskrivningstest hvis der er indikationer på værdiforringelser, skal goodwill og andre immaterielle aktiver med uendelig brugstid testes for nedskrivninger årligt.

Nedskrivningstesten foretages ved at sammenholde den regnskabsmæssige værdi med genindvindingsværdien for de CGU goodwillen er allokeret til. Genindvindingsværdien opgøres som den største af dagsværdien med fradrag for salgsomkostninger og kapitalværdien af fremtidige pengestrømme. Salgsværdien kan opgøres ud fra konkrete bud eller sammenligning med handler af lignende enheder. Kapitalværdien af fremtidige penge-

strømme beregnes som de forventede fremtidige pengestrømme, tilbagediskonteret til nutidsværdi. Såfremt genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi skal der foretages nedskrivning til denne.

Hvad viser ESMA undersøgelsen?

ESMA undersøgelsen af de europæiske IFRS regnskaber viste at der primært var fem områder, hvor virksomhederne ikke opfyldte kravene i IAS 36, eller hvor der var plads til væsentlige forbedringer. De fem områder var følgende:

- **De væsentligste forudsætninger for opgørelse af kapitalværdien.** ESMA konkluderer i deres undersøgelse, at omkring 70 % af virksomhederne ikke leverede oplysninger overhovedet eller tilstrækkelige oplysninger om de anvendte forudsætninger i nedskrivningstesten.
- **Følsomhedsanalysen.** Den praksis, virksomhederne i undersøgelsen anvender, er meget varierende, da eksempelvis kun halvdelen af de virksomheder med en kurs/indre værdi under 1 viser en følsomhedsanalyse. ESMA indikerer her, at der måske burde være klarere retningslinjer på området.
- **Fastsættelse af genindvindingsværdien.** ESMA konkluderer at virksomhederne burde være bedre til at anvende eksterne informationer i forbindelse med fastsættelsen af dagsværdien i opgørelsen af genindvindingsværdien.
- **Fastsættelsen af vækstraten i terminalperioden.** I undersøgelsen er det mere end 15 % af virksomhederne der anvender en vækstrate på over 3 %. ESMA mener at dette er for optimistisk og kan føre til overvurdering af aktiverne.
- **Angivelse af en gennemsnitlig diskonteringsfaktor.** Omkring 25 % af virksomhederne i undersøgelsen angav en gennemsnitlig diskonteringsfaktor i stedet for en specifik diskonteringsfaktor pr. CGU.

Herudover mener ESMA, at et af de store problemer i de undersøgte regnskaber, er at selvom en del virksomheder giver de oplysninger, der er krævet, er kvaliteten for dårlig, blandt andet som følge af at der er tale om standardtekster og ikke virksomhedsspecifikke oplysninger.

Hvad viser undersøgelsen af danske IFRS regnskaber?

Undersøgelsen af de danske IFRS regnskaber viser, at virksomhederne i undersøgelsen var gode til at give de overordnede oplysninger om immaterielle aktiver og nedskrivningstesten i regnskabet, men det var en tydelig tendens i undersøgelsen, at jo mere komplekse kravene blev, jo færre virksomheder opfyldte kravene.

Der var i de undersøgte regnskaber goodwill for 130 milliarder kr., og der blev i 2012 regnskaberne nedskrevet goodwill for 1,6 milliarder kr., hvilket svare til en levetid på omkring 80 år. Umiddelbart virker dette uhensigtsmæssigt, og det kan stilles spørgsmålstegn ved om der kan være tale om, at det er internt oparbejdet goodwill der bærer genindvindingsværdien.

Virksomhederne i undersøgelsen er gode til at foretage allokering af både goodwill og foretagne nedskrivninger til de pågældende CGU'er.

Som samtlige virksomheder gælder det at kapitalværdien udgør genindvindingsværdien, hvilket virker meget naturligt.

Hovedparten af virksomhederne angav en budgetteringsperiode på fem år eller der under. De virksomheder der havde anvendt en længere budgetteringsperiode end fem år, havde generelt ikke givet gode begrundelser for deres valg. En enkelt virksomhed havde valgt en budgetteringsperiode på bare et år, hvilket også virker problematisk, selv om det ifølge standarden ikke betyder at der skal gives begrundelse her for.

Vækstraten i terminalperioden lå for hovedparten af virksomhederne mellem 2 % og 3 % - hvilket lige som i ESMA undersøgelsen anses for at være for højt i forholdt til den forventede fremtidige vækst.

Syv af virksomhederne i undersøgelsen, havde valgt ikke at opdele diskonteringsfaktoren på CGU-niveau, som det ellers er krævet. Ligesom der var to af virksomhederne der ikke oplyste en diskonteringsfaktor, mens tre ikke oplyste hvordan diskonteringsfaktoren var opgjort.

Oplysningerne om nøgleforudsætningerne var, hos virksomhederne i undersøgelsen af meget svingende kvalitet. Syv af virksomhederne gav ingen oplysninger i regnskabet, hvilket ikke er i overensstemmelse med kravene. De resterende virksomheder gav oplysninger af meget varierende kvalitet.

Følsomhedsanalysen er et af de områder hvor virksomhederne var dårligst til at opfylde kravet. Over halvdelen af virksomhederne viste ingen følsomhedsanalyse. Hvilket også er den samme tendens som i ESMA undersøgelsen.

ESMA undersøgelse og undersøgelsen i nærværende opgave viser på mange områder samme resultat og samme tendenser, om at virksomhederne har svært ved at overholde dele af kravene i IAS 36.

Er nedskrivningstest en passende metode?

Som nævnt ovenfor er det en tydelig tendens at jo mere komplekse kravene i IAS 36 bliver jo færre virksomheder overholder oplysningskravene. De manglende oplysninger i regnskaberne kan betyde at regnskabsbrugeren ikke får den samme gennemsigtighed i regnskabet, og dette kan derved skabe tvivl hos regnskabsbrugeren om, hvorvidt værdiansættelsen af goodwill er korrekt. Specielt hvis der ses på den forventede lange levetid, som dette års nedskrivninger indikerer, virker det oplagt at regnskabsbrugeren har brug for meget gode oplysninger for at understøtte værdiansættelsen af goodwill.

De manglende oplysninger og de lave nedskrivninger kunne pege hen imod, at metoden fra Årsregnskabsloven med systematiske afskrivninger, kan være en bedre løsning og give et mere retvisende billede, hvis der anvendes en passende levetid.

12 Litteraturliste

Love og standarder

- IFRS 3: "Virksomhedssammenslutninger"
- IAS 36: "Værdiforringelser"
- IAS 37 "Eventualforpligtelser"
- IAS 38: "Immaterielle aktiver"
- Årsregnskabsloven

Bøger og publikationer

- Jens O. Elling "finansiell rapportering – teori og praksis" 2. udgave, 2010
- Jan Fedders og Henrik Steffensen "Årsrapporten efter internationale standarder" 2. udgave 2004
- KPMG "Indsigt i årsregnskabsloven" 5. udgave 2010/2011
- Aksel Runge Johansen med flere "Årsrapporten – kommentar til årsregnskabsloven" 4. udgave 2003
- ESMA Report: "European enforcers review of impairment of goodwill and other intangible assets in the IFRS financial statements"

Artikler og lignede på internettet

- Aktiekurser 31/12/2012 for alle virksomheder I undersøgelsen:
http://borsen.dk/kurser/danske_aktier/alle_danske_aktier.html
- <http://www.esma.europa.eu/da/investor-corner/ESMA-%E2%80%93-Hvem-er-vi-og-hvad-laver-vi> den 14. marts 2013

Regnskaber:

A.P. Møller-Mærsk A/S "Årsrapport 2012"

Carlsberg "Årsrapport 2012"

Chr. Hansen "Årsrapport 2011/2012"

Coloplast "Årsrapport 2011/2012"

Danske Bank "Årsrapport 2012"

DSV "Årsrapport 2012"

FL smidt "Årsrapport 2012"

GN Store Nord "Årsrapport 2012"

H. Lundbeck "Årsrapport 2012"

Jyske Bank "Årsrapport 2012"

Nordea "Årsrapport 2012"

TDC "Årsrapport 2012"

TopDanmark "Årsrapport 2012"

Tryg "Årsrapport 2012"

Vestas "Årsrapport 2012"

William Demant "Årsrapport 2012"

Sanistål "Årsrapport 2012"

NKT "Årsrapport 2012"

Bang og Olufsen " Årsrapport 2011/2012"

IC Companys "Årsrapport 2011/2012"

Rockwool "Årsrapport 2012"

Royal Unibrew "Årsrapport 2012"

Solar " Årsrapport 2012"

Bilag 1 - Overblik over undersøgelsen (1/2)

Virksomhed	A.P. Møller Mærsk	Bang og Olufsen	Carlsberg	Chr. Hansen	Coloplast	Danske Bank	DSV	FL Smidt	GN Store Nord	H. Lundbæk	IC Companys	Jyske Bank
Regnskabsoplysninger												
Regnskabsår	2012	2011/12	2012	2011/2012	2011/2012	2012	2012	2012	2012	2012	2011/2012	2012
Generelle oplysninger												
Kurs	40.040,00	67,50	580,00	183,70	243,00	95,65	145,70	327,20	81,80	83,70	134,00	157,10
Kurs B aktie	42.600,00		554,00		243,00							
Antal aktier	2.198.003	36.244.014	33.699.252	132.751.457	3.600.000	1.008.620.000	188.000.000	53.200.000	193.979.058	196.136.511	16.942.807	71.280.000
Antal aktier B	2.197.922		118.857.554		41.400.000							
Antal aktier C												
Stk. størrelse	1.000,00	10,00	20,00	10,00	5,00	10,00	1,00	20,00	4,00	5,00	10,00	10,00
Selskabskapital	4.395.925.000	362.440.140	3.051.136.120	1.327.514.570	225.000.000	10.086.200.000	188.000.000	1.064.000.000	775.916.232	980.682.555	169.428.070	712.800.000
Kursværdi	181.639.517.320	2.446.470.945	85.392.651.076	24.386.442.651	10.935.000.000	96.474.503.000	27.391.600.000	17.407.040.000	15.867.486.944	16.416.625.971	2.270.336.138	11.198.088.000
Bogført ek	208.800.000.000	1.626.000.000	73.650.000.000	4.928.340.240	6.042.000.000	138.234.000.000	5.385.000.000	9.419.000.000	5.542.000.000	13.198.000.000	830.600.000	15.642.000.000
Kurs/indreværdi	0,87	1,50	1,16	4,95	1,81	0,70	5,09	1,85	2,86	1,24	2,73	0,72
Resultat før skat	42.517.000.000	104.200.000	7.530.000.000	0	2.954.000.000	8.568.000.000	1.995.000.000	1.927.000.000	461.000.000	1.582.000.000	129.700.000	851.000.000
Pengestrømme fra drift	44.202.000.000	225.300.000	8.813.000.000	0	2.649.000.000	21.648.000.000	2.887.000.000	2.377.000.000	3.353.000.000	2.112.000.000	258.400.000	-8.567.000.000
Goodwill	3.506.000	47.800	53.914.000	4.643.353	767.000	18.530.000	7.778.000	4.852.000	2.960.000	3.818.000	205.100	0
Nedskrevet i året	623.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	216.000,00
Anvendt regnskabspraksis												
Oplysninger om indregningsmetode	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Noteoplysninger												
Spefikation af immaterielle aktiver på hovedgrupper	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anlægsnote	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Opdeling af goodwill på CGU	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ikke rigtigt - Lundbeck og LLC	Ja	Ja (en CGU)
Ændringer i CGU-opdeling i forhold til tidligere år	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Grundlag for genindvindingsværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien
Budgetteringsperiode	5 år	5 år	3 år	5 år	4 år	5 år	5 år	5 år	5 år	6-8 år	5 år	5 år
Begrundelse for lang budgetteringsperiode	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	Nej	N/A	N/A
Vækstrate i terminalperioden	1% - 2%	2,50%	1,5% -2,5% (Asien 2,5%-3,5%)	1%	2%	2%	2%	1%	2,50%	Negativ vækst	Ikke oplyst	3%
Vækstrate oplyst på CGU niveau	Ja	Generel	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	1 - 2,5	Nej	Nej	Ikke oplyst	Ja
Diskonteringsfaktoren	7% - 9,1%	10%	1,6 % - 7 % (Asien 3,5 %-12,5%)	9%	6% -11,8%	12%	10 % - 10,6 %	12 % - 15 %	Ikke oplyst	11,6 % - 13,6 %	13,78%	15%
Diskonteringsfaktor før eller efter skat	Efter skat	Begge oplyst	Før skat	Før skat	Både før og efter skat	Oplyses både før og efter	Før skat	Før skat	Ikke oplyst	Før skat	Begge oplyst	Før skat
Diskonteringsfaktor dordelt på CGU' eller generel	Ja	Generel	Ja	Generel	Ja	Samme på alle CGU'er	Ja	Ikke synligt	Ikke oplyst	Ja	Generel	Ja
Kvalitet af oplysninger og nøgle forudsætninger	C	B	A	A	B	A	A	C	B	A	B	A
Følsomhedsanalyse	C	C	A	C	C	A	B	C	C	C	C	C

Bilag 1 - Overblik over undersøgelsen (2/2)

Virksomhed	NKT	Nordea	Novozymes	Pandora	Rockwool	Royal Unibrew	Sanitål	Solar	TDC	TopDanmark	Tryg	Vestas	Willam Demant
Regnskabsoplysninger													
Regnskabsår	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012	2012
Generelle oplysninger													
Kurs	203,50	54,15	159,20	124,50	628,00	492,00	56,00		40,04	1.213,00	426,50	31,86	483,90
Kurs B aktie					634,00			258,00					
Antal aktier	23.888.379	4.029.683.426	325.000.000	130.143.258	11.231.627	10.570.000	11.923.784	7.022.887,00	825.000.000	13.750.000	61.316.103	203.704.103	58.349.875
Antal aktier B					10.743.296								
Antal aktier C													
Stk. størrelse	20,00	7,46	2,00	1,00	10,00	10,00	1,00	100,00	1,00	10,00	25,00	7,46	1,00
Selskabskapital	477.767.580	30.063.050.231	650.000.000	130.143.258	219.749.230	105.700.000	11.923.784	702.288.700	825.000.000	137.500.000	1.532.902.575	1.519.714.090	58.349.875
Kursværdi	4.861.285.127	218.207.357.518	51.740.000.000	16.202.835.621	13.864.711.420	5.200.440.000	667.731.904	1.811.904.846	33.033.000.000	16.678.750.000	26.151.317.930	6.490.012.722	28.235.504.513
Bogført ek	5.737.000.000	210.502.646.400	9.568.000.000	6.038.000.000	9.428.000.000	1.347.595.000	698.511.000	2.399.264.640	21.513.000.000	5.368.000.000	10.979.000.000	12.100.768.800	4.059.000.000
Kurs/indreværdi	0,85	1,04	5,41	2,68	1,47	3,86	0,96	0,76	1,54	3,11	2,38	0,54	6,96
Resultat før skat	276.800.000	0	2.584.000.000	1.479.000.000	1.098.000.000	0	176.600.000	481.000.000	4.131.000.000	-24.000.000	1.603.000.000	-5.319.265.200	1.521.000.000
Pengestrømme fra drift	1.121.700.000	0	2.758.000.000	1.339.000.000	1.754.000.000	0	102.200.000	497.000.000	6.886.000.000	1.336.000.000	2.577.000.000	-544.609.200	1.272.000.000
Goodwill	1.259.400	2.656.000	811.000	1.922.000	136.000	245.000	213.000	274.543	16.240.000	441.000	397.000	1.611.446	2.568.000
Nedskrevet i året	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	775.881,60	0,00
Anvendt regnskabspraksis													
Oplysninger om indregningsmetode	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Noteoplysninger													
Spefikation af immaterielle aktiver på hovedgrupper	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Anlægsnote	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ka	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Opdeling af goodwill på CGU	Ja	Ja	Ja	Ja	Til én CGU	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja - Kun én CGU	Ja, Kan henføres til en CGU	Ja	Anses som en CGU
Ændringer i CGU-opdeling i forhold til tidligere år	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Grundlag for genindvindingsværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien	Kapitalværdien
Budgetteringsperiode	5 år	3-5 år	18 år	3 år	5 år	3 år	5 år	6 år	3 år	3 år	5 år	5 år	1 år
Begrundelse for lang budgetteringsperiode	N/A	N/A	Ikke fyldestgørende	N/A	N/A	N/A	N/A	Nej	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Vækstrate i terminalperioden	2 %- 2,5%	2,5% - 4,5 %	På 2 ud af 3 CGU'er (0,7 % 2 %)	2%	0%	1%-4%	1 %-4%	2%	0%-1 %	oplyses ikke	2%	2%	2%
Vækstrate oplyst på CGU niveau	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Oplyses ikke	Ja	Generel	Generel
Diskonteringsfaktoren	10,50%	11,30%	6,5%	10,3%-13,3%	7%-12%	5,5% -15,5 %	9,6%-12,6 %	10%	6,9% -7,7 %	12%	12,4%	12,4%	9%
Diskonteringsfaktor før eller efter skat	Begge oplyst	Begge er oplyst	Ikke oplyst	Før skat	Ikke oplyst	Før skat	Begge oplyst	Efter skat	Før skat	Før skat	Før skat	Før skat	Oplyses ikke
Diskonteringsfaktor dordelt på CGU' eller generel	Generel	Ja	Ja - ens på begge CGU'er	Ja	Ikke oplyst	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Generel	Generel
Kvalitet af oplysninger og nøgle forudsætninger	B	B	A	A	B	B	B	B	A	C	B	A	C
Følsomhedsanalyse	A	A	B	B	C	B	B	B	B	C	C	B	C